

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 15:40:52)

Kolege poslanice i poslanici, poštovani građani Crne Gore, koji pratite ovaj televizijski prenos, dobar dan, počinjemo rad današnjeg zasijedanja.

Primjenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno je da postoji kvorum potreban za početak sjednice, jer je prisutna većina ukupnog broja poslanika pa otvaram **Treću sjednicu Drugog redovnog zasijedanja u 2023. godini Skupštine Crne Gore 28. saziva.**

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na ovu sjednicu i dnevni red predložio saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru u kolegijumu predsjednika Skupštine. Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda.

Predlog dnevnog reda imate u sazivu, dozvolite da vas obavijestim o predlozima za dopunu predloženog dnevnog reda.

Poslanici Ana Novaković Đurović, Dritan Abazović, Filip Adžić i Miloš Konatar predložili su da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona sa izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Predlogom zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o privremenom izdržavanju djece. Poslanici Miodrag Laković, Andrija Nikolić, Slaven Radunović, Boris Bogdanović, Amer Smailović, Milan Knežević, Bogdan Božović, Boris Mugoša, Artan Cobi, Adrijan Vuksanović i Jevrosima Pejović predložili su da se dnevni red dopuni sa Predlogom odluke o obrazovanju Odbora za praćenje primjene Sporazuma o uslovima za održavanje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova kao i praćenja sprovođenja procesa popisa.

Prelazimo na obrazloženje izjašnjavanja o predlozima za dopunu predloženog dnevnog reda. Predlozi poslanika Novaković, Đurović, Abazović, Adžić i Konatar. Da li jedan od poslanika želi da obrazloži Predlog?

Izvolite, gospođo Đurović.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (27.11.23 15:43:56)

Zahvaljujem.

Poštovane građanke i građani, dakle poslanički klub Građanskog pokreta URA je predložio da se dnevni red proširi sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijsko i invalidskom osiguranju. Povod je što se može vjerovatno i očekivati odluka Ustavnog suda iz oktobra ove godine kojom je ukinut član 17 Zakona o penzijsko i invalidskom osiguranju na osnovu kojeg je osiguranik sticao pravo na starosnu penziju kad navrši 66 godina života muškarac, odnosno 64 godine života žena i najmanje 15 godina staža osiguranja. Ukidanjem ovog člana i ovakvom odlukom Ustavnog suda došlo je do neke vrste pravnog haosa u sistemu i vrlo je razumno da je ovakva odluka naišla na negodovanje ne samo šire i stručne javnosti već i onih, što je logično, na koje se ona neposredno u ovom trenutku ili u nekoj bliskoj budućnosti odnosi. Ovakva odluka Ustavnog suda, između ostalog, je otvorila pitanje i obustavljanja pojedinačnih rješenja i zahtjeva za ostvarivanje starosne penzije koje su podnesene po ovom osnovu i naravno dovela u pitanje status svih onih koji su na osnovu ovog člana stekli mogućnost da podnesu zahtjev za odlazak u penziju.

Ono što je takođe pravno problematično jeste što ukidanje ovog člana zakona je onemogućilo primjenu čitavog niza drugih članova koji se direktno odnose na član 17 i posljedično se iz njega izvode. Naravno, odluka je posebno problematična u dijelu argumentacije koja je suštinski vezana za to da su, kako je saopšteno odlukom većine sudija Ustavnog suda, muškarci bili diskriminirani ovim članom. Naravno, ovakva odluka i stav nema utemeljenje ni u Ustavu koji afirmiše i ima institut pozitivne diskriminacije i daje mogućnost, odnosno upućuje da se donose propisi i da do postizanja cilja rodne ravnopravnosti oni mogu biti afirmativni u odnosu na ono što su povoljniji uslovi za žene u najrazličitijim oblastima, uključujući i ovu oblast.

Takođe, ova odluka nije u skladu ni sa onim što je praksa Evropskog suda koji prepoznaje pravo i potrebu propisa da propisuju povoljnije uslove za žene kada je u pitanju sticanje uslova za odlazak u penziju. Kad su u pitanju direktive Evropske unije, da pojasnimo, činjenica one upućuju na to da treba izjednačavati uslove za žene i muškarce. Međutim, direktive Evropske unije ukazuju da to treba raditi postepeno posebno u državama u kojima cilj rodne ravnopravnosti nije uspostavljen, a na žalost u Crnoj Gori daleko smo od uspostavljenog rodne ravnopravnosti u svim oblastima. Međutim, odluka je tu, ona je u pravnom prometu i ona determiniše naše dalje djelovanje u ovoj oblasti i predlog zakonskih rješenja. I upravo iz tog razloga poslanički klub je predložio izmjenu Zakona o penzijsko i invalidskom osiguranju sa predlogom da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kad navrši 64 godine života i 15 godina staža osiguranja. Dakle, na osnovu ovog člana muškarci i žene imaju mogućnost da sa 64 godine života i 15 godina staža osiguranja idu u penziju, odnosno podnesu zahtjev, a po sili zakona sa 66, odnosno 67. Ovim predlogom se propisuju povoljniji uslovi nego što su bili u prethodnom rješenju. Drugo, ovim predlogom se

poštuje odluka Ustavnog suda, odnosno eliminiše diskriminacija na način što se uslovi za muškarce i žene izjednačavaju. Takođe, ovaj predlog je usaglašen sa višegodišnjim naporima i zalaganjima sindikata i Unije slobodnih sindikata i Saveza sindikata, kao i Udruženja penzionera koji su identičan zahtjev podnosili i predlagali i prethodnih godina. Očekujemo da zbog hitnosti rješavanja i postupanja po ovom pitanju, s obzirom na to da je Ustavni sud predložio da se ovo pitanje riješi do 4. decembra, ovaj predlog se uvrsti u dnevni red i da pokažemo kao poslanici i poslanice odgovornost prema građanima, desetine hiljada građana čeka našu reakciju na ovo pitanje i rješavanje pravnog haosa do kojeg je dovela odluka Ustanog suda. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 15:49:01)

Hvala, gospođo Novaković Đurović.
Procedura, Vasilije Čarapić.

VASILIJE ČARAPIĆ (27.11.23 15:49:14)

Hvala, predsjedniče.

Slažem se da je ovo značajan predlog zakona da nakon odluke Ustavnog suda kojom se ukinuo član 17 stav 1 Zakona o penzijsko i invalidskom osiguranju je neophodno što prije djelovati kako bi se ispravilo to stanje shodno odluci suda. Međutim, moram da napomenem da je sud u svojoj odluci dao mandat Vladi da Vlada preloži izmjene zakona kako bi se regulisalo ovo stanje i smatram da je Vlada ipak pozvanija da predloži izmjene Zakona o penzijsko i invalidskom osiguranju, naročito u dijalogu sa socijalnim savjetom za koji vjerujem da će biti pokrenut ako ne danas onda već i sutra, jer ćemo u najkraćem mogućem roku dobiti neki širi društveni konsenzus od strane zainteresovanih stakeholdera kada je u pitanju ovo pitanje. Stoga predlažem da se ova tačka ne uvrsti danas u dnevni red, kao tačka o kojoj ćemo se odlučivati dozvolili Vladi koja je ipak pozvana da se o tome izjasni, da da svoj predlog.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 15:50:17)

Hvala, gospodine Čarapić.

Svaki poslanik ima pravo inicijative, razumijem vašu intervenciju, ali kao što Vlada ima pravo na inicijativu u Parlamentu imaju i poslanici, tako da je sve u skladu sa našim Poslovníkom, a mi ćemo se glasanjem odrediti da li je ovo prihvatljivo ili ne.

Izvolite, gospođo Đurović.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (27.11.23 15:50:43)

Zahvaljujem.

Dakle, vi ste dijelom pojasnili hvala vam na tome. Prvo, Ustavni sud ne može dati mandat Vladi. Dakle, Ustavni sud je preporučio da Vlada do 4. decembra donese izmjene i dopune zakona, a kao što je poznato, u skladu sa Poslovníkom, dakle poslanici imaju mogućnost da reaguju i predlažu izmjene i dopune zakona.

Što se tiče aktivnosti Vlade, moram reći da sam očekivala da one po ovom pitanju budu mnogo brže, odnosno da mi već danas od Vlade imamo predlog zakonskog rješenja kad je ovo pitanje u pitanju zato što je odluka poznata od kraja oktobra, a sredinom novembra je najavljeno da će to biti u najkraćem roku, a koliko imam informaciju socijalni savjet još uvijek nije imao sjednicu. Dakle, samo jedan od razloga više da poslanici i poslanice ovaj predlog uvrste u dnevni red i da imamo mogućnost da što prije dođemo do rješenja po ovom pitanju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 15:51:46)

Hvala, gospođo Đurović.

Stavljam na glasanje predlog poslanice Novaković Đurović, poslanika Abazovića, Adžića i Konatara da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 57 poslanika, 14 za, 43 uzdržano. Konstatujem da ovaj predlog nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Novaković Đurović, Abazović, Adžić i Konatar da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privremenom izdržavanju djece.

Da li želite riječ?

Ana Novaković Đurović, izvolite.

ANA NOVAKOVIĆ ĐUROVIĆ (27.11.23 15:52:53)

Zahvaljujem.

Dakle, prvo moram reći da su se građanke i građani danas mogli uvjeriti da, na žalost, evo u Skupštini Crne Gore nije prošao Predlog o izmjenama i dopunama Zakona o PIO i da se propustila prilika da u hitnom roku riješimo pitanje koje tangira desetine hiljada građanki i građana. Nadam se nasuprot tome da će nas ovo sljedeće pitanje možda ujediniti, ako tu ne bude ponovo neke političke kalkulacije, ne bi me iznenadilo. Ovo drugo pitanje vezano je za djecu, penzionerima smo poslali poruku ovakvu kakvu smo poslali.

Što se tiče ovog drugog predloga, dakle, riječ je o izmjenama i dopunama Zakona o privremenom izdržavanju djece i suštinski cilj ovih izmjena jeste da se Alimentacioni fond deblokira i da se stavi u punu funkciju. Dakle, kao što je poznato Alimentacioni fond ne funkcioniše od februara ove godine i iz ovog fonda se ne isplaćuju sredstva na osnovu zahtjeva zbog pravnih praznina koje su, da kažem, detektovane u zakonu i koje je prvenstveno detektovao Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore. Svega dvadesetak roditelja, po statistici kojom se raspolaže, je do sada dobilo sredstva i postupano je po njihovim zahtjevima, a evo devet, odnosno gotovo deset mjeseci ni djeca ni roditelji nemaju odgovor na pitanje kada će se postupati po njihovim zahtjevima i kad će Alimentacioni fond biti u funkciji.

Ovaj predlog zakona je u prethodnom sazivu predložen od strane Ženskog kluba, dobio je podršku i sad je prilika za ovaj saziv da izmjenama koje će riješiti pravne praznine koje su onemogućile funkcionisanje Alimentacionog fonda omogućimo da on funkcioniše i da pomognemo, na žalost, jednoj od najugroženijih kategorija našeg stanovništva djeci koja su u ovakvoj situaciji zbog nebrige roditelja i neispunjavanja obaveze uplate alimentacije, ali je deblokiranje Alimentacionog fonda i njegovo funkcionisanje mehanizam koji pomaže i samohranim roditeljima. Naravno, nadam se da će Crna Gora vrlo brzo biti država pune vladavine prava u kojoj će biti na mnogo većem nivou ostvarena i prava djeteta i postignuta rodna ravnopravnost i da nam Alimentacioni fond kao mehanizam neće trebati, ali do tada to je jedini način da pomognemo djeci i samohranim roditeljima i očekujem da predlog izmjena i dopuna ovog zakona bude iz svih ovih razloga uvršten u dnevni red. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 15:55:44)

Hvala, gospođo Novaković Đurović.

Za riječ se javila Zdenka Popović, potpredsjednica Parlamenta.

Izvolite, gospođo Popović.

ZDENKA POPOVIĆ (27.11.23 15:55:54)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče Skupštine.

Poštovane kolegice i kolege,

Tražila sam proceduru i obraćam se Vama, predsjedniče Skupštine. Prije svega, ovaj prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privremenom izdržavanju djece su donijele poslanice koje su bile članice Ženskog kluba 27. saziva Parlamenta Crne Gore. Pročitala sam ovo što ste vi predložili do u zarez su ista rješenja i svaki član do u zarez isti kao što je bio predlog zakona koji su predložile poslanice koje su bile članice Ženskog kluba, jer znate da Ženski klub ne može biti predlagač zakona, ali mogu biti poslanice. Prema tome, s obzirom da mi imamo dogovor na kolegijumu da svih onih 11 zakona koji su predložili poslanici crnogorskog parlamenta budu vraćeni ponovo u crnogorski parlament. Između ostalog, biće vraćen i ovaj zakon vrlo brzo i o njemu ćemo se naravno izjasniti ponovo, poslati predsjedniku na potpis. Na žalost, sticaj okolnosti je bio takav da se Skupština Crne Gore raspustila, period u kome je bila raspuštena, i zakon nije potpisan od strane, tadašnjeg, predsjednika gospodina Đukanovića. Nadam se da ćemo tu nepravdu vrlo brzo ispraviti i da će se vrlo brzo taj zakon potpisati i da će svi oni koji su očekivali

određena davanja iz ovog fonda biti obeštećeni, da će početi redovno da se isplaćuje alimentacija svim onim roditeljima koji ne ostvaruju pravo sada po tom osnovu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 15:57:37)

Hvala, gospođo Popović.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Novaković Đurović, Abazovića, Adžića i Konatara da se dnevni red dopuni sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privremenom izdržavanju djece.

Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 56 poslanika, 14 za, 42 uzdržano. Konstatujem da predlog nije prihvaćen.

Izvolite, gospodine Konatar.

MILOŠ KONATAR (27.11.23 15:58:33)

Hvala, predsjedniče Skupštine.

Poštovane kolege poslanici,

Dakle, upozoravao sam građane Crne Gore kada se konstituisala parlamentarna većina i birala Vlada da će kolegijum predsjednika stranaka parlamentarne većine preuzeti ulogu donošenja odluka i da će se dešavati da će se odbijati predlozi, bez obzira koliko oni bili kvalitetni, samo zato što dolaze iz redova opozicije. Mislim da ovo nije dobro. Ovo sam poslednji put doživio 2016. godine od strane tadašnje većine i mislio sam da to neću doživjeti posle 2020. godine. Mi smo čuli ovdje obrazloženje da je postojao zakonski predlog koga su predložile poslanice iz ovoga saziva Skupštine Crne Gore i umjesto da mi uvrstimo taj predlog zato što Skupština nije zasijedala i da što prije odblokiramo Alimentacioni fond i da djeca koja ne primaju redovo alimentaciju počnu da je primaju. Mi smo odbili da se uvrsti ovaj predlog samo zato što je došao iz redova opozicione partije, odnosno opozicionih poslanika. Nama to nije problem što se tiče nas problem je zbog korisnika eventualnih benefita. Što se nas tiče želim da poručim da ćemo mi na svakoj narednoj sjednici Skupštine Crne Gore opet predlagati, između ostalog, i proširenje dnevnog reda i kad je u pitanju izmjene Zakona o penzijsko i invalidskom fondu, ali i izmjene Zakona kojim će se odblokirati Alimentacioni fond. Opet kažem, žao mi je što opet uvodimo praksu u Skupštinu Crne Gore, na žalost, prvi put, po meni, posle 30. avgusta 2020. godine da se odluke donose ili odbijaju neki predlozi samo zbog toga što dolaze iz redova parlamentarne opozicije. Dobro, ako treba opet da se borimo protiv takvih praksi borićemo se. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 16:00:48)

Hvala, gospodine Konatar.

Niko u Parlamentu ne može oduzeti pravo poslanicima da imaju inicijativu i predlažu zakone, glasa se. rezultati nekad bolji nekad gori, gospođa Popović se javila da i ona pojasni ovu poziciju u kojoj se nalazimo sad.

ZDENKA POPOVIĆ (27.11.23 16:01:20)

Hvala.

Kolega Konatar, koliko se meni čini mi smo bili zajedno na tom kolegijumu. Dakle, nije bio kolegijum predstavnika vladajuće većine nego je bio zajednički kolegijum i vlasti i opozicije. Na kolegijumu sam vas pitala je li to isti zakon koji smo mi tada predložile kao članice Ženskog kluba crnogorskog parlamenta. Vi ste mi rekli da jeste. Provjerila sam, pročitala sam da vidim da li ima nekih izmjena, bilo kakvih. Međutim, nema ništa do u zarez isti zakon. Zbog čega danas glasamo zašto sam, makar ja, uzdržana zašto nisam podržala ovaj vaš predlog, zbog toga što sam i ja bila članica tog Ženskog kluba. Zaista se neprijatno osjećam da u Ženskom klubu radimo na ovom zakonskom rješenju i sad sve ono što je naš trud, rad i zalaganje neko prisvaja. Znači, nemojte to da radite, nemojmo da mijenjamo teze. Govorim u svoje ime, nisam bila uzdržana zbog toga što je to prijedlog koji predlaže opozicija niti vi kao opozicioni poslanik. Znači, svaki vaš predlog koji je dobar, koji donosi neku dobrobit građanima, posebno djeci, ženama i uopšte građanima će biti sigurno kad sam ja u pitanju podržan. Ovdje se ne radi o tome, ovdje se radi što

ste vi ovog trenutka prisvojili zasluge Ženskog kluba. Vjerujte mi svaka članica Ženskog kluba se osjeća neprijatno zbog toga što niste vi radili na tome nego smo radile u nekom prethodnom periodu mi i taj rad je trajao, vjerujte mi, četiri ili pet mjeseci.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 16:03:10)

Hvala.

Izvolite, gospodine Konatar.

MILOŠ KONATAR (27.11.23 16:03:16)

Uvažena kolegkinice Popović, žao mi je ako se osjećate neprijatno. Razgovarao sam sa mnogim članicama Ženskog kluba koje su radile na implementaciji ovog zakona, jedini razlog zašto smo ga mi predložili je zato što je Skupština bila u fazi ne zasijedanja i što smo imali veliki broj zahtjeva upravo od onih koji treba da budu korisnici Alimentacionog fonda. Valjda osjećaćete se uvaženom kad se neki zakon usvoji zato što je dobar, a ne da ga odbijate kada dođe na dnevni red i ako je dobar samo zato što smo ga predložili mi. Niste morali da čitate od tačke do tačke jer smo mi u saopštenju kazali da je ovo predlog Ženskog kluba i zahvalili se svim članovima Ženskog kluba, i ja se zahvaljujem javno, kao što je to uradila kolegkinica Novaković Đurović svima koji su učestvovali u izradi ovog zakona. Najmanje je važno ko će ga predložiti. Da ste ga vi predložili ja bih ga danas podržao, da uđe na dnevni red, ali nema razloga ako je to isti tekst, koji ste vi podržali, da ga danas ne podržite da uđe na dnevni red samo zato što je došao kao predlog poslanika opozicije iako smo kazali, i ponavljam sad, da je to istovjetan predlog Ženskog kluba i svih poslanica koje su radile na njemu. Zašto smo ga mi podnijeli? Zato što ti ljudi više nisu mogli da čekaju a Skupština se nije sastajala i žao mi je što smo došli u ovu situaciju ali dobro. Što se mene tiče ko god da ga predloži mi ćemo ga podržati, kao što ćemo podržati svaki onaj predlog zakona koji je dobar, bez obzira dolazi li iz redova opozicije ili vlasti. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 16:05:07)

Hvala, gospodine Konatar.

Građani Crne Gore naravno prate sve ovo, oni će se određivati u odnosu na politiku koju vodimo ovdje u Parlamentu.

Sada imamo jedan predlog za dopunu dnevnog reda koga su podnijeli poslanik Laković, Nikolić, Radunović, Bogdanović, Smailović, Knežević, Božović, Mugoša, Cobi, Vuksanović i Pejović.

Dakle, imamo potpunu saglasnost svih poslaničkih klubova vezano za ovaj predlog odluke.

Da li jedan od poslanika želi da obrazloži predlog.

Pošto je sve usaglašeno, ako niko ne želi da obrazloži predlog, stavljam na glasanje predlog poslanika Lakovića, Nikolića, Radunovića, Bogdanovića, Smailovića, Kneževića, Božovića, Mugoše, Cobija, Vuksanovića i Pejovića da se dnevni red dopuni sa Predlogom odluke o obrazovanju odbora za praćenje primjene sporazuma o uslovima za održavanje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova, kao i praćenje sprovođenja procesa popisa.

Gospodine Abazoviću, evo ako želite riječ ja ću vam dati riječ, a mislim da nema potrebe, imamo potpunu saglasnost, a ne mogu da registrujem šta govorite dok ja govorim.

Pozivam vas da se izjasnite vezano za odluku.

Izjasnite se, molim vas, ko je za, ko je protiv, ko je uzdržan.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 70 poslanika, svih 70 glasali su za i došli smo do jedne vrlo dobre odluke i potpunog jedinstva Skupštine Crne Gore.

Pozivam vas da se izjasnimo o predloženom dnevnom redu u cjelini.

Stavljam na glasanje predlog dnevnog reda u cjelini. Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 70 poslanika svih 70 je glasalo za, nema protiv, nema uzdržanih.

Dakle, konstatujem da smo jednoglasno usvojili predloženi dnevni red sa dopunama dnevnog reda.

Jeste li vi glasali. Mogu li da konstatujem da je 71 poslanik ili ćete vi da glasate protiv.

Ponavljam glasanje. Je li proradila kartica, tehnička služba, molim vas poslaniku Zenki da se osposobi kartica i glasanje. Izvinjavam se.

Je li osposobljeno? Molim vas, ponavljamo glasanje. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Konstatujem, glasalo je 72 poslanika, svi su glasali su za nema protiv, nema uzdržanih. Čestitam na jedinstvenom usvajanju dnevnog reda.

U dnevnom redu što sam i predložio dopune dnevnog reda smo izglasali i sada pozivam službu Skupštine da poslanicima dostavi prečišćeni dnevni red, a mi prelazimo na dogovoreni rad.

Mi smo dogovorili na kolegijumu da prva tačka dnevnog reda o kojoj ćemo raspravljati bude Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova.

Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici: Miodrag Laković, Boris Pejović, Vasilije Čarapić, Jelena Nedović, Darko Dragović, Andrija Mandić Slaven Radunović, Jovan Jole Vučurović, Vaso Obradović, Jelena Božović, Maja Vukićević, Vladislav Bojović, Zdenka Popović, Anđela Vojinović i Nikola Camaj.

Za predstavnika predlagača određen je poslanik Miodrag Laković.

Izjesticima odbora su Bojana Pićan Zakonodavnog odbora i Tonči Janović Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik predlagača želi dati dopusko obrazloženje? Ne.

Da li izjesticima odbora žele riječ? Ne.

Ko želi riječ? Prijavljen je Miodrag Laković.

Samo da podsjetim na naš dogovor. Mi imamo dogovor na kolegijumu predsjednika Skupštine da svaki klub poslanika može da diskutuje do 10 minuta, s tim što u tih 10 minuta ne mora biti jedan prijavljeni, mogu da podijele vrijeme, a to vrijeme može da iskoristi jedan kako se opredijele poslanički klubovi.

Dajem riječ gospodinu Miodragu Lakoviću. Izvolite, gospodine Lakoviću.

MIODRAG LAKOVIĆ (27.11.23 16:11:23)

Hvala Vam, predsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Grupa poslanika parlamentarne većine predložila je zakon o izmjenama i dopunama Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova. Potreba za ovim predlogom je proizašla iz činjenice da smo željeli da proces popisivanja učinimo dodatno inkluzivnim, da ga učinimo dodatno transparentnim i da svi društveni subjekti imaju povjerenja u proces kako bi na najbolji način učestvovali u istom. Navedene promjene se uglavnom odnose u kvalitativnom smislu na izradu softverskog rješenja koje će biti normirano kroz zakon, a zatim i uvedeno u sam proces vršenja popisa na način što će se omogućiti tehnički kapaciteti da svaki građanin može da provjeri podatke sa svoje popisnice da li su autentično uneseni u bazu podataka. Ova mogućnost ograničava potencijalnu zloupotrebu od strane popisivača i doprinosi apsolutnoj transparentnosti i doprinosi povjerenju građana u proces popisa.

Kad govorimo o popisu ne možemo a da se ne osvrnemo i na politički kontekst, iz razloga što je ovo tema koja već određeno vrijeme opterećuje ili zaokuplja javni diskurs u Crnoj Gori. Podsjetiću da je zadnji popis rađen 2011. godine, znači mi 12 godina nemamo relevantnih podataka, statističkih podataka koji su važni za državne politike u svim društvenim oblastima.

Zakon o popisu je donesen u decembru 2022. godine, a Uredba o vremenu kad će se sprovesti popis je donesena u februaru 2023. godine. U toku ovog vremena, opet kažem u javnom diskursu, da kažem od strane pojedinaca, društvenih grupa, političkih subjekata pojavila se određena zabrinutost kad je u pitanju sam proces, njegova transparentnost, objektivnost i inkluzivnost. To je kad je u pitanju domaća javnost. Treba pomenuti i da, kad je u pitanju međunarodna javnost, takođe smo imali dvije relevantne preporuke. Jedna je preporuka Ekonomske kancelarije za Evropu Ujedinjenih nacija, koja u svom osvrtu na popis govori o tome da se popis treba organizovati u vrijeme potpune političke i socijalne stabilnosti, a druga relevantna međunarodna preporuka bi bila Rezolucija Evropskog parlamenta od 18. oktobra ove godine koja poziva crnogorsku vlast da sprovede popis onog trenutka kad se uspostavi funkcionalna vlast. I takođe, ovom rezolucijom se pozivaju politički subjekti da sa temom popisa da se ne podstiču podjele na javnoj sceni u Crnoj Gori.

Period trajanja tehničke vlade, odnosno 43. Vlade u dijelu koji se odnosi na tehnički mandat, kao i 27. saziva Parlamenta je bio prilično opterećen raznim vrstama političkih odnosa. Svima nam je to veoma poznato i taj period možemo na neki način definisati kao period jedne političke nestabilnosti i stoga razloga se i, čini mi se, dodatno problematizovao popis. Izglasavanjem 44. Vlade i uspostavljanjem parlamentarne većine, Crna Gora je ušla u jedno vrijeme stabilnosti, političke stabilnosti. 44. Vlada je prvog dana donijela uredbu kojom je vrijeme popisa odložila na mjesec dana sa ciljem da se taj period iskoristi za društveni dijalog sa političkim subjektima, prvenstveno opozicionim partijama, vijećima manje brojnih naroda, nevladinim organizacijama i td. Ovdje moram reći da je 44. Vlada imala razumijevanje od parlamentarne većine koja se saglasila za odlaganje popisa i na taj način smo ušli u jedan širi društveni dijalog. I kao

proizvod tog dijaloga je današnji predlog za izmjenu zakona, a takođe i sporazum koji je premijer potpisao 21. novembra sa predstavnicima opozicionih partija i predstavnicima vijeća manje brojnih naroda. Time smo ovaj proces doveli do pred sam kraj, odnosno pred početak sprovođenja samog popisa.

Ovdje bih htio da jednu poruku pošaljem i kolegama poslanicima i građanima. Popis ne treba posmatrati kao izbore, u popisu, odnosno nakon popisa neće biti pobjednika i poraženih. Popis neće donijeti ništa epohalno, on će nam omogućiti podatke koji se odnose na demografiju, na obrazovanje, na ekonomiju, na energetiku, itd, saobraćaj, poljoprivredu. Sve ono što je potrebno za kreiranje javnih politika u narednom periodu. Iz toga razloga pozivam građane da se slobodno izjasne, da slobodno učestvuju u popisu i da na taj način daju doprinos, da na taj način pomognu svojim institucijama da prikupe tačne relevantne i nesporne podatke koji će ovoj vladi i budućim vladama biti imputi za kreiranje javnih politika. Toliko, hvala vam.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 16:19:48)

Zahvaljujem, kolega Lakoviću.

Naredni govornik u ime Poslaničkog kluba Demokratske partije socijalista gospodin Andrija Nikolić. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (27.11.23 16:20:01)

Hvala Vam, predsjedavajući.

Evo, na početku možda je najsmislenije da se svi zajedno zapitamo kako smo došli u situaciju da predsjednik Vlade Spajić prihvati ono što su zahtjevi opozicije, civilnog sektora i nacionalnih savjeta povodom odgađanja popisa. Ja mislim da je odgovor jednostavan. Nijesu postojali uslovi za održavanje popisa, kao što smo i sumnjali, a istovremeno namjere prethodne vlade nijesu bile dobre. Mislim da nije postojala dobra namjera ni kod Monstata, a evo dva razloga kojima argumentujemo tu našu tvrdnju. Monstat je tvrdio da uoči prethodno planiranog datuma popisa postoje svi uslovi za održavanje popisa, a onda smo par dana u susret 01.novembru, tom projektovanom datumu, čuli da nema 1.700 popisivača. Tvrdilo se da će odgađanje popisa državu koštati milione eura da bi se potom utvrdilo da odgađanje ne košta ni euro.

Dakle, mi u ovaj proces ušli sa najboljom namjerom da bismo dali kvalitet ovom procesu i iskoristili smo ovih mjesec dana da budemo konstruktivni, da budemo u partnerskom odnosu sa Vladom i da pokušamo da definišemo sve uslove koji će da garantuju kvalitet ovog procesa. Šta znači kvalitet? Kvalitet znači da se oslobodimo svih sumnji u ovaj proces, nešto nalik onome u 2011. godini kada je opozicija sjedjela za stolom i kada su njeni zahtjevi ispoštovani. Dakle, istovremeno nijesmo naivni, znamo s kim imamo posla, znamo ko je u ovom trenutku u vladajućoj većini. U vladajućoj većini je jedan značajan politički subjekt, bivši Demokratski front koji je u susret ovom popisu, ali ne samo u susret ovom popisu nego koji je svoju politiku zasnovao na tome da ima očekivanje da će u Crnoj Gori biti više Srba. E sad, zamislite kad vam dio vladajućevećine kaže da očekuje porast jedne nacionalne strukture u ukupnoj nacionalnoj strukturi a pri tom je dio vladajuće strukture koja treba da kontroliše održavanje popisa. Kako vi možete da imate integritet, odnosno povjerenje u integritet tog popisa? Zato smo logično o uslovima za održavanje popisa pregovarali sa Vladom koja je bila raspoložena da stavi na sto ono što su zahtjevi opozicije. Međutim, moraćemo još jednom da sjednemo sa predsjednikom Vlade, sa bijelim papirom, da podvučemo crtu, vidimo šta je od dogovorenih uslova ispunjeno i zauzmemo finalne stavove.

Dakle, u ovom trenutku, u jednom broju opština fale popisivači. To je jedan od prvih uslova. Takođe, još uvijek nema softvera niti rješenja o softveru koji će svaki građanin moći da provjeri autentičnost podataka koje je dao prilikom popisa. Podsjetiću vas šta piše u Sporazumu - Zakonsko regulisanje pitanja izrade softvera za provjeru podataka prikupljenih tokom procesa popisa stanovništva. Takođe, zakonski normirati formiranje komisije na čijem čelu bi se nalazio predstavnik opozicije, a čiji zadatak bi bio priprema specifikacije za raspisivanje poziva za izradu softverskog rješenja za provjeru podataka i čiji bi zadatak bio praćenje implementacije samog softvera za izradu podataka. Ovaj uslov nije ispunjen.

U Sporazumu se takođe obavezujemo na zabranu uticaja političkih partija tokom sprovođenja popisa. Pretpostavljam da ste svi vidjeli, kao zainteresovana politička javnost, da ovih dana neimenovani aktivisti u Nikšiću sugrađanima ispred vrata ostavljaju knjigu zemljopis Kraljevine Crne Gore, čija je glavna poruka da su svi koji žive u našoj domovini Srbi. Izdavač knjige je, pogodite ko: Institut za srpsku kulturu čiji je osnivač funkcioner Nove srpske demokratije Budimir Aleksić. Da ne govorim o tome šta za jednu političku partiju treba da predstavlja popis, nećete čuti niti ste čuli ni 2011. ni 2023. niti ćete čuti 2033. od

Demokratske partije socijalista da rezultat popisa treba da bude rast broja, recimo nacionalnih Crnogoraca, nećete to čuti.

Šta ćemo sa vremenskim uslovima? To je nešto što niko ne može da predvidi. Zbog toga postoje jasne preporuke međunarodnih organizacija koje kažu da se popis logično održava za vrijeme proljeća ili za vrijeme jeseni. Ulazimo u zimski period, ovih dana se najavljuje crveni meteo alarm na sjeveru zemlje, neki krajevi su već zavijani. Pitanje je da li možemo garantovati bezbjednost i sigurnost ljudima koji će obavljati posao popisa u tim ruralnim i zabačenim planinskim predjelima. Kako to može uticati na kvalitet sprovođenja popisa.

Dakle finalno, mi želimo da proces bude statistička stvar a ne politička stvar. Zbog toga je na stolu bila ponuda sa naše strane da eliminišemo ova tri pitanja koja nam stvaraju toliko konfuzije i proizvode podjele, iako vi kažete da mi na tim podjelama insistiramo. Nama ta tri pitanja nijesu bila potrebna zato što to nema preveliki značaj za formulisanje nekih budućih državnih politika. Vi kažete takođe, ovdje pri tom mislim dominantno na bivši Demokratski front, da je popis statističko pitanje i da nema razloga da se bilo ko plaši niti da sumnja u vjerodostojnost samog procesa, a onda Andrija Mandić, predsjednik Parlamenta, dan unazad izjavljuje da su moguće izmjene Ustava. Dakle, je li ovo statističko pitanje ili je ovo inženjering za destabilizaciju države? Ja mislim da je ovo drugo, da su ideje i ciljevi odavno poznati. Konačno, vi kao politička ekspozitura koja je naslonjena na Beograd dugi niz godina, na zvanični Beograd koji nam kaže da je za njih popis u Crnoj Gori važnije pitanje nego pitanje formiranja Vlade, tvrdite da ste za ovaj proces da bude statističko pitanje. A onda, predsjednik Parlamenta, lider Demokratskog fronta Andrija Mandić kaže da treba očekivati pokretanje pitanja izmjene Ustava. Ništa novo, vi ste svojevremeno i izmjene Ustava u dijelu pravosuđa uslovljavali izmjenom Ustava u dijelu identitetskih pitanja. Tako da je važno da građani Crne Gore imaju na stolu ove informacije i da se u odnosu na to pravilno odnesu onog trenutka kad bude bilo poznato da li su ispunjeni svi uslovi za održavanje popisa koje su prethodno u Sporazumu definisali vlast i dio opozicije.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 16:29:35)

Hvala, kolega Nikoliću.

Za riječ se javio predsjednik Mandić. Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 16:29:45)

Kampanja, gospodine Nikoliću, vezano za popis odvija se na račun odgovora na jedno pitanje koje često i pogrešno prenose. Ja sam saopštio, na pitanje vezano za srpski jezik, jednom važnom dnevnom listu iz Srbije da kada se završi popis i utvrdi se, recimo, da neki jezik je najbrojniji u Crnoj Gori da treba otvoriti dijalog, kao što je normalno i prirodno, i život upodobiti sa onim što se nalazi u najvažnijem pravnom aktu ove zemlje. Ne mislimo ni na kakvo nasilje, ne mislimo ni na kakvo čudo, ali ako se utvrde neke činjenice, kao što ste vi utvrdili u jednom vremenu, gdje su vaši prethodnici koji su 1992. godine pisali Ustav, dakle ista vaša partija je pisala Ustav u koji stoji da je službeni jezik srpski ijekavskog narečja, tako je stajalo i da su se na referendumu zalagali za zajedničku državu sa Srbijom, pa kada je prošlo izvjesno vrijeme onda su se zalagali za nezavisnu Crnu Goru, jer život sam diktira u kojem pravcu će se kretati jedna zemlja i jedna narod ako se, dakle, sada na popisu konstatuju neke određene činjenice, od kojih Vlada posebno ističe činjenice vezano za ekonomiju, za broj stanovnika, za sve one stvari koje treba da usmjere život građana Crne Gore, svakako da mi koji dolazimo iz srpskog naroda, ja pripadam srpskoj nacionalnoj stranci, mi ne želimo i nemamo čak ni poslanika dovoljno da bi mogli to sami da promijenimo, ali ako možemo s vama da ostvarimo dijalog, a vi budete vrednovali te činjenice, da i onaj jezik sa kojim najveći broj ljudi govori u Crnoj Gori bude službeni. Ja mislim da to ne bi bilo na štetu Crne Gore, to ne bi bilo na štetu istine, to ne bi bilo na štetu bilo koga, nego jedna činjenica koju treba uvažavati. I ova nova većina želi da poštuje svakoga, želi da poštuje i sebe, ali želi da poštuje i one koji su ostali u opoziciji. Ja mislim da je završeno vrijeme kada je moglo nasiljem sve. I kada se sastavljao Ustav i kada su se unosile određene norme, prosto politika je bila usmjerena protiv jednog naroda, dominantno protiv jedne jezičke grupe, protiv pravoslavne crkve u Crnoj Gori koja postoji dugi niz godina na ovom prostoru. Ali da pobjegnemo od tih tema. Dao sam samo odgovor šta ako se utvrdi činjenica da najveći broj građana Crne Gore govori srpskim jezikom, recimo konstatuje se to na ovom popisu, zar nije prirodno da ovdje u Parlamentu, poštovana gospodo, popričamo o tome i da kažemo da li bi bilo normalno i prirodno da u Ustavu Crne Gore bude zapisana i ta činjenica. I ona ne oduzima pravo nikakvo onima koji govore crnogorskim jezikom, izjašnjavaju se da govore crnogorskim jezikom, nego daje pravo onim ljudima koji bi

bili većina u Crnoj Gori da mogu da svoj jezik koriste i doživljavaju kao službeni jezik u Crnoj Gori. To je potpuno normalno.

U Finskoj gdje je samo 5% Šveđana švedski jezik je službeni kao i finski. E tako rade demokratske zemlje uvažavaju, poštuju, imaju osjećaj za sve pripadnike naroda u državi gdje žive. Ne mislim da treba da budete oštri nego treba da budemo složni, kao što smo danas bili kada smo utvrđivali ovaj dnevni red i da imamo osjećaj za sve. Hvala vam.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 16:33:44)

Zahvaljujem, kolega Mandiću.
Sljedeći diskutant.

ANDRIJA NIKOLIĆ (27.11.23 16:33:57)

U redu. Ja mislim da je bilo komentarisanje mog izlaganja. Ostalo mi je minut vremena u odnosu na ono što je vrijeme kojim raspolaže Klub Demokratske partije socijalista i biće mi dovoljan taj minut da odgovorim na ovo što je kazao gospodin Mandić.

Gospodine Mandiću, nema nasilja, Ustav Crne Gore je donesen kvalifikovanom većinom. U donošenju tog ustava učestvovao je konstituent Demokratskog fronta Pokret za promjene, on je to postao nakon što je glasao za Ustav, tako da vjerujem da ste te teme raspravili sa Pokretom za promjene jer je ta odluka donesena u ovom parlamentu. Ne sjećam se da ste vi prepoznati kao poštovalac Ustava, ne sećam se, ne sećam se da ste prepoznati ni kao poštovalac sopstvene države. Iako ste u međuvremenu promijenili retoriku, ali kako ste i sami rekli nijeste promijenili političke ciljeve, a znamo koji su politički ciljevi.

Da završim, dakle nijesam ja, gospodine Mandiću, 2011.govorio u susret održavanju popisu o tome da mladi ljudi, mladi Srbi u Crnoj Gori treba da se izjasne da bi po tom osnovu ostvarili pravo na zaposlenje. Niti je bilo ko iz Demokratske partije socijalista na bilo koji način stimulisao bilo koju nacionalnu zajednicu u pogledu nacionalnog, vjerskog ili jezičkog određenja. Logično, mi smo predstavnici građanske partije pa nije prirodno da to radimo. Vi ste predstavnici nacionalne političke partije pa onda možete da pretpostavljate da vam je tako nešto dozvoljeno u trenutku kad imate jasno diferenciran odnos prema državi, prema nacionalnim simbolima i svemu što tu državu suštinski predstavlja. Treba li da vas podsjećam na koji način ste govorili o Crnoj Gori? Danas vam ne smeta da sjedite u toj fotelji ispred ovog državnog barjaka.

Dakle, političke okolnosti se mijenjaju, ali onog trenutka kad vi promijenite vaš politički program, ono što je zapisano u dokumentima Nove srpske demokratije, a nema potrebe da vas podsjećam šta tamo piše, to može svaki iole pismen građanin ne samo da pročita, nego jako dobro da zna iz onoga što je vaš minuli politički rad. Tako da kad te stavke u vašem programu promijenite onda će biti prostora i te kako i vremena vjerovatno da se u Crnoj Gori razgovara o pitanjima koja mogu da znače i neki društveni konsenzus. Do tada, vi ste za mene vuk u jagnjećoj koži.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 16:37:07)

Zahvaljujem kolega Nikoliću.
Kolega Mandić je tražio repliku, izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 16:37:14)

Pošto ste imali veoma oštre formulacije, ja nijesam upotrijebio nijednu oštru formulaciju, prvo možete da govorite, da ocjenjujete onako kako vi mislite, ali ja moram da vam kažem da ja nijesam vjeroloman, da nisam slučajno pobrojao put vaše partije od zajedničke države, srpskog jezika do nezavisne Crne Gore i svega ovoga što danas imamo, niti sam ja bilo šta zamjerio Pokretu za promjene zbog njihovog političkog stava kojeg su imali. Da ne bi bilo zabune, u programu Nove srpske demokratije, građani Crne Gore, od osnivanja Nove srpske demokratije piše da je Nova srpska demokratija za učlanjenje Crne Gore u Evropsku uniju, dakle od osnivanja 2008.godine to je tamo zapisano. Tako kada vi sada govorite šta tamo piše, kako se tamo nalaze strašne stvari, ne nalaze se nikakve strašne stvari. I volio bih da vidite na kojim principima smo mi bili organizovali Demokratski front. Himna Demokratskog fronta je bila Oda radosti, ako

niste znali. I sada vi nama spočitavate da smo mi neki čudni ljudi koji žele da se obračunaju sa Crnom Gorom, da žele da uruše Crnu Goru. Crna Gora je naša država i želimo da imamo podjednako pravo na nju kao što imate i vi. To što vi kažete da mi govorimo - izjašnjavajte se da kao Srbi da bi dobili posao, a ova direktorica ASK-a u razgovoru sa nekadašnjom predsjednicom Vrhovnog suda, kada preporučuje za zaposlenje svoju saradnicu, kaže - ona je Crnogorka, potpuno ispunjava uslove da mogu da je prime na posao. Nemojte, zna Crna Gora dobro kakav je bio odnos bivšeg režima prema jednom narodu, srpskom narodu u Crnoj Gori, a evo srpski narod danas želi da pronađe sve one dodirne veze sa svim narodima, sa Albancima, Bošnjacima, Crnogorcima i da učinimo ovu zemlju boljom. To nam je ideja. Niti ima revanšizma, niti ima osvetništva, nema pomirenja s mafijom, onom mafijom koja je htjela da nas ubije u Nikšiću. Onom mafijom, čitali ste danas ono iz skaj komunikacija šta ste spremalo koaliciji Za budućnost Nikšića i kako smo, dobro smo izvukli žive glave s kim smo sve imali posla, ali evo bog je dao, mi smo danas u poziciji da budemo vlast. Naučili smo mnogo od vas, naučili smo da ne treba da se ponašamo kao što su se ponašali vaši prethodnici, nego da imamo poštovanje za opoziciju, da uvažavamo i poštujemo opoziciju i da sa njom tražimo zajednički jezik, to je moj cilj, to je moja misija. Iz pozicije opozicionog političara djelovao sam na čestit način zastupajući one koji su bili diskriminirani. Kao što želim danas iz pozicije političara koji pripada parlamentarnoj većini sa onima koji su manjina da tražim zajednički jezik, jer sam naučio od vaših prethodnika da ne smijemo da se ponašamo ni siledžijski, ni osvetnički ni bilo kako, a to je bilo prisutno, stariji sam od vas pa se toga odlično sjećam, 1997.godine onaj ko je podržavao Momira Bulatovića i ko je bio za zajedničku državu, nije mogao da ostane ni na mjestu portira, a drugi koji su tražili posao morali su prvo da prođu onu provjeru terena, moralo je na više mjesta da se konstatuje da je lojalan i odan partiji, statutu, ideji, dakle što su govorili stari komunisti da je jedan obični linijaš. Hvala vam.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 16:41:06)

Hvala, kolega Mandiću.
Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (27.11.23 16:41:15)

Nema razloga da se bilo ko plaši ove političke razmene.

Gospodine Madniću, ta vaša Oda radosti prilikom konstituisanja Nove srpske demokratije ili Demokratskog fronta, svejedno, nije bila dovoljan razlog ambasadorima Evropske unije da se pojave na prijemima koje organizujete. Tako da ako mi ovako mislimo o vašem evropejstvu valjda su pozvaniji da o vašem evropejstvu sude oni koji treba da nam daju zelenu kartu da uđemo u taj klub. To je jedno. Drugo, kad govorite o tome da je vaša politika politika pomirenja, sjećam se te politike koja je trebala da rezultira onim proglašenjem o pomirenju koji su smislili intelektualci da bi vas uveli u strukture vlasti pa su predlagali da trebamo da imamo dvije himne, dvije zastave, dva jezika ili tri jezika, jednu vrstu države koja je po malo šizofrena, jer nećete naći nijednu državu na svijetu koja ima dvije himne i dvije zastave. Ne znam za taj primjer, ne znam da to postoji negdje i vi se još time hvalite i mislite da je to bilo dovoljno i potrebno da bi Srbi u Crnoj Gori, i kako vi kažete, jer zapamtite jednu stvar. Vi jeste politički predstavnik Srba u Crnoj Gori, ali nijeste jedini predstavnik Srba u Crnoj Gori. Dakle, Demokratska partija socijalista se ne odriče ni Srba, ni ljudi koji se nacionalno izjašnjavaju kao Srbi, naprotiv, kao ni druge političke stranke koje dobijaju glasove od Srba u Crnoj Gori. Što se tiče vaše pomirljive politike i retorike, pa nemojte da idemo dalje od Pljevalja i od Nikšića da malo vidimo kako se ponašaju akreditovani predstavnici vaše politike prvi čovjek Pljevalja i prvi čovjek Nikšića. Šta oni misle o državi u kojoj žive, šta oni misle o načinu na koji treba primati ljude u javnim i lokalni sektor. Šta oni misle o demokratiji i političkim razlikama među političkim neistomišljenicima, šta oni misle o potrebi da Crna Gora se institucionalno nadograđuje i postaje ubrzanim putem članica Evropske unije. Dakle, vi ste iznijeli pregršt statova sa kojima se u ozbiljnoj kontradiktornosti, ali ne samo na riječima nego i na djelima.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 16:44:10)

Zahvaljujem, poslaniče Nikoliću.

ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 16:44:24)

Dakle, dobili ste na moju repliku, dobili ste mogućnost da mi odgovorite tako da mi je ostalo pravo da zaključimo ovu našu raspravu.

Danas sam primio ambasadora Švajcarske koji mi je objašnjavao da oni imaju dvodomni parlament i mi smo se kao Nova srpska demokratija zalagali za dvodomni parlament, nismo uspjeli da obezbijedimo dvotrećinsku većinu u ovom Parlamentu inače bio ovaj Ustav izgledao drugačije. Nismo glasali za Ustav, glasao je Pokret za promjene, ali to, to je jedna od onih evropskih ideja da postoje dvodomni parlamenti, gdje bi postojalo vijeće gdje se zastupaju interesi nacija, a Crna Gora je sastavljena od različitih nacija i nije to ništa strašno. Taj gornji dom bi se bavio samo onim pitanjima koji bi se odnosili na položaj određenih nacionalnih zajednica koji žive u Crnoj Gori, kažem nismo dobili prihvatili smo evo ga Ustav koji je izglasan kvalifikovanom većinom. Ovaj Ustav nije Biblija pa da ne može i njemu da se promijeni nijedno slovo, nego ima tačno procedura propisana kako se mijenja Ustav. Izvan te procedure ne treba iskočiti. Ako život pokaže da ovaj Ustav treba da se mijenja ima i procedura po kojoj se on mijenja, i to je on predvidio, kao svaki ustav u svakoj demokratskoj državi. Mi govorimo o političkim idejama. Moram da vam kažem da sam ja srećan da, ljudi, vi kažete da Srbi glasaju za vas, treba da glasaju, ali treba da poprave uticaj u samim vašim organima na politiku koju vodite. To je dobro, ne moraju svi Srbi da glasaju za Novu srpsku demokratiju, ne dijele svi stavove Nove srpske demokratije, ali neka poprave svoj uticaj u partijama u kojima glasaju da ne budemo građani drugog reda. To je ono što ja želim da vam kažem.

Dakle, gospodine Nikoliću, ne mislim da ste u pravu, ne mislim da ovo što pokušavate sa jednim udarcem bočno da zatvorite usta i da to djeluje strašno što je neko rekao - evo ako na popisu to bude većina, a da vidimo otvorimo dijalog, pa da vidimo da li treba popraviti onaj najvažniji akt koji postoji u ovoj zemlji. Mislite li da su Albanci zadovoljni svojim položajima, Bošnjaci, ne ne nego govorim, nemojte da mislite da su i Crnogorci zadovoljni? Postoji među Crnogorcima onih koji su nezadovoljni. Evo vi kao tumač i predstavnik jedne građanske partije znate da nije tako, da ima mnogo onih koji su nezadovoljni. Juče je osnovana jedna stranka koja nastupa sa tih pozicija gospodina Adžića, koja će se dominantno zalagati za položaj crnogorske nacionalne zajednice, ona će biti ta stranka koja će govoriti u ime tog naroda, jer će se baviti prvenstveno pitanjima tog naroda, kao što se mi bavimo pitanjima srpskog naroda, ali moramo svi da nađemo zajednički jezik. I Srbi u Crnoj Gori i njihovi politički predstavnici pružaju ruke svima da nađemo zajednički jezik kako da Crna Gora bude uspješna priča, bogato društvo, velike plate, velike penzije, nove investicije, to je ono što bi mogli zajednički da radimo, a oko ovih tema oko njih možemo da raspravljavamo i biće možda nekima interesantno da nastavimo da razgovaramo o ovome. Ali na prvo mjesto će nas pitati kolika je plata, kolika je penzija, kakav je položaj, šta je sa majkama, šta je sa nezaposlenim. To su one teme oko kojih vjerujem da će moći da nađemo zajednički jezik. Hvala vam.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 16:48:19)

Zahvaljujem, kolega Mandiću.
Procedura poslanik Laković.
Izvolite.

MIODRAG LAKOVIĆ (27.11.23 16:48:31)

Hvala, potpredsjedniče.

Evo da pokušam da vratim raspravu na osnovnu temu i da kolegi Nikoliću odgovorim na ovih par teza koje je iznio kad je u pitanju spremnost svih subjekata da se popis izvrši i spremnost kad su u pitanju procedure. U sam tekst Predloga je uneseno da će se formirati komisije koje će se baviti uspostavljanjem softvera i koje će pratiti kompletnu proceduru. To je u tekstu Predloga kad je u pitanju sama izrada softvera. Vi znate, to smo više puta ponavljali, taj softver treba da bude operativan kad se podaci pohrane u bazi podataka i tada će biti potreba da svaki građanin pristupi bazi.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 16:49:47)

U ime kluba ostalo je dva minuta. Evo ja se nadam da imate razumijevanja toliko. Hvala.

MIODRAG LAKOVIĆ (27.11.23 16:50:01)

Softversko rešenje je važno da bude operativno u trenutku kad se svi podaci pohrane u bazu. Ono će biti i prije zato što je izmjenama Zakona predviđena procedura formiranja komisije i izrade softvera. Ta procedura je inkorporirana u tekst Predloga o izmjenama i dopunama Zakona o popisu.

Treća stvar koju ste pomenuli odnosi se na broj popisivača. Broj popisivača je trenutno vjerovatno nedostajući, ali znate da postoji mehanizam da se popis produži na 15 dana i na taj način da se sanira nedostajući broj popisivača što se takođe odnosi na vremenske uslove koje ste pomenuli. Vremenski uslovi takođe mogu da proizvedu potrebu da se prolongira vrijeme sprovođenja popisa tako da tu imamo mogućnost produženja od 15 dana, mi smo kao društvo dovedeni u taj vremenski okvir. Ovo je vremenski okvir koji je plod kompromisa. Ja očekujem, pošto sam vam predstavio da je sve ono što ste iznijeli kao u nedoumicu inkorporirano u tekst Predloga zakona, a takođe i u Sporazum koji ste potpisali sa premijerom Spajićem, očekujem da će te glasati za ovo zakonsko rešenje i time napraviti jedan pozitivan iskorak i time ohrabriti i vaše podržavaoce i simpatizere da na popisu zaista ne ostanu nevidljivi u svojoj u državi i u svojim lokalnim zajednicama, nego da jasno iskažu sve ono što smatraju da treba da iskažu kako bismo zaista dobili relevantne i tačne podatke.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 16:52:13)

Zahvaljujem kolega Lakoviću.

Naredni diskutant, molim vas da samo budemo konstruktivni. Evo i jedan minut, i to je to, da zatvorimo krug.

ANDRIJA NIKOLIĆ (27.11.23 16:52:35)

Tačno je da smo malo izašli iz okvira procedure i pravilno upozoravaju poslanici. Međutim, kolega Laković je komentarisao uvodno izlaganje pa je red onda da imamo odgovor na našoj strani.

Dakle, gospodine Lakoviću, cijenim vašu ambiciju da imate konstruktivan doprinos u odnosu na ovo pitanje. Međutim, podsjetiću vas na član 6 - rok za donošenje podzakonskog akta: "Propis iz člana 26 stav 2 ovog zakona donijeće se u roku od deset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona." Zna li koji su danas termini dati, to je jedno. Drugo, da znate da u ovom trenutku u Podgorici fali nešto više od 200 popisivača, danas 30-ak ljudi treba da polaže testove? Fali nam dakle još tri dana do početka procesa. Kako će proces početi, ako su ovo nedostajući elementi? Vi ste u softveru pričali o drugom koraku. Da vam pročitam još jednom. Važno je zbog ukupne javnosti, vjerujte. Ovo je mnogo važno pitanje. Zakonsko regulisanje pitanja izrade softvera za provjeru podataka prikupljenih tokom procesa popisa stanovništva. Zakonski normirati formiranje komisije na čijem čelu bi se nalazio predstavnik opozicije, a čiji bi zadatak bio priprema specifikacije za raspisivanje javnog poziva za izradu softverskog rešenja za provjeru podataka i čiji bi zadatak bio praćenje implementacije." Ja mislim, gospodine Lakoviću, da će sutra vjerovatno biti dovoljno vremena i spremnosti i sa strane Vlade, a siguran sam sa strane opozicije da se donese jedan bijeli papir, pa da se lijepo pretrese sve što smo zapisali u Sporazumu i da vidimo dje smo, jesmo li na tragu potpunog poštovanja Sporazuma ili smo u izvjesnom kašnjenjima i nedosljednostima odnosno propustima da ovaj sporazum do kraja primijenimo, prije nego što počne sam proces popisa.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 16:55:08)

Zahvaljume, kolega Nikoliću.

Naredni diskutant u ime Poslaničkog kluba Nove srpske demokratije gospodin Slaven Radunović. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (27.11.23 16:55:20)

Prije nego što se počnem baviti temom, moram, zbog više dobacivanja na račun ovih proceduralnih reakcija, nekad pogrešnih, da kažem da generalno mi iskusniji poslanici, stariji poslanici i klubovi, moramo da imamo malo respekta prema činjenici da kompletan Klub Pokreta Evropa sad su novi poslanici. Znači, ne da većina novih nego nemaju nijednog poslanika koji ima iskustva, i da recimo ovo što se sad desilo malo prije sa gospodinom Lakovićem, ja se slažem da je to praktično drugi krug, i da je komentarisanje, ali jednostavno, neće se ljutiti gospodin Laković, to je plod neiskustva, i ne treba da ovako žestoko reagujemo.

Evo, vjerute, da ne treba. Treba da imamo malo respekta, kažem prema toj činjenici, i sve će to biti drugačije za mjesec dana.

Što se tiče ovog zakona i svega što smo čuli u međuvremenu, mene zaista čudi da, i pored potpuno nevjerovatnih kvalifikacija koje su se čuli iz redova DPS-a prije nekoliko mjeseci kada se pričalo o tome kako kamioni sa ispunjenim popisnicama čekaju negdje na nekoj granici da budu ubačeni umjesto onoga što će da stvarno iskažu građani Crne Gore i ostalih nevjerovatnih stvari koje smo čuli kao razlozi, zašto ne treba ići na popis, i zašto ga treba bojkovati, velike akcije, bilbordi Mi ne ljubimo lance, jednostavno nekakve nevjerovatne formulacije, sad, nakon što je parlamentarna većina izašla u susret ne samo DPS-u i ostatku pozicije, nego izašla u susret na neki način i sebi. Ja sam čitavog života želio da imamo popis kojim se može vjerovati. Iako je ovo nešto što će da pomogne objeručke to da prihvatim.

Ja sam, gospodo, 1991.godine bio jedan od 18 građana Podgorice koji su poništili popis u svojoj potpisivačkoj jedinici. Svih 18 nas se žalio na istu stvar, popisivači nijesu htjeli da nam upišu porodice kao Srbe. Znači, kad nas je pozvao potpredsjednik Opštine na razgovor i po starom komunističkom metodu doveo popisivače koji su to radili, da se mi sažalimo jer će oni da izgube posao, zato što se mi žalimo na njih. Ja sam možda i bio spreman da odustanem, dok nijesam čuo priče svih 18, svi su imali istu stvar kao zamjeru, niko nije imao problem da se iskaže kao Albanac, Hrvat, Slovenac, samo kao Srbin. Toliko o tome kakvi su bili uslovi 1991.godine. A da se podsjetimo zašto 2003.godine, jer je Demokratska partija socijalista od 2001.godine do 2003.godine kupovala vrijeme, da politički projekat novi koji je pokrenula što više zaživi. To znači da ono što danas se prave kako su građanska stranka, a tada su sve radili da pojačaju broj građana koji se pišu kao Crnogorci ili govornici crnogorskog jezika, i zato je kasnio popis dvije godine, 2023.godine ne kasni na sreću iz tih razloga, već iz razloga što smo imali korona pandemiju, i ovog puta dobijamo konačno priliku da se građani izjasne slobodno o svemu. Naravno da su statistički podaci najvažnija stvar koju treba da dobijemo iz ovog popisa, mislim na ekonomske, sve mnoguće ne samo nacionalna, identitetska pitanja, iz prostog razloga što u ovih 12 godina mi više ne znamo u 50 ili 100 hiljada stanovnika koliko ih ima Crna Gora, ne znamo ih i zbog oni ljudi koji su, bježeći od rata došli u Crnu Goru da žive ili zbog ekonomskih razloga, ali i zbog toga što ne znamo koliko ih je iz Crne Gore pošlo, jer zbog političkih razloga ljudi koji napuste Crnu Goru i pređu da žive negdje drugo i tamo rade i tamo im je prebivalište zadrže crnogorsku ličnu kartu i dalje formalno su stanovnici Crne Gore. To za statistiku nije odgovarajuće rješenje, tu ćemo mislim i ovog puta na ovom popisu dobiti malo preciznija rješenja jer ima potpitanja i za one koji imaju prebivalište ovdje, gdje su na privremenom boravku koliko godina i tako. Tako da će oni koji projektuju državne politike ipak znati realnije koliko ljudi živi u Danilovgradu, Rožajima ili u Pljevljima, nego što je sad situacija.

Što se tiče jezika koji je više puta pomenut, baš me boli ova priča koju sam čuo gospodina Nikolića, pa ima li išta normalnije u jednoj demokratskoj zemlji, nego da se uvaži činjenica sa popisa? Pa valjda nije država Crna Gora zastava, grb i Skupština, niti mi kao poslanici? Dražava Crna Gora je zajednički interes svih onih koji žive u njoj i treba da služi svojim građanima, i ako imate, a imali ste, i 2003.godine 63% građana koji govore srpskim jezikom, na silu je donesen zakon većinom tada ovdje u Parlamentu, bez poslanika opozicije, da srpski ne bude službeni jezik, a govori ga 63%. Da li Vi kao poslanici kažete građanske stranke, demokratske stanke, tako Vam piše u nazivu stranke, da li Vi zaista pristajete na to da budete poslanici u jednoj zemlji u kojoj većina građana govori jednim jezikom, većina građana ili najveći broj građana, evo i ovog momenta, a da to u Ustavu te zemlje nije zapisano na način kako treba da bude zapisano? Nego se borite svim silama da se ne ispuni ono što je realna situacija u društvu i što su građani svojom slobodnom voljom iskazali, to je zaista sramota. Ja mislim da je to sramota za svakog slobodnog čovjeka, da tako nešto radi, a Vi se trudite da tako nešto radite.

Što se tiče uslova, nikad nijesu uslovi bili bolji za popis, nikad, sve ove godine unazad sada brojimo, ovo su najbolji uslovi. I kad se tiče ovog softvera na više mjesta provjereno, pošto softver za unošenje podataka već postoji, ovdje se radi samo o izradi softvera koji omogućuje uvid u podatke koji su već uneseni. Za tako nešto, pitajte koga god hoćete ne treba preko dvadesetak dana, sa svim bezbjednosnim aspektima da se ispune i da ne može niko drugi da to falsifikuje. I zato ima vremena i za tu komisiju o kojoj Vi pričate, i to može zakonski da se riješi izmjenom ovog istog zakona, nije to ništa sporno. Znači, komisiju kad se dogovorimo, formiramo je i naravno Vi vodite komisiju koja će sve to da kontroliše, ja ću da vam budem zahvalan, ja znam da će podaci da budu tačni, jer nema niko namjeru išta da švercuje ovdje, baš niko. Samo postoji želja ljudi da dobiju konačno prave podatke, ništa drugo. Bilo bi dobro da svi učestvujemo u tome da dobijemo takve podatke i da niko ne vrši nikakvu opstrukciju. Hvala.

PREDSJEDAVALAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:03:53)

Zahvaljujem, kolega Radunoviću.
Procedura, kolega Laković.

Izvolite.

MIODRAG LAKOVIĆ (27.11.23 17:04:05)

Hvala, popotredsjedniče.

Pozivam se na član 96, hvala kolegi Radunoviću, na dobroj namjeri da nas kao nove poslanike malo zaštititi i vjerujem da u odnosu na nas da svi ostali imaju takvu namjeru. Ali svjedoci smo da se svakodnevno iz sata u sat krše procedure da se diskutuje i replicira po više puta. Shvatamo da je to potreba Parlamenta da u jednoj živoj raspravi i komunikacije da se razmjenjuju i ja sam se pozvao, odnosno vodio sam se članom 96 koji u stavu 6 kaže da predlagač odnosno ovlašćeni predstavnik predlagača u toku pretresa ima pravo da se javi i dobije riječ radi odgovora na postavljena pitanja i pojašnjenja stavova, a nakon završenog pretresa ima pravo na završnu riječ. Izvjestilac odbora i predstavnik predlagača u toku pretresa može govoriti više puta. Ja sam se javio za pojašnjenje na navode gospodina Nikolića i mislim da nijesam prekršio Poslovnik i to sam imao potrebu da saopštim. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:05:28)

Zahvaljujem, kolega Lakoviću.

Naredni govornik u ime Kluba Demokratska Crna Gora gospodin Boris Bogdanović.

Izvolite.

BORIS BOGDANOVIĆ (27.11.23 17:05:39)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Poštovane kolegice i kolege, poštovana Skupštino, poštovani građani Crne Gore,

Mi danas ovdje prosto raspravljamo o Predlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o popisu stanovništva, domaćinstva i stanova u Crnoj Gori. Dakle, u jednom predlogu akta koji je zaista rezultat naše težnje i naše potrebe da ovaj popisni proces učinimo transparentnim i naravno potpuno i apsolutno pravednim. Vjerujte mi ja ovu raspravu u opšte danas ne doživljavam kao raspravu samo o statistici kao raspravu samo o brojkama, nego negdje o našem zajedničkom političkom interesu, zajedničkom političkom identitetu i naravno poštovanju naših razlika. Bez obzira na sve razlike koje vladaju danas u ovom visokom domu, a koje su zaista ogromne, velike, možda i krucijalne, ja vjerujem i premostive, mi danas postavljamo zaista visoke standarde koji osiguravaju i obezbjeđuju ne samo transparentan, nego i siguran prostor za sve naše građane koje popisujemo u ovom popisnom periodu. To zapravo znači da ovim predlogom zakona zaista pružamo ruku svima, bez obzira na naše političke, bez obzira na naše ideološke razlike i bez obzira na odnose naših snaga. Jer popis ne služi da mjerimo ko je jači ili ko je bolji, popis tome nikada nije služio, popis tome nikada ne treba da služi, popis tu ništa ne može da promjeni.

Popis prosto služi našoj državi, kao i svim drugim državama i svim dobrim domaćinima, da ima uredne papire. To što mi danas ovim predlogom zakona obezbjeđujemo opoziciji nikad jače i nikad viđene mehanizme kontrole samog popisnog procesa to zapravo znači da Crna Gora postavlja ne samo visoke standarde u smislu njene odgovornosti, nego i postaje regionalni lider u postavljanju demokratskih statističkih standarda. Jer kada zaista bilo ko ima bilo kakvu primjedbu u odnosu na popis, način sprovođenja popisa, mi kao parlamentarna većina smo zaista dužni, obavezni, odgovorni da negdje osmogtrimo najveći broj zahtjeva i predloga parlamentarne opozicije da ih ugradimo u statistička pravila. Mi prosto takve stvari moramo da činimo iz prostog razloga što ne smijemo da ostavimo bilo kakvu sumnju u ono što su popisni rezultati i popisne brojke. Jer mi zaista ne doživljavamo kao brojanje glava, ili brojanje stanovništva ili broj domaćinstva ili brojanje stanova, nego negdje kao brojanje naše političke volje da stvaramo Crnu Goru i državu koja će biti jaka u svim našim različitostima. Jer zaista popis je prilika da se čuje svaki glas, da se istakne i da se negdje cijeni svaka razlika i da se svaka razlika prebroji. Ali bez obzira na sve razlike koje imamo u Crnoj Gori, pa i u ovom visokom domu, ja mislim i tvrdim da smo mi svi listovi jednog te istog stabla. Smatram i zaista tvrdim da je svaki od nas dao po neki doprinos za razvoj ove zemlje kojeg inače zovemo svojim domom i svaki od nas je ponosan na svoj identitet i treba da bude ponosan na svoju vjeru i na svoju naciju. Ali najviše od toga treba da bude ponosan na svoju državu koja mu omogućava i obezbjeđuje siguran prostor da može da se izjasni onako kako misli da treba, bio on Edin ili Marko, krstio se ili klanjao ili nikako. Jer mi nikada i nikako nijesmo bili samo jedna nasumična skupina ljudi, mi smo uvijek bili i porodica, i zajednica, koja u svakom trenutku, i onim najtežim i najljepšim trenucima stajala zajedno. Dakle, mi smo Crna Gora zemlja hrabrih i odgovornih ljudi, ali prije svega zemlja

različitih ljudi. Ako jesmo zemlja različitih ljudi to potvrđujemo svi, mi smo dužni da stvaramo zemlju u kojoj će se svaki pojedinac,svaki građanin i svaka porodica osjećati i živjeti slobodno i kojoj će svaki pojedinac, slobodno i bez straha i bez ikakvog uticaja, moći da se ponosi svojom vjerom i svojom nacijom. Po meni zato služe popisna pravila, da obezbjeđuju i da osiguraju jedan slobodan i bezbjedan prostor za sve građane Crne Gore koji imaju potrebu i žele da jasno i glasno kažu ko su i šta su. Mi takvu Crnu Goru, treba da gradimo i kada je popis i kada nije, i kada su izbori i kada nijesu i svakog drugog dana. Da se na takvu zemlju ponosimo,da se na takvu zemlju ugledamo i da učinimo sve da takva zemlja bude ponosna na sve nas.

Ja zaista insistiram i tražim i zahtjevam od svih političkih subjekata, od svih koleginica i kolega, od svih građana Crne Gore da učinimo sve da zaštitimo integritet samog popisa. Jer na takav način štitimo integritet države Crne Gore i naših građana, da pošaljemo jasnu i glasnu poruku da nijesmo spremni na trule kompromise na štetu integriteta države i na štetu integriteta naših ljudi. Jer smo svi mi ovdje u ovoj zemlji djelovi jednog te istog tkanja koju ovu zemlji čini veličanstvenom i to zaista treba tako da ostane i za vrijeme popisa i nakon popisa i za vjekove vjekova. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:11:44)

Zahvaljujem, kolega Bogdanoviću.

Naredna govornica u ime Kluba Bošnjaka stranka Kenana Strujić Habrić.

Izvolite.

KENANA STRUJIĆ HARBIĆ (27.11.23 17:11:53)

Hvala, predsjedavajući. Cijenjene građanke i građani, uvažene kolege poslanici,

Danas na dnevnom redu Izmjene i dopune Zakona o popisu stanovništva, radi građana da napomenem da smo isti zakon imali na dnevnom redu 22.novembra 2022.godine, to jeste u ovom terminu.

Molim Vas, gospodine predsjedavajući, da li možete da reagujete? Hvala.

Na samom početku želim potvrditi stav da smo i tada kao i danas za održavanje popisa, ali u normalnim uslovima koje je dužna da obezbijedi Vlada Crne Gore i resorno ministarstvo,Ministarstvo finansija. Međutim, šta je urađeno tada do danas ne uliva nadu da će isti se sprovesti u dobrom ambijentu. Da li mislimo da je ambijent povoljan? Mislim da ne. Imamo svjež primjer od juče, koji je samo jedan u nizu od usvajanja zakona u novembru prošle godine, gdje prvi čovjek Skupštine Crne Gore u intervjuu koji je dao za jedan srbijanske medij kaže da će zalagati da da natpolovična volja naroda mislim na srpski jezik bude oslikan u najvećem pravnom aktu države Crne Gore to jeste u Ustavu. Ovo nam je poslednji dokaz da se pitanjem popisa ne treba kao statističko pitanje već kao političko pitanje. Međutim, sa ovog mjesta poručujem, kao legitimna predstavica Bošnjaka u Crnoj Gori da mi nećemo dozvoliti da se urušava ustavna pozicija bosanskog jezika u Crnoj Gori. Moram napomenuti da smo kada je u pitanju Zakona o popisu koji je usvojen prošle godine u decembru imali niz primjedbi, počev od neutvrđivanja referentnog momenta koji je naknadno Vlada Crne Gore u februaru donijela. Zatim nemogućnosti stvaranja uslova za elektronski popis, isključivo i samo zbog onih koji se trenutno pronalaze van teritorije Crne Gore i to na školovanju ili iz ekonomskih razloga, gdje negdje cijenim da se, pored softvera koji će se staviti u funkciju dodatno moglo i obezbijediti kao još jedan vid što kvalitetnijeg sprovođenja popisa i na taj način omogućiti svima, da bez problema sa bilo kog mjesta ostvare svoje pravo da budu popisani kao državljani Crne Gore.

Zašto to nije urađeno vjerovatno je i to neka druga strana medalje, ali se može postaviti pitanje, kako je jedna nama susjedna država Hrvatska u jeku korone organizovala popis i to popis elektronski popis, veoma uspješno obezbijedila da sistem elektronskog popisa funkcioniše, a mi ne možemo čak kako kažu iz pozicije vlasti ni u redovnim okolnostima da obezbijedimo da se elektronski popišemo.

Iako u srećnim razvijenim, ekonomsko stabilnim državama popis predstavlja rutinski posao,prikupljanja statističkih podataka koje će poslužiti za izradu strategija razvoja, opravdati donošenje određenih planova i doprinijeti daljem planskom razvoju zemlje, kod nas se već dugi niz godina popis svodi na pokušaj etničkog i nacionalnog inženjeringa na kome su manjinski narodi uvijek oni na koje se vrši najveći pritisak asimilacije i pokušaja brisanja njihovog identiteta. Budući da ja kao zastupnica i predstavica jedne od manjinskih zajednica u Crnoj Gori, odnosno Bošnjaka koji su autohton narod u našoj državi, imam za obavezu da sa posebnim naglaskom skrenem pažnju javnosti o kontinuiranim problemima bošnjačke zajednice u Crnoj Gori, neravnopravne zastupljenosti, pokušaja negiranja našeg identiteta, što se naročito prepoznaje u javnom diskursu zadnje tri godine. Na žalost, u navedenom periodu bili smo svjedoci brojnih nacionalističkih i šovinističkih ispada nad pripadnicima manje brojnih naroda u Crnoj Gori,

a navešću samo neke. Prijetnje i pojedinačna maltretiranja Bošnjaka u Pljevljima posle smjene vlasti 2020.godine, jednovjerska i jednonacionalna Vlada formirana isto 2020.godine, smjena svih Bošnjaka sa pozicija visokorukovodnog kadra kako na državnom tako i na lokalnom nivou, nezastupljenost procentualnog zapošljavanja pripadnika manje brojnog naroda u javnoj upravi, nerealizovanost kapitalnih infrastrukturnih projekata u sredinama većinskog manjinskog stanovništva i mnogi drugi primjeri.

Svjedoci smo, takođe, da se u određenom broju medija, kao i na društvenim mrežama sve češće targetiraju Bošnjaci, kao i druge nacionalne manjine, isključivo i samo isključivo u negativnom kontekstu, a da reakcija političke javnosti uglavnom bude blaga ili naosuđujuća. Posle svega nabrojanog postavlja se pitanje da li je moguće u takvom ambijentu sprovesti objektivni popis stanovništva i imovine. Napominjem da su Bošnjaci povratili svoje nacionalno ime na saboru u Sarajevu 1993.godine kada je sam fizički opstanak Bošnjaka na ovim prostorima bio upitan. To je bio kamen temeljac daljeg razvoja bošnjačkog nacionalnog identiteta, bitisanja i razvijanja njegovih institucija koje su uvijek bile meta velikodržavnih projekata brojnih balkanskih naroda. Paralelno sa tim počinju da se razvijaju bošnjačke institucije na prostoru današnje Crne Gore okupljanjem određenog broja intelektualaca, građanskih i političkih aktivista, jačanje i promocija bošnjačke ideje od tada je u konstantnom usponu, što se može vidjeti iz statističkih, političkih i kulturnih rezultata koji su jasno vidljivi.

Ono što posebno moramo naglasiti jeste privrženost Bošnjaka državi u kojoj žive i u kojoj su autohtoni narod, u našoj Crnoj Gori. Bošnjaci su dali nemjerljiv doprinos obnovi crnogorske nezavisnosti 2006.godine budući da su gotovo u 100% procentu glasali za njenu nezavisnost. Sam podatak da je vići procenat stanovništva Rožaja glasao za nezavisnost nego u drugim gradovima govori nam o privrženosti Bošnjaka Crnoj Gori. Ipak i ako je Crna Gora Ustavom definisana kao građanska država gdje se svakom jamče svoja nacionalna prava čini se da se u Crnoj Gori Bošnjacima sve češće to osporava. Sama strategija određenih političkih centara moći uporno osporava pravo velikog broja građana ove zemlje da propagiraju i afirmišu svoje bošnjačko ime i bosanski jezik.

Na kraju, ukoliko se stvore uslovi da se sprovede popis, imajući u vidu da referenti momenat opet nije određen i da će opet Vlada odlučivati o njemu kao i veoma loši vremenski uslovi na sjeveru države pozivam sa ovog mjesta sve aktere vlasti da se suzdrže od svake manipulacije popisom i podacima popisa. Moje Bošnjakinje i Bošnjake, bez obzira kako su se do sada pisali, pozivam da hrabro i dostojanstveno daju odgovore na sva identitetska pitanja, jer nema čega da se stidimo. Jedino čega kao narod možda treba da se stidimo jeste to što smo uradili sami sebi, a to što smo dozvolili da u jednom ne tako kratkom periodu odustanemo od svog nacionalnog imena Bošnjak i svog jezika kao bosanskog maternjeg jezika i sada imamo priliku to i javno da kažemo. Hvala.

PREDSJEDAVALAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:20:04)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.

Naredni govornik u ime Kluba Demokratska narodna partija gospodin Vladislav Bojović. Izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ (27.11.23 17:20:21)

Hvala.

Poštovani građani, uvažene kolege,

U svakoj uređenoj državi popis stanovništva, stanova i domaćinstava bi trebalo da posluži kao analitička platforma, odnosno baza podataka za planiranje razvoja u različitim oblastima.

Prije svega, popis bi trebalo da posluži Vladi, ali i privatnom sektoru i preduzetnicima, potencijalnim domaćim ali ili stranim investitorima da planiraju ulaganja i da planiraju sopstvene preduzetničke korake. Upravo želim da pozovem i Vladu i aktuelnu vladajuću većinu, da na ovaj način tretira rezultate iz popisa koje ćemo imati uskoro prilike da vidimo - bez obzira na demonstraciju nemoći DPS-a i njenih koalicionih partnera, koja se ogleda u pokušaju opstrukcija, odnosno blokade popisa stanovništva. Građani od nas, prije svega, na današnji dan očekuju da se bavimo razvojem, da se bavimo time kako da obnovimo uništenu privredu, kako da obnovimo i pokrenemo proizvodnju nakon pljačkaške privatizacije koja je trajala decenijama, kako da recimo u Pljevljima obnovimo proizvodnju u nekadašnjoj drvoprerađivačkoj industriji "Velimir Jakić", kako da iskoristimo sva bogatstva koja imamo na raspolaganju, a koja nisu stigli da unište oni koji su uništavali sve čega su se dohvatili ovih 30 godina, kako da uposlimo mlade ljude, kako da recimo pomognemo mladim ljudima da se bave i poljoprivredom i planinskim turizmom ili ruralnim turizmom istovremeno, kako da smanjimo zavisnost Crne Gore od uvoza. To je ono što žele građani da vide od nove Vlade i od nove vladajuće većine. I zbog toga mi treba apsolutno da ignorišemo ove demonstracije nemoći

pripadnika bivšeg režima, koji na ovaj način pokušavaju da politički opstanu, ali ni to im ne ide kako su zamislili.

Predstojeći popis treba da nam prikaže jednu, plašim se, dramatičnu sliku dodatnog smanjenja broja stanovnika na sjeveru i da navede Vladu Crne Gore na odlučnu i pravovremenu reakciju. Međutim, popis stanovništva, svi dobro znamo, treba da omogući i slobodno izjašnjavanje građana kada su identitetska pitanja na dnevnom redu - po pitanju nacije, vjere, jezika. Ne vidim šta je strašno da se to izjašnjavanje desi.

Znamo svi dobro kakav je ambijent vladao od 2011. godine. Ko je god tada živio u Crnoj Gori izjašnjavao se, znao je da je ogroman broj prije svega Srba bio podvrgnut raznim pritiscima i ucjenama da se ne izjasni kao pripadnik srpskog naroda i kao neko ko govori srpskim jezikom. Uvjeren sam da je došlo vrijeme i da je došao trenutak i da su stvoreni svi uslovi da se svi izjasne onako kako misle i osjećaju da treba. Pozivam sve pripadnike srpskog naroda, sve one koji osjećaju da pripadaju srpskom narodu, kojem pripada recimo jedan Novak Đoković, kojem je pripadao Sveti Petar Cetinjski, Petar II Petrović Njegoš, Marko Miljanov, kralj Nikola, Stefan Mitrov Ljubiša ili jedan Petar Lubarda da se slobodno izjasne da govore srpskim jezikom, da pripadaju srpskom narodu i da vjeruju u Srpsku pravoslavnu crkvu.

Isto tako, pozivam i one koji smatraju da su Crnogorci da se slobodno izjasne tako kako misle. Bošnjaci, Hrvati, Albanci, takođe. Dakle, na sceni je popis koji treba da nam pruži priliku da pokažemo kao država da smo sposobni da ovladamo demokratskim procedurama i procesima. Mislim da je ovo jedna dobra prilika da se normalizuju prilike u Crnoj Gori. To u periodu prije 30. avgusta nijesmo imali na sceni. Bez obzira na sve remetilačke faktore i na sve destruktivne namjere predstavnika bivšeg režima, predstojeći popis treba da podsvjedoči da smo kao društvo demokratski sazreli i da se, ponavljam, unomarljujemo. Upravo zbog toga smo prinuđeni da reagujemo i da osudimo ove pokušaje opstrukcije i kampanju protiv organizacije i sprovođenja popisa u Crnoj Gori.

Prije svega, na ovaj način se kompromituje država Crna Gora i šalje se poruka da država Crna Gora nije u stanju da sprovede jedan tehnički, statistički postupak kakav je popis stanovništva. Na ovaj način se narušava kredibilitet Crne Gore u procesu evropskih integracija i demonstrirano je, par ekselans, antievropsko djelovanje predstavnika palog režima.

Nikada ni u jednoj državi jedna vlast nije izašla u susret ovolikom broju zahtjeva opozicije kao što je to ovog puta učinjeno kada su u pitanju zahtjevi opozicije ispostavljeni za definisanje dodatnih uslova i kontrole popisnog procesa. Ali, eto, opet se najavljuje bojkot. Zašto? Zato što se ovdje radi o strahu od rezultata popisa - ni o čemu drugome. Dakle, isključivo strah od rezultata popisa taj koji stoji u pozadini ove i ovakve providne opstrukcije. Takođe, u pozadini stoji i jedna izražena srbofobija, koja je postala osnovni ideološki koncept palog režima, u nadi da na toj antisrpskoj platformi homogenizuje i mobiliše biračkog tijela koji su uspjeli da na takav način ekstremizuju. U pozadini ovakve opstrukcije stoji novi pokušaj da se skrene pažnja javnosti sa procesa koji bi trebalo da se pokrenu protiv pripadnika bivšeg režima kada je u pitanju još uvijek neprocesuirana pljačka državne imovine i državnog novca. Da se jednostavno dobije na vremenu i da se zastane sa postavljanjem pitanja kada će se pokrenuti krivični procesi protiv bivšeg šefa režima Mila Đukanovića i kada će se povratiti pokradeni milioni. S tim u vezi, ponavljam, predstojeći popis će potvrditi svu nemoć i poraz destruktivne i retrogradne politike podjela koja je jedino preostala DPS-u. Oni nikako da shvate da ovo nije više njihovo vrijeme i da se ne može kreirati ambijent kakav je postojao u njihovo vrijeme kada su oni vladali. Navikli su da funkcionišu po principu: zavadi narod, zarobi institucije i brutalno opljačkaj i nastavi da se ponašaš krajnje relaksirano.

Međutim, nakon 30. avgusta, kad su oni u pitanju više ništa nije relaksirano. Sada je već postalo napeto i kad je već napeto tako kako jeste, kad kreću hapšenja i kad se očekuju nova - prirodno je da će oni posegnuti ponovo za raspirivanjem nacionalne mržnje, nacionalnih tenzija, otvaranjem svih pitanja koja podstiču podjele i unose nestabilnost u naše društvo. Zato ja kažem da oni kompromituju i ugrožavaju evropski proces Crne Gore. To je jedan providan pokušaj da se dovede u pitanje regularnost i legitimitet izbornog procesa iako je apsolutno jasno da su svi uslovi praktično ispunjeni. Izmišljaju se izgovori za bojkot, zapažamo da takođe DPS i u ovom trenutku planira da nastavi sa politikom zastrašivanja i pored toga što više nije vlast i pokušao je da bar ongdje gdje može zloupotrijebi državne resurse, kao što je to slučaj sa Agencijom za sprečavanje korupcije. Njihova poruka ili najava da će bojkotovati popis je, između ostalog, poruka koja bi trebalo da bude jedna vrsta prijetnje onim ljudima koje misle da su zadužili, da će biti udbaški praćeni od njih ukoliko se slučajno izjasne na ovom popisu. Želim da ih osvijestim, otriježnim i upozorim da je vrijeme strahovlade DPS-a prošlo i da ni ti ljudi za koje vi mislite da vam duguju nemaju razloga da se plaše i treba slobodno da se izjašnjavaju.

Vi ste se u ovom trenutku u susret popisu sami razotkrili i demaskirali kao parmanentni faktor nestabilnosti u Crnoj Gori, kao remetilački faktor svih procesa koji čekaju Crnu Goru. Ali, to je već stvar vaše bezidejnosti. Citiram ovdje i vašeg bivšeg potpredsjednika i predsjednika Vlade Duška Markovića, koji zapravo je isto rekao za vas što i ja. On vam je saopštio da vi imate problem jer vodite u ovom trenutku

potpuno bezidejnu politiku i lutate. Već ste to bjelodano demonstrirali u ovoj situaciji kada se raspravlja o popisu.

Ispostavili ste zahtjev da opozicione partije predlažu popisivače i instruktore - ispunjeno vam je. Uredba je donesena, Zakon je donesen, biće usvojen novi zakon, donesen je softver. Ne postoje nikakvi problemi, niti izborni procesi koji remete ovaj proces. Svi preduslovi postoje za regularno sprovođenje popisa. Čega se zapravo plaši DPS? Ne mogućeg etničkog inženjeringa koji se ovdje pominje i kojim se manipuliše, već pokazatelja da su vladali pritisci, ucjene i namještaljke u prethodnom popisu i da je rezultat prethodnog popisa bio rezultat tih pritisaka i namještaljki. Vaš uticaj i u ovom konkretnom slučaju sve više postaje maligni uticaj i u tom kontekstu mogu da vam kažem da vi jedini značaj koji imate za budućnost Crne Gore, njen razvoj, njen evropski put je demonstriran kroz činjenicu da vi treba da se jednostavno vi politički ugasite, a pokušaj opstrukcije popisa to potvrđuje. Slobodnim izjašnjavanjem građana biće ovjeren trajni pad bivšeg režima koji je nacionalno pitanje stavio u funkciju pljačke i stvaranja privatne države koju ćemo žestoko demontirati.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:31:59)

Zahvaljujem, kolega Bojoviću.

Za proceduru se javlja poslanik Huter.

Izvolite.

OSKAR HUTER (27.11.23 17:32:09)

Gospodine predsjedavajući, u više navrata ste trebali da reagujete, prosto iz razloga što je prethodni diskutant koristio razne formulacije kojima je vrijeđao Poslanički klub Demokratske partije socijalista. Volio bih ako nešto zna, da je odavde neko nešto ukrao, da ga pokaže i da nam kaže ko je ovde kriminalac, ko je ovde uticao na neke koruptivne radnje. Znači, Vi ste to trebali kao predsjedavajući da opomenete.

Što se tiče same riječi o popisu, očigledno je da su portparol srpskog sveta Aleksandar Raković a i Aleksandar Vučić dali određene naloge i da se po tim nalozima mora djelovati. Konkretno smo imali priliku da čujemo da ovde se ne govori o statistici, ovde se govori o srpskom jeziku.

Takođe, trebali ste da opomenete diskutanta jer on je prekršio odredbe Sporazuma. U više navrata on je promovisao, isticao ono isto što je činio i pop crkve Srbije, koji je došao da nam kaže kako ćemo da se izjasnimo i kako ćemo da govorimo. Mi nemamo problem da se u Crnoj Gori odvije popis, mi nijesmo protiv popisa. Mi smo protiv ovih montiranih i režiranih procesa koji žele da se dese. Ovo je način kako je gospodin Bojović, nadam se da nijesam pogriješio prezime, želio na svaki način da utiče i samim tim kršio odredbe Sporazuma.

Gospodine Bojoviću, mi se ne bojimo kako će se ko izjasniti. Samo želimo da onako kako se neko izjasni bude i zapisano. Nikakav problem nemamo, ne računamo iako pravite, kršite i činite čuda kršeći zakon u vidu zapošljavanja, u vidu brojnih neregularnosti koje se vrše, kako bi se proizveo veći broj Srba. Valjda nijesu Crnogorci satkani od toga da ko je na čelu /prekid/ ili rudnika Pljevlja da se shodno tome izjašnjavaju. Mi sa tim nemamo nikakav problem. Znači, to smo istakli, ali sve nam pokazuje da je i u prethodnom periodu kada se želio odviti proces bilo neregularno, zajedno sa onim koji su na rukovodećim pozicijama u MONSTAT-u. I oni su pokazali da su bili neprofesionalni, to je potvrdio i dio parlamentarne većine koja je na čelu sa premijerom Spajićem upravo taj proces i prekinuo (koji je bio zamišljen da se odvije po neregularnim okolnostima).

Da je vama stalo do toga da proces bude ispravan, da proces bude regularan - stvorili bi prije svega preduslove za to. Vidimo i sami da vas hvata nervoza, jer ne možete da ispoštujete ono što ste zajedno sa nama Sporazumom definisali. Ovo je za sada, prije svega, imam zamjerku, rekao sam zato je bila procedura - zbog načina na koji se gospodin Bojović kvalifikativno određivao u vidu svog izlaganja.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:35:38)

Zahvaljujem.

Ovo je bila replika.

Član 101 stav 1 - u negativnom kontekstu, to je Vaša percepcija bila, dobili ste repliku i to je to. Ovo je replika bila, ali /upadice/. Molim vas, dogovorili smo se na Kolegijumu da nema replika.

Možete jedan minut pojašnjenja i to je to, jer dogovorili smo se na Kolegijumu da nema replika.

VLADISLAV BOJOVIĆ (27.11.23 17:36:46)

Prosto ja ne mogu da vjerujem da se ovdje neko čudi mom problematizovanju činjenice da još uvijek nemamo pokrenute brojne krivično-pravne postupke protiv ljudi koji su besomučno pljačkali građane Crne Gore i uništavali privredu Crne Gore.

Dakle, neko ovdje traži dokaze da je Crna Gora pljačka u više decenija prije 30. avgusta. Evo dođite na moj sjever, dođite u moja Pljevlja, posjetite nekadašnja uspješna preduzeća, nekadašnje gigante, obiđite resurse počev od šuma pa nadalje. Dođite sami da se uvjerite da je pljačka bila kontinuirana, besomučna, a devastacija privrede fatalna po sjever Crne Gore. Meni je prosto nevjerovatno da se ovdje 2023. godine neko iščuđava kada se otvore pitanja krađe i nelegalno stečene imovine onih koji su upravljali procesima i pljačkaškom privatizacijom.

Ovdje je evidentan strah od rezultata popisa. Toliko su neubjedljivi argumenti kolega iz DPS-a, kojim pokušavaju da stvore privid neregularnosti i nedostatka legitimiteta ovog popisnog procesa, ja mislim da i svaki građanin mora da se negdje grohotom nasmije. Izmišljaju se izgovori, a stvari su dovedene do nivoa da je neuporedivo veća kontrola obezbijedena sada nego što je bila u vrijeme kada je DPS organizovao popis. Kako je moguće da su mogli da prihvate i pristanu da učestvuju i organizuju popis po onim pravilima, a po ovim koji su neuporedivo unapređeniji, kada je u pitanju kontrola izbornog procesa, ne mogu da učestvuju. Prosto je toliko kažem opet providno i demonstrira njihovu nemoć i bezidejnost - o čemu im je već lekciju održao i njihov bivši visoki funkcioner ili sadašnji, kako god, Duško Marković.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:37:57)

Zahvaljujem, kolega Bojoviću.

Molim Vas recite. Ne može, ne postoji opcija replika na repliku. Dobili ste repliku.

Molim Vas, recite na koji član se pozivate.

Izvolite.

OSKAR HUTER (27.11.23 17:39:41)

... ovđe su se ljudi do sada dizali. Do sada smo imali priliku da vidimo da se ljudi dižu i prije nego im se da riječ i isprave mikrofoni i krenu da pričaju. Tako da ne vidim da je sporan moj odgovor na gospodinovu diskusiju.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:40:10)

Izvinjavam se, ako se budemo držali te prakse, ovo će trajati u nedogled. Molim Vas, moramo da podvučemo crtu. Pokazao sam i širinu i toleranciju prije svega i prema vašem klubu.

OSKAR HUTER (27.11.23 17:40:14)

Ja sam bio kraći i u prethodnoj čini mi se replici.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ:

Samo recite na koji član se pozivate.

OSKAR HUTER:

Vodite kako god hoćete, vodite kao proceduru ako Vam je milije.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:40:23)

Izvolite.

OSKAR HUTER (27.11.23 17:40:25)

Tačno je kada govorite o devastaciji - pogledajte tu devastaciju institucija i preduzeća kojoj svjedočimo evo tri godine. Kada govorite o prethodnom režimu, ne znam da li govorite o 43, 42. Vladi, a što se tiče straha, očigledno je da vi imate neki strah. Očigledno je da je veliki vožd iz Srbije vam naredio da 30. novembra bude popis pa da će sve da gori. Mora se taj popis isporučiti onako kako vam je rekao, a on vam je najavio koga će biti više a koga manje.

Znači, već imamo miješanje druge države i bolje bi bilo da se tim pozabavimo, posebno kada uzmemo u obzir na koji način se maltretira naš predsjednik države Crne Gore - na koji se način maltretira prilikom nedavne posete Srbiji. Videli smo i kako su predsjednici ...

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:41:36)

Molim Vas, gospodine Huter, prošao je minut. Ovo nije više ni procedura, ovo je replika. Ne postoji opcija replika na repliku. Molim Vas završavajte.

OSKAR HUTER (27.11.23 17:41:49)

Prije svega, treba da obezbijedite uslove i da mi vrijeme brojite od onog momenta kada imam uslove da govorim.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:41:56)

Ako bih gledao da uslove obezbijedim, trebao bih odmah da Vam uzmem riječ, jer nemate pravo sada da pričate - ni po Poslovniku, niti imate pravo na repliku sada. Završite molim Vas i da idemo dalje.

OSKAR HUTER (27.11.23 17:42:19)

Gospodine Bojoviću, vaš menadžment Rudnika uglja prodavao je ugalj Elektroprivredi Srbije jeftinije nego Pljevljacima. Specijalno državno tužilaštvo treba sa tim da se bavi.

Toliko o resursima, a ja Vas ponovo pozivam, ako u ovim klupama vidite bilo kojeg kriminalca, bilo koju osobu da je korumpirana - zajedno sa vama ću poći da ja prijavim to. Ali, da se više manemo tih insinucija, tih laži i takvih podmetanja.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:43:00)

Zahvaljujem, poslaniče Huter.

Procedura gospodin Milan Knažević.

Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (27.11.23 17:43:06)

Potpredsjedniče Pejoviću, obraćam se Vama. Razumijem da je veoma nezahvalna uloga imajući u vidu da nemate iskustva vođenja Skupštine, ali ovaj Poslovnik jasno precizira kad se daju komentari, kad se daju replike i kakav je vrednosni stav bilo čije diskusije. Uz svo uvažavanje gospodina Huttera, on je

imao pravo i mogućnost na komentar na izlaganje gospodina Bojovića, da gospodin Bojović njemu odgovori i da se tu završi polemika između jednog i drugog.

Na ovakav način se zloupotrebljava procedura, ulazimo u nepotrebno kršenje Poslovnika, gubljenje vremena i stvaranje nekih tenzija koje ne doprinose završetku ove sjednice. Ovo je moje dobronamjerno upozorenje i savjet da ko god želi da polemiše sa stavovima iz ovih redova, ima pravo da prijavi komentar - da se niko ne zaklanja iza procedura, da se niko ne zaklanja iza replika. Ja sam slušao izlaganje kolege Bojovića. On ni na jedan način nikoga lično nije uvrijedio. Davao je vrednosne i političke stavove, kao što svi ovdje daju vrednosne i političke stavove. Da smo mi gledali što su oni izjavljivali za vrijeme izbora kolege Andrije Mandića za predsjednika Skupštine, ja bih ovdje sada trebao sa sad sa zoljom da ih sve poubijam. Niti smo reagovali, niti smo proceduralno ni na bilo koji način ulazili u kršenje Poslovnika.

Samo vas molim da ista prava budu za sve, ali i iste obaveze.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:44:41)

Zahvaljujem, poslaniče Kneževiću.
Poslanik Lekić, Izvolite.

MILAN LEKIĆ (27.11.23 17:44:54)

Nisam imao namjeru, ali ovdje sam direktno prozvan od kolege Huttera i moram da demantujem. Gospodine Huter, Vi ste iznijeli jednu veliku neistinu, neću da budem grub, ali ovo se ponavlja iz vašeg kluba. Vaše kolege su meni podnijeli krivičnu prijavu zbog ovog što Vi govorite da sam ja potpisao neki štetni ugovor sa Elektroprivredom Srbije. To nije tačno, to će se i dokazati, izviđajni postupak se vodi i, ako bog da, imaću možda prilike da to ovdje i pokažem. Ali, čisto radi javnosti da ponovim ono što sam više puta ponovio. Ja sam potpisao jedan ugovor sa Elektroprivredom Srbije koji je najbolji potez koji je mogao rudnik i bilo ko drugi da potpiše. Potpisao sam i ugovor gdje nam je Elektroprivreda plaćala 28 eura po toni od 9.211 KJ po kilogramu, a Termoelektrani smo isporučivali sa 24 eura isti, odnosno malo slabiji kvalitet.

Prema tome, Vi ste iznijeli jednu netačnu činjenicu i morao sam da se javim da ovo opovrgnem. Sigurni budite, taj ugovor i ubuduće, moje kolege koje su sada izvršni direktori oni su nastavili, to će biti jedan dobar potez i jedan spas za Elektroprivredu, jedan spas za Rudnik uglja, pogotovu u vremenskom periodu kada bude vršena ekološka rekonstrukcija Termoelektrane. Kada ne bude šest mjeseci radila Termoelektrana, to će biti jedan veliki uspjeh i jedan veliki rezultat i za Rudnik, i za Termoelektranu - što ćemo nastaviti da isporučujemo ugalj za Elektroprivredu Srbije.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:47:10)

Zahvaljujem, poslaniče Lekiću.
Molim vas recite samo na koji se član pozivate. Ne postoji opcija replika na repliku.
Naredni govornik, u ime Građanskog pokreta URA, gospodin Filip Adžić.

FILIP ADŽIĆ (27.11.23 17:47:34)

Uvaženi građani, poštovane kolege poslanici,

Velika rasprava, puno kršenja procedure što negdje ne bi trebalo da bude praksa. Puno priče, a čini mi se da ni mi poslanici, ni građani nijesu danas bliži bilo kakvom razrješenju situacije, niti znaju danas da li su kući ili nijesu; jesu li doma ili nijesu doma. Jesmo li u periodu za nama izgubili mjesec dana; da li smo izgubili pet i više miliona eura ukoliko popis bude neuspješan; da li smo poljuljali integritet i nove Vlade, ali i institucija u Crnoj Gori i čiji je interes da imamo slabe institucije, da imamo Vladu koja ne može da ispunjava zadatke koji su joj zakonom predviđeni.

Prije tačno godinu dana u ovom domu imali smo raspravu o Zakonu i usvojen je Zakon o popisu. Od tada nijesam čuo do unazad mjesec i po do dva da je bilo priče o popisu i da je bilo ko iznio primjedbe na taj zakon. Priča se aktuelizovala kada je počela politička trgovina nove većine, tj. najveće partije vlasti Pokreta Evropa sad sa Demokratskim frontom i sa Demokratskom partijom socijalista. Pa su se i jedni i drugi nadali da će biti dio nove vlasti, pa je popis trebao da posluži kao ulazna karta i trebalo je na neki način dati određene mogućnosti da se ta vlast i formira. Kako je na kraju jedna partija ispala prevarena, danas nijesmo od njih čuli da li je gospodin Spajić prevario one ljude kojima je obećao odlaganje popisa i

ispunjavanje uslova da se taj popis ispuni po njihovim uslovima, ili je ovo nastavak jedne vrste dogovora i produženje nade da za godinu dana i oni postanu dio neke nove vlasti.

Imamo situaciju da se Crnogorci u sopstvenoj zemlji ponižavaju, da neko Crnogorce u sopstvenoj zemlji predstavlja kao kolebljive, da ne kažem kao kukavice, koje će bilo koji popisivač, nebitno ko ga predstavljao, kojoj partiji bio blizak, ubijediti građane da se izjasne drugačije od onoga kako osjećaju. Ja mislim da u Crnoj Gori, a naročito u sopstvenim domovima, ni jednog Crnogorca niko ne može prepadnuti, niti ga ubijediti da uradi nešto što ne želi. Ovo je samo jedna vrsta nastavka političkog poniranja jedne opcije koja 30 godina predstavlja Crnogorce u našoj državi, koja je od 1991. godine, kada se na popisu 61% građana izjasnio da se osjeća nacionalno kao Crnogorac, do perioda kada smo imali posljednji popis kada je taj broj došao na 43 ili 44% procenta - ovo je samo nastavak te politike gdje sunovrat jedne partije treba da znači sunovrat države. Mislim da građani na to neće pristati i mislim da se sada ispostavilo kao vrlo štetna odluka da se popis koji je bio spreman, koji su institucije mogle da sprovedu u periodu kada je za to bilo zakonom predviđeno vrijeme. Ovo je samo nastavak te političke igre kako bi se teme i fokus sa onoga što jeste pljačka u Crnoj Gori, sa onoga što jeste kriminal u Crnoj Gori, skaj prepiske u kojima svakodnevno vidimo da su predstavnici upravo te političke opcije bili uključeni, urušavali institucije - što njihovi politički podržavaoci nastavljaju i dan danas. Sve je to nastavak jedne pogrešne politike koja nema ništa dobronamjerno prema građanima koji se u Crnoj Gori izjašnjavaju kao Crnogorci. Upravo na ovom popisu, koji je trebao da bude održan prije mjesec, trebao je da bude i sunovrat te politike, gdje bi se pokazalo da u Crnoj Gori konačno broj Crnogoraca raste, da su građani slobodni i da je sva ona priča o ugroženosti Crnogoraca zapravo pokušaj prikriivanja svih onih pljački koji su se dešavale 30-ak godina i svih onih nepočinstava o kojima javnost saznaje svakodnevno iz raznih medija i raznih sredstava informisanja.

Danas smo došli u situaciju da svega nekoliko dana prije početka popisa mi još uvijek nemamo definisane principe. Mi još uvijek razgovaramo o detaljima, još uvijek razgovaramo o bijelom papiru. Izgubili smo momenat kada se taj popis mogao sprovesti u iole korektnim vremenskim uslovima. Ide hladna zima, pitanje da li će popisivači moći doći do svakog domaćinstva. Da li će taj popis, bez obzira na sve mogućnosti dogovora, biti fizički izvodljiv u tom vremenskom periodu? Da li će građani Crne Gore platiti pet i po ili možda više s obzirom da smo čuli da će biti nekih povećanja kada su popisivači u pitanju? Da li će Crna Gora izgubiti ta sredstva samo zbog političke volje određenih pojedinaca i političkih grupacija?

Nešto što je statistički mehanizam mi smo pretvorili u politički mehanizam. Nešto što se u svim razvijenim državama administrativno sprovodi, mi sprovodimo i dalje na tradicionalan način, što dovoljno pokazuje da je zaista nečiji cilj bio da imamo nefunkcionalne institucije i da ne pratimo ono što je razvoj svih razvijenih evropskih zemalja.

Zbog toga mislim da je vrijeme da se ovaj proces što prije privede kraju, ali isto tako neko će morati da kaže da li su uslovi zaista ispunjeni ili je neko u ovoj situaciji prevaren. Ja mislim da su samo građani prevareni, jer ono što se sada navodi kao ključni mehanizam kontrole popisa je postojao i ranije. Svaki građanin je sa duplikatom svoje popisnice mogao da provjeri, dok traje popis, da li se identična takva popisnica nalazi i u popisnim komisijama. Sad će to možda moći u elektronskoj formi, ali to suštinski ne mijenja ništa.

Neko zloupotrebljava institucije, neko želi da se i dalje bavimo vjerskim i nacionalnim pitanjima, neko i dalje želi da zaustavi razvoj Crne Gore. Mislim da upravo oni ljudi koji su nas 30 godina i s jedne i s druge strane gurali u te teme to rade i dalje i ne dozvoljavaju našoj državi da iskorači, da uhvati korak s razvijenim evropskim zemljama, da se bavimo temama koje su od suštinskog značaja za razvoj Crne Gore i poboljšanje životnog standarda. Bilo kakav rezultat sa popisa niti će dati veću mogućnost, niti će onesposobiti poslanike i sve druge donosiocice odluka da se bave određenim temama. Zbog toga, ovo jeste jedna klasična manipulacija koju građani ne treba da prihvate. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:55:41)

Zahvaljujem, poslanice Adžiću.

Za komentar se javio poslanik Milan Knežević.

Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (27.11.23 17:55:49)

Hvala, gospodine Pejoviću.

Gospodine Adžiću, pomenuli ste jedan kontekst, ne brinite ništa, što bi rekao jedan tajnoviđac, polakote. Ne znate ni što ću da kaŹem, a odmah reagujete. Kad bi znali tako da čitate misli, mogli bi kladionicu da igrate, pa da zaradimo nešto. Dozvolite da Vam se obratim.

PREDJSEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ:
Izvinjavam se, mogu pomoći. Član 97, stav 2.

MILAN KNEŹEVIĆ:

Ja Vas razumijem. Vi ste bili ministar. Bili ste u ovim klupama 15 minuta, izašli ste i otišli za ministra i onda Vam je sada malo neobično da se vodi polemika u Skupštini Crne Gore. Znači, kada Vi imate neku diskusiju, imam pravo da komentarišem, Vi da mi odgovorite i u ljubav rabota. To tako ide ako se nešto nije promijenilo od prije pola sata otkako sam izašao iz Skupštine. Ukalkulisaćete mi ovo vrijeme što me je gospodin Adžić dekoncentrisao.

Pošto su mene, gospodine Adžiću, u politici varali taman kao Tomu Zdravkovića ove Źene kojima je pisao uzaludno pjesme i na kraju je sahranjen sam bez ide ikoga svoga, Vi ste danas, kao bivši ministar unutrašnjih poslova, ali budući član Vijeća za nacionalnu bezbjednost, izrekli jednu veoma ozbiljnu konstrukciju koja iziskuje i reagovanje gospode iz DPS-a, ali i naših kolega iz PES-a. Saopštili ste da se ovdje radilo o nekoj političkoj trgovini između nas i DPS-a s PES-om i da se do zadnjeg trenutka čekalo ko će koga, da ne kaŹem neki vulgarniji izraz, ali znate na šta mislim. Ono tipa - 'ajmo pošteno, pa ko koga na z, je li tako? Pošto sam potpuno u pravu, volio bih da mi, onda, malo elaborirate dio gdje ste rekli da će Demokratska partija socijalista za manje od godinu dana da uđe i napravi koaliciju sa PES-om, jer sam potpisao neki koalicioni sporazum sa PES-om, pa bi mi draŹe bilo da ostanem i dalje Toma Zdravković nego da budem neki novi narodni pjevač, ove koje zabranjuju po TikToku.

Dozvoljavam da Vi kao bivši ministar unutrašnjih poslova imate dosta informacija, potvrđujete mi, i dozvoljavam da ste kao budući član Vijeća za nacionalnu bezbjednost, takođe, prikupili neke informacije u međuvremenu, jer ovo zabrinjava političke procese u Crnoj Gori pošto smo mi mislili da smo dobili stabilnu Vladu. Imao sam samo to da Vas pitam. Vidite, ništa Vam nije bilo, ništa boljelo nije. Tako da možete da mi odgovorite ako hoćete, a ako nećete - ne morate. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 17:58:54)

Zahvaljujem, poslaniče KneŹeviću.
Riječ ima poslanik Adžić. Izvolite.

FILIP ADŹIĆ (27.11.23 17:59:00)

Samo sam naćeo temu i nijesam imao namjeru da neđe kvarim Vašu nadu i Vaše Źelje da budete duŹe dio Vlade. Samo iznosim ono što jesu neka vrsta mojih saznanja. Mislim da su se ona upravo prije par dana i potvrdila, gospodine KneŹeviću, a Vi ćete posvjedočiti tome jer ste upravo Vi kao neko ko je Źelio da bude dio Vijeća za nacionalnu bezbjednost isključeni, što negdje meni predstavlja jasan signal ako nijeste mogli tu, pretpostavljam da nećete moći ni na ministarsku funkciju koja Vam jeste obećana za godinu dana. Takođe, mislim da imaju neka velika oćekivanja od Vas. Ako Vi nastavite u dijelu onoga što jeste podrŹavanje i nezavisnosti Kosova na šta ste stavili svoj potpis da ćete bezuslovno podrŹavati jeste odricanje od nekih narativa koji se tiću i genocida u Srebrenici i mnogo drugih stvari oko kojih nijeste imali potpuno identične stavove i viđenja sa kolegama iz PES-a, ali i sa drugim nekim političkim partijama. Dakle, ukoliko budete pristajali na sve ono što jesu njihovi uslovi, možda se, zaista, i desi ta situacija da Vi budete dio Vlade i nakon isteka tih godinu dana i nakon te najavljene rekonstrukcije. Ono što su moja saznanja je da Vi nećete na neke stvari pristati i da upravo zbog toga ćete Vi biti zamijenjeni i ja samo to iznosim.

U svakom slućaju, ono što jesu moja saznanja, gospodine KneŹeviću, jesu da jesu paralelno vođeni pregovori i sa vama i s Demokratskom partijom socijalista i da je bio dogovoren sa Demokratskom partijom socijalista jedan transfer koji je trebalo da omogući Pokretu Evropa sad da naprave Vladu, da je on onemogućen, da vam i kolege iz Demokratske partije socijalista svakodnevno govore ne da ste vi zasluŹni za formiranje Vlade nego upravo jedan istaknuti član Pokreta Evropa sad. Mislim da ovdje nema ništa skriveno, da je sve građanima izuzetno jasno i da oni jednako kao i mi u ovim klupama vide kako ide dalji razvoj situacije.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 18:01:25)

Hvala, poslaniče Adžiću.
Trideset sekundi možete. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (27.11.23 18:01:31)

Gospodine Adžiću, hvala Vam i đe čuli i đe ne čuli. Odlično ste objasnili situaciju. Ali, da Vas potpuno relaksiram, pošto Klub poslanika DNP-a ima četiri, a i vi imate četiri - da bi vi mogli da budete isto jedna leteća hokejaška zamjena, kada budu od mene tražili da priznam Kosovo, a ja kažem neću. /Upadica/ A nisam, znate. /Upadica/ Niste čitali sporazum, to je onaj vaš stari sporazum kada ste srušili Zdravka. Još ste u onom starom sporazumu. Oni me čuju dobro, ali ja gledam sada u Vas, s Vama sam polemisao.

Vi imate četiri poslanika. Kada god dođe pitanje Kosova na dnevni red da se Kosovo prizna, ova četiri poslanika ga neće priznati, a onda vi ulijećete ili ulijeće zdravo krilo, usudiću se da kažem, gospodina Janovića, jer on u poslednje vrijeme pravi demokratske iskorake i sa njim je zadovoljstvo polemisati. Tako da će biti navalica, ne šekirajte se, gospodine Adžiću, a mi ćemo se voditi jednom izrekom, odnosno jednom komandom kada se branio Staljingrad, a to će biti i naslov našeg kongresa 23. decembra - Ni korak nazad. Mi nemamo đe nazad, samo naprijed.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 18:02:56)

Zahvaljujem, poslaniče Kneževiću.
Za proceduru se javio poslanik Laković. Izvolite.

MIODRAG LAKOVIĆ (27.11.23 18:03:07)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovani potpredsjedniče, kao kolegi, imam više slobode da Vam prigovorim nego što bih predsjedniku Skupštine, vjerovatno. Upozorio bih Vas na član 98 Poslovnika. Ovdje se, ne mogu da kažem da nije zanimljivo, zanimljivo jeste, ali mislim da se gubi naše vrijeme, saopštavaju neka saznanja koja mi treba valjda da komentarišemo ili da potvrdimo, ili opovrgnemo, a ne znam kakvog značaja imaju za današnju temu. Upozoravam da ste dužni da upozorite poslanike da su se previše odaljili od teme jer imamo dosta još na dnevnom redu tačaka. Mislim da bi trebalo da vratimo efikasnost Parlamenta i da se držimo dnevnog reda. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 18:04:12)

Zahvaljujem, poslaniče Lakoviću.
Mislim da ste potpuno u pravu. Idemo dalje.
Komentar na izlaganje gospodina Adžića, je li tako?

IVAN VUKOVIĆ (27.11.23 18:04:33)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Znam da se u ovom visokom domu odomaćila jedna praksa koja podrazumijeva, a moje kolege su već skrenule pažnju danas, da se cijela jedna partija koja je i dalje najuticajnije u Crnoj Gori, ima najviše članova, karakteriše na jedan vrlo ružan način i da ni Vi ni bilo ko ko sjedi u toj fotelji ne nalazi za shodno da reaguje na te navode. Kažem vam sada da ćemo vas odvikavati od te prakse, budite sigurni. Ne Vas lično, nego ljude koji sebi daju za pravo da tako karakterišu doktore, profesore Univerziteta, ugledne parlamentarce i ostale. Mi vrlo vodimo računa u razmjeni mišljenja, argumenata, u Parlamentu, da nikoga ne uvrijedimo i ono što su kritike na račun naše političke konkurencije nastojimo da potkrijepimo nekim argumentima. Gospodin Adžić je, po ko zna koji put, nas u DPS-u doveo u vezu sa nekim stvarima na jedan vrlo ružan način. Vi niste reagovali, pa onda ja moram da reagujem. Dozvolite mi nekoliko minuta,

trudiću se da budem kratak. Uvažavam ovo što je sugestija gospodina Lakovića. Mislim da je tema popisa dovoljno važna da se od iste ne bismo udaljavali.

Reagovao je gospodin Knežević i ja osjećam potrebu da reagujem. Nije bilo nikakvih zakulisnih igara, nikakvih tajnih pregovora. Mi smo kazali i vrlo jasno i principijelno se odredili u odnosu na proces formiranja Vlade. Rekli smo da nas interesuje samo Vlada koja je temeljena na onim vrijednostima i principima po kojima ljudi prepoznaju Demokratsku partiju socijalista i da ćemo biti podrška odbrani tih vrijednosti i principa iz vlasti i opozicije. Uostalom, mi smo svoju političku principijelnost, gospodine Adžiću, dokazali prošle godine kada smo podržali inicijativu za formiranje manjinske Vlade. Lično sam, gospodine Adžiću, učestvovao u tim pregovorima, tajnim, lično ja. Da nije mene bilo, gospodine Adžiću, i jednog broja nas, Vi nikada ne biste bili ministar. Koliko je meni drago danas zbog toga možete da pretpostavite, ali svršenom poslu nema mane. I dalje smo, računam, u mladim političkim godinama, pa učimo i biće prilike da učimo i na sopstvenim greškama, ali Vi ste vjerovatno poslednji član ovog parlamenta koji bi trebalo da govori o tome na taj način. Ponavljam, da nije bilo toga na šta Vi aludirate u kontekstu procesa formiranja ove Vlade, čega nije bilo, Vi prije godinu dana ne biste bili ministar, gospodine Adžiću. Mi smo tada podržali manjinsku Vladu s idejom da ono što mi nazivamo najvažnijim zadatkom naše političke generacije, a to je učlanjenje Crne Gore u Evropsku uniju, da mi to realizujemo u kontekstu tragičnih događaja, a istovremeno povoljnih geopolitičkih okolnosti kada se Crnoj Gori otvorio prozor šansi, kada smo mi imali realnu šansu da do današnjeg dana, da smo imali elementarno državno odgovornu Vladu, privedemo kraju proces pregovora s Evropskom unijom - vi ste taj period potrošili baveći se svim drugim osim onim za šta ste dobili mandat. Vi ste prevarili i nas i vi ste se ignorantski odnijeli prema onom potpisu na onaj politički sporazum sa nama. Što je najgore od svega, vi ste prevarili crnogorsku javnost. Zbog toga smo mi izgubili godinu i po dana koje smo mogli da iskoristimo u interesu svih građanki i građana Crne Gore.

Tako da, gospodine Adžiću, ako podvučemo crtu, vi nama ponešto dugujete. Neko bi rekao da nam dugujete puno, jer Vi ste postali ministar, vjerovatno prvi i jedini put u životu. Mi vama ništa ne dugujemo, gospodine Adžiću. Vodite računa kako nam se obraćate, vodite računa kako komunicirate sa nama. Ono kako je izgledala vaša briga za Crnu Goru imali smo prilike da vidimo tokom prethodnih godinu i po. Kada kažem vodite računa kako nam se obraćate, gospodine Adžiću, ovdje nema nikog ko se pominje u tim famoznim Sky prepiskama s ove strane. S ove strane ima, gospodine Adžiću. /Upadice/

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 18:09:18)

Ne držite se teme. Molim Vas, završavajte.

IVAN VUKOVIĆ (27.11.23 18:09:35)

Predsjedavajući, ne možemo vrijeđati ljude i ne možemo ih stavljati u isti koš, lijepiti im etikete i govoriti im da su kriminalci i ne znam ni ja šta. Ja samo činjenično odgovaram na ono što su ti navodi. Niko iz ovog sastava nikad nije pomenut u tom kontekstu. Javio se onaj koji jeste i to je slučajno predsjednik vaše partije, gospodine Adžiću.

Ponavljam, briga o Crnoj Gori vas, ako mogu da budem do kraja indiskretan, i kao Cetinjanina, gospodine Adžiću, mislim da Vam ne može služiti na čast. Ja sam neke stvari mogao da razumijem kada su neki drugi ljudi u pitanju, a znajući koja su bila nekad vaša politička uvjerenja i za šta ste se zalagali i koliko ste ponosni bili na svoj lokalpatriotizam i na svoj patriotizam, mislim da svi mi, a vi posebno treba što prije da pokušate da zaboravite ono što ste radili tokom prethodnih godinu i po. Plašim se, gospodine Adžiću, da Vam Cetinjani to neće nikada zaboraviti.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 18:10:15)

Zahvaljujem, poslaniče Vukoviću.
Komentar. Izvolite, gospodine Adžiću.

FILIP ADŽIĆ (27.11.23 18:10:49)

... zadovoljstvo polemizirati sa bilo kim iz Demokratske partije socijalista. Zaista, teško što treba dodati i teško je više i dodati posle onoga što ste Vi rekli. Jasno je, gospodine Vukoviću, da ste ispali izuzetno naivni. Jasno je da ste poslužili nama da ostvarimo svoju svrhu. Jasno je da ste na neki način

jeftino iskošćeni. Meni je veliko zadovoljstvo što smo mi, kao jedna grupa koja je tada imala svega tri poslanika, uspjeli na taj način, da žargonski kažem, vas preveslamo i ostvarimo naše političke ciljeve.

Dakle, očekivali ste, gospodine Vukoviću, da ćemo možda zarad tih fotelja i funkcija koje smo dobili zaustaviti borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, da ćemo pošteđeti neke Vama izuzetno bliske ljude. Gospodine Vukoviću, možete se dizati svakodnevno i Vi i svi iz vašeg poslaničkog kluba - nećete crnogorsku javnost ubijediti da ste vi daleko i da ste vi bili veliki protivnici ili da ste imali otklon i od gospođe Medenice, i od gospodina Veljovića, i od gospodina Stijepovića, i od mnogih drugih ljudi koji se jesu našli s druge strane zakona i koji jesu procesuirani. Dakle, uzalud se trudite. Žao mi je što ste negdje uvidjevši da nema kompromisa s nama i da nema kompromisa s nama kada je borba protiv organizovanog kriminala i korupcije oborili Vladu, koja je imala ambiciju da ispuni sve one preduslove za ubrzani put Crne Gore ka Evropskoj uniji. Upravo ste vi zakočili sve procese. Dakle, vrlo lako provjerljivo. Upravo vi nijeste glasali ni za deblokadu Ustavnog suda, ni za deblokadu Vrhovnog državnog tužilaštva, ni za izbor članova Sudskog savjeta. Da ste imali mogućnost na ovim izborima, nego, srećom, i hvala građanima što vam nisu ukazali povjerenje, i sada bi taj proces blokirali. To ste pokazali glasanjem kada je izabran prije nekoliko dana sedmi sudija, kada je kompletiran Ustavni sud i kada smo dobili pohvale svih naših međunarodnih partnera, da smo uspjeli makar jedan iskorak da napravimo kada je pravosuđe u pitanju.

Svojom brigom za Crnu Goru, gospodine Vukoviću, i obaranjem 43. Vlade na čelo Skupštine Crne Gore doveli ne kako ja kažem nego kako vi kažete četničkog vojvodu. Svaka čast na vašoj brizi. Samo nastavite tako da brinete o Crnoj Gori. To je vaš dobrinos borbi protiv Crne Gore. Sve što su radili u prethodnom periodu, gospodine Vukoviću, ne samo Vi jer Vi ste samo u poslednjih nekoliko godina u to uključeni, ali sve što je vaša partija uradila od osnivanja je urušavanje svake građanske partije u Crnoj Gori. To ste uradili s Liberalnim savezom, to ste uradili s Pokretom za promjene, to ste uradili s Pozitivnom Crnom Gorom, to ste pokušali da uradite s URA-om svakodnevni napadima. Znali smo što je vaš plan, zato ste i prošli kako ste prošli, zato je vaša politika u potpunosti poražena i zato su ovi ljudi sa svega tri poslanika uspjeli u potpunosti da uruše vašu politiku, da demaskiraju vaše djelovanje i da vas pošalju u političku penziju, da vam rasture partiju koja će se upravo sada podijeliti, to više i ne kriju određeni vaši poslanici. To jeste naš uspjeh. Meni je drago da smo to uspjeli i građani Crne Gore to treba da znaju. Vaša borba slobodno može da se nastavi, samo izvolite. Vidjeli ste što ste napravili vašim zalaganjem. Hvala. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 18:14:48)

Zahvaljujem, poslanice Adžiću.
Izvolite, gospodine Abazoviću.

DRITAN ABAZOVIĆ (27.11.23 18:14:59)

Potpredsjedniče Skupštine, uvažene poslanice i poslanici,
Pokušaću da budem efektan, javiću se oko popisa, nikakav problem nije, mada mislim da je kolega Adžić sve objasnio.

Prvo, raduje me da, nakon diskusije kolege Adžića, vidimo sinhronizaciju napada od strane PES-a i DPS-a, što je još jedan dodatak demaskiranja onoga što treba da uslijedi, vjerovatno posle Nove godine, a dok to ne uslijedi, moraćemo odgovarati samo na stvari koje budu bile direktne prozivke.

Gospodine Vukoviću, da Vam jednu stvar objasnim. Nemojte misliti da ako nam se obraćate tim tonom kako ćemo mi s Vama da pričamo da imamo mi neko posebno strahopoštovanje za Vas. Dakle, u kolegijalnom smislu možemo da pričamo što god želite, nikakav problem, ali morate da budete svjesni da ćemo uvijek uzvratiti istom mjerom.

Kada je riječ o Sky prepisci, više puta sam naglasio i zbog toga malo podižem ton samo u kontekstu transparentnosti. Uzmite kokice i ovo što ste vidjeli je ništa što ćete vidjeti u narednom periodu. Tako da polako, relaksirano, bez ikakvih tenzija, sve će doći na svoje i istina će naći put za svakog od nas. Kada je riječ o sporazumu, svaka tačka sporazuma je ispoštovana i razlog koji ste vi kao navodno naveli, Temeljni ugovor za pad Vlade je bio predmet tog sporazuma. Sto puta sam rekao, ponavljate laži kroz svoje medije, /upadica/ molim vas, mislim na cijelu partiju, ponavljate neistine o tome kako vas je neko prevario, a ja upućujem cijelu javnost i vaše članove koji sve manje podržavaju ono što vi pričate da pogledaju sporazum. Ako tamo ne nađu tu stavku, onda sam spreman da im se izvinim. Ako je nađu, a to možda nisu željeli, samo su trebali da kažu - izvinite, mi nismo spremni da podržimo Vladu ako je ova tačka predmet ovog sporazuma. Je li to nepošteno, ljudi? Ja vodim časnu politiku. Čekam narednu tačku gdje ću reći da je u tehničkom mandatu Crna Gora na kraju godine završila sa suficitom i da su sve neistine izrečene od

Spajića, Krvavca pale u vodu. Da je sreće, kao što nemamo institucije jer imamo opet vaše ljude u sudstvu i u tužilaštvu kojih nikako da se oslobodimo... /Upadice/ Moja gestikulacija je vrlo jasna. Nemojte mi govoriti kako ću vam se obraćati, to da znate. S obzirom na vaše sudstvo i tužilaštvo dijelom, koje se oslobađa i iz dana u dan je sve slobodnije, ali će trebati vremena da se uradi, mislim da bi ti ljudi morali da se pozovu na političku odgovornost, pa i na krivičnu, u skladu sa članom 398 Krivičnog zakona Crne Gore - zbog iznošenja neistina i izazivanja panike u narodu za stvari koje su netačne.

U tom kontekstu, vi se opustite, vidjećemo Sky, vidjećemo i druge stvari. Pominjete neke. Što se mene tiče, tu smo da raspravimo, ali nemojte misliti da ćemo vam dati tapiju da vi branite nacionalne interese Crne Gore. Nacionalni interesi Crne Gore, u 43. pa i u 42. Vladi, bili su maksimalno odbranjeni, a ... ste vi omogućili tajnim pregovaranjem sa njima i spremanjem još jedne prevare koja će doći na dnevni red. Eto, samo da bude jasno i transparentno. Javiću se oko popisa i vezano za druge argumente.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 18:18:59)

Zahvaljujem, gospodine Abazoviću.

Izvinjavam se samo, u ime PES-a, jedna rečenica.

Gospodine Abazoviću, ne znam da li ste zapazili, ali niko vas nije iz PES-a, ni vas lično ni bilo koga iz Poslaničkog kluba URA, u negativnom kontekstu pominjao. Gospodin Adžić je prozivao neke ljude iz PES-a i vi ste to sada uradili na račun Spajića i Krvavca. Vi se ne držite teme, gospodine Abazoviću. Rekli ste da postoje sinhronizovani napadi PES-a i DPS-a, što nije tačno. To je vaša percepcija. Dozvolite da i mi nešto kažemo. Građani vrlo dobro znaju ko je s DPS-om činio 43. Vladu. Toliko. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ (27.11.23 18:20:43)

Gospodine Pejoviću, pokušavam da vas zaštitim jer ste novi poslanik.

Poštovani građani, pošto želim da budem dio konstruktivnosti koju su iskazali kolege vezano za nove poslanike i za potpredsjednike, kojima sam uputio čestitku i želim vam sve najbolje, nemojte da zloupotrebljavate to što sjedite na tom mjestu da se raspravljate s poslanicima. Ako želite riječ, izvolite, recite da bih mogao da vam odgovorim. Mislim da je to fer. Dakle, nemojte mjesto predsjedavajućeg kojeg trenutno obavljate da zloupotrebljavate da se raspravljate s poslanicima. Je li ovo fer? U ime Kluba PES-a imate šefa koji može da se javi, a ako vi hoćete u ime kluba, izvolite pa ću vam odgovoriti.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 18:21:39)

Poslovnik me apsolutno ne ograničava da vam odgovorim. Vi ste dobili šansu, a ja sam rekao što sam imao. Jedna rečenica i dovoljno.

Izvolite, gospodine Živkoviću.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (27.11.23 18:21:55)

Hvala, predsjedavajući.

Prethodnik je govorio negativno na račun Demokratske partije socijalista. Upotrijebio je diskvalifikaciju da širimo laži i vjerujem da to zaslužuje određenu reakciju ispred kluba. Nadam se da ste saglasni. Dozvoljavate, je li tako? Hvala.

Prvo, obično kada neko podiže ton i kada ima jači tonalitet slabi su mu argumenti, i to je potpuno normalno. Ja vas razumijem jer mi smo 30. avgusta 2020. godine pošli u opoziciju. Nijednog momenta s naše strane nijeste imali priliku da čujete ovakve tonove, iako smo mi mnogo duže bili na vlasti nego vi. Tako da vašu gestikulaciju, vaš tonalitet i vašu emociju potpuno razumijem. Imali ste svoju priliku, imali ste svoju šansu, niste je iskoristili i nema potrebe da vičete. Možda je to vaš način, ali ovo je Parlament. Mislim da se svi ovdje dovoljno dobro razumijemo i s nekim pristojnim tonalitetom. Razumijem vašu emociju jer ste ostali bez funkcije premijera. Razumijem i to da ste izgubili poziciju autoriteta u državi i da na osnovu toga želite sada da u Parlamentu povratite taj autoritet, ali nećete uspjeti. Pogledajte poslednja istraživanja i sve će vam biti jasno. Vi ste partija koja nestaje. Jedino ste uspjeli da zadržite toliko poslanika, jer su vam Demokrate izašle su susret da dobijete četiri mjesta. Inače, pitanje je da li biste prešli cenzus u odnosu na način kako vodite tu politiku. Nema potrebe da pričate o strujama, vi ste svakako višefazna i uskoro će se ta višefazna vrlo brzo razriješiti pred nadležnim organima države Crne Gore, konkretno u tužilaštvu, i vi to

dobro znate. Znete ko će pokrenuti te procedure i znate za koje slučajeve, da ih sada ja ne obznanjujem, jer se ne bavim senzacionalizmom, a vi to dobro znate i znate koji su dokazi u tužilaštvu. Kada znate onda spustite ton i sačekajte primjereno vašoj fotelji ono što slijedi u narednim nedeljama pred Državnim tužilaštvom, konkretno se odnosi za vas.

Kada već spočitavate priču o kriminalu i korupciji Demokratskoj partiji socijalista i kada se bavite time ne zaboravite i vaše funkcionere, ono čime su se oni bavili. Vi ste u kontinuitetu pominjali priču o tome kako ste svevišnji borac protiv mafije, protiv organizovanog kriminala, protiv šverca duvana i zamislite taj kuriozitet da upravo vaš funkcioner završi u pritvoru zbog šverca cigareta. A šta ćemo sad, gospodine Abazoviću? Ja znam da se vi služite različitim manipulacijama. Vi se služite različitim vrstama obmana i to je svojstveno vama. Sve ono što ste do sada govorili pokazalo se kao netačno, jer taj vaš narativ kojim se služite pokazuje samo koliko ste netačni u iznošenju vaše argumentacije. To je jedno.

BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 18:25:22)

Gospodine Abazoviću, dozvolite gospodiu Živkoviću da završi, molim vas.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (27.11.23 18:25:28)

Zamislite, kada neko izađe neko pred građane, zamislite, i kaže - ja sam taj koji se borim protiv kriminala i korupcije, nema niko prije mene, to ne radi ni Tužilaštvo, to ne rade sudovi, ja sam koji hapsim, pišem presude, određujem mjeru kako ko treba da se ponaša, nosi neku veliku torbu sa sobom u Tužilaštvu, ko zna što je tamo, vjerujem da su neke cigle i ko zna šta ima, dođe tamo, i zamislite šta se desi - njegov funkcioner završi u pritvor zbog šverca cigareta. To je smiješno. Ispadate smiješni pred građanima Crne Gore. A evo ja vam opet kažem. Ja znam da vi nas smatrate arhineprijateljima u Demokratskoj partiji socijalista. Znam i znam da ne možete da izdržite to što ste smijenjeni sa pozicija premijera. Jedna ste se od te fotelje odvojili. Nijeste smjeli da se suočite sa građanima preko godinu dana. Samo ste imali namjeru nekako da ostanete na onoj poziciji. Sjećam se odlično te rasprave. Učestvovao sam u tome. Do poslednjeg trenutka nijeste vjerovali da ćete biti smijenjeni. I nakon toga, godinu dana čovjek zauzeto poziciju premijera i misli da je njegova i ne popušta, ne popušta godinu i po, tako je Kneževiću. Završiću brzo. Nema veze za nas. Nemojte da se brinete, jer da mi nijesmo djelovali u prethodnom vremenskom periodu onako kako smo djelovali vi nikada ne biste bili premijer u nezavisnoj samostalnoj državi.

I druga stvar, što morate posebno da znate, jer ste podmetnuli to, prilikom rasprave o nepovjerenju, kako mi vas smjenjujemo jer ste Albanac. Mi da smo imali nešto protiv vas kao Albanca ne bismo vas izabrali za prvog čovjeka izvršne vlasti. To je veoma tačno. Pogledajte stenogram i nikada ne biste dobili priliku, samo i ovo da znate, da vršite funkciju premijera, da je bio neko drugi u našoj ulozi. E, tako da gospodine Abazoviću, naviknite se na opozicioni status, pripremajte se za određene procese, pripremajte svoju odbranu polako, pišite odbranu, jer će pravda zakucati na vaša vrata. Ne radujem se ničijoj odgovornosti, da se razumijemo, ničijoj, to sam rekao i ovdje drugim kolegama, ne seirim ni nad čijom sudbinom, ja kad bih iznosio ono što znam bilo bih nefer, bio bi senzacionalistički nastrojen i prema vama i crnogorskoj javnosti. Na taj način ne želimo da skupljamo političke poene. Vi ćete uskoro vidjeti o čemu se radi, vi to dobro znate. Završavam sa tim vrlo brzo.

Interesantna se stvar danas ovdje pomenula, to je rekao gospodin Knežević, i važno je zbog političkih odnosa da se to raščisti. On je rekao da neće priznati nikada nezavisnost Kosova. Gospodine Kneževiću, šta ste vi potpisali u Sporazumu. Vi ste potpisali u Sporazumu da priznajete suverenitet države Kosova. Pa nemojte sada da vadimo Sporazum i da vidimo šta ste potpisali, jer ste vi kontituent te parlamentarne većine. Vi sada ustajete i kažete da nijeste. Zamolio bih i ostale kolege koje su stavili potpis na taj Sporazum da kažu da li je ovo tačno ili nije, a da vi jasno izađete i kažete da li je tačno ono što ste potpisali u Sporazumu. Naravno, izvolite.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 18:29:00)

Samo trenutak, znam da imate prednost, samo da kažem nekolike rečenice.

Gospodine Pejoviću, svaka vam čast, ovo je bilo vaše veliko krštenje u ovom parlamentu.

Gospodine Abazoviću, prednost ima proceduralno pa ćete vi onda.

Nemojte samo polemiku da izazovete. Javili ste se proceduralno, što znači obraćate se mene.

Gospodine Abdiću, izvolite. Sada ako bude polemika, samo polemiku da ne izazovete, vi ste se proceduralno, što znači obraćate se meni.

NERMIN ABDIĆ (27.11.23 18:29:20)

Zahvaljujem vam.

Drago mi je da ste kao iskusan političar preuzeli rukovodeće mjesto, uz sve uvažavanje prema kolegi Pejoviću. Razumjeću neiskustvo i vatreno krštenje, kao i meni, u ovom najvećem domu, ali ipak zamolio bih sve kolege, posebno one iskusnije u Skupštini ovdje, da od ove Skupštine ne pravimo cirkus ili ne pravimo možda jedno odjeljenje do IV razreda osnovne škole. Ipak, gledaju nas građani, gledaju nas ozbiljni ljudi. Ja zaista nijesam imao percepciju ovakvu kada sam pored malih ekrana sjedio i gledao sjednice Parlamenta da ima ovoliko neukusnih, neprimjerenih komentara sa mjesta. Prosto i oni najlošiji đaci kada ih jednom opomenete, imali smo svi prilike u učionicama da gledamo i takve đake, poslije jedne opomene prihvataju to kao korisnu sugestiju i, što bi rekli u narodu, pritvore prosto svate da su pogriješili pa više ne dobacuju s mjesta i prosto poštuju kućni red, a takođe vas molim, ponovo ponavljam, kao čovjek koji ima puno iskustva u ovom političkom životu zaista da vodite računa da se u ovom visokom domu više riječi, znači, jer ovo nije bilo o jednom poslaniku nego cijelom poslaničkom klubu da mi lažemo, nikada više ne upotrebljavaju te grube riječi. Ja vas molim da ne dozvolite ovdje da ipak sačuvamo dignitet ovog najvišeg doma u državi. Moramo se kao ozbiljni ljudi, predstavnici naroda tako i ponašati. Ako hoćemo drugačije možemo drugačije, ali bi ovo na sve ličilo osim na državni Parlament. Ja vas molim da od ovog državnog Parlamenta ne pravimo cirkus, ne pravimo neko nekulturno odjeljenje u osnovnoj školi, nego zaista da se ponašamo u skladu sa onim što jesmo. Poslanici koji smo legitimno izglasani voljom naroda i građana Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 18:31:28)

Hvala, poslaniče dr Abdiću. Ja mislim da su svi poslanici čuli ovu vašu intervenciju, ali, gledajući parlamente gdje demokratija traje po 200, 300 godina, vjerujte ima i oštrijih riječi nego što se čuje u crnogorskom parlamentu, tako da ne mislim da je bila pređena granica, borba je politička, građani gledaju ovo. Nekadašnji pedsjedniče Vlade, sadašnji poslaniče, gospodine Abazoviću, izvolite i uzmite u obzir ovo što je rekao dr Abdić.

DRITAN ABAZOVIĆ (27.11.23 18:32:06)

Hvala, predsjedniče Skupštine.

Poštovane poslanice i poslanici,

Sve riječi koje sam rekao su tačne. Tonalitet može da bude različit zato što morate malo da se probudite, zaspasmo ovdje, sjedimo dva sada pričamo, niko ništa zanimljivo nije rekao.

Gospodine Živkoviću,

Samo da objasnim nekoliko stvari za koje ste naveli.

Prva stvar, najvažnija, nemojte da glumite Mila Đukanovića, gestikulacijom i drugim stvarima, jer vamto ne priliči. Gradite svoj personaliti, vi ste poprilično korektan poslanik i ja vam želim sve najbolje, bez obzira koju stranu budete izabrali sada kada krenu procesi u vašoj partiji. To je prvo.

Drugo, što se tiče Tužilaštva i svega, već sam se načuo tih priča i to su jedna od neistina koje vi stalno izgovarate. Sve što treba, sve što bude, sve što se pokrene ja sam mu naredan. Ovdje sam, i spreman sam za svaku stvar koju sam radio i kao premijer i kao političar da odgovaram. Nadam se da jednaku spremnost imate vi do kojih je već ruka pravde i stigla. Kada je riječ o švercu cigareta i o mnogo drugim stvarima kolega koji je stradao, stradao je upravo zbog toga. I ja jedna čekam da počne sudski proces i jedna čekam da se završi sudski proces i da vidimo ko je bio u pravu, a ko je bio u krivu. Svakim danom svjedočimo šta su sve radili ljudima, šta su sve namještalili ljudima, ljudima iz Demokratskog fronta. Neka kaže za Demokratski front, jer se nijesam javio na Cetinju kada ste uzurpirali vrijeme. Jedini političar koji je tada pričao u korist pravde ne Demokratskog fronta, ne mogu da se sjetim drugog, ne mogu da se sjetim, izvinjavam se svima i mnogo puta i od strane moje partije i ljudi koji nas podržavaju i tako uvijek ima da li taktički treba nekoga, ja stojim isključivo tu, samo za pravdu, jer ono što se desilo vama sutra može desiti i bilo kome. I postoje žrtve i ja sam isto žrtva u drugom smislu i spreman sam tome da budem naredan onome što je organizovana akcija organizovanih kriminalnih grupa u cilju suzbijanja aktivnosti 43. Vlade, pa i instaliranja, i to sam više puta rekao, 44. Vlade. I ponavljam najvažniju rečenicu koja je izrečena ispred Osnovnog suda u Ulcinju, a to je rečenica Zorana Lazovića da ovdje navodno mi opstruiramo formiranje nove vlade. On je znao da DPS ili neće biti ili neće imati dominantnu ulogu u toj vladi, ali je cilj

organizovanih kriminalnih struktura, i to govorim pred svim poslanicima državnog parlamenta, da se reinstalira 43. Vlada i instalira 44. kako bi oni uhvatili luft, kao što su uhvatili kad je u ovom parlamentu odbijeno da se glasa o zakonu o porijeklu imovine i dat je prostor, molim vas, predsjedniče, završiću, molim vas predsjedniče, dat prostor da se njihova imovina skladišti na drugim mjestima.

Kad je riječ o primjerenosti, ja sam vrlo primjeren i ja govorim vama u lice, a vi mene govorite iza lažnih profila, lažnih medija i lažnih analitičara. Ja vama govorim u lice, svima vama što ste tu iz DPS-a, SD-a i bilo koga. Ja nisam pominjao ljude koji nemaju priliku da odgovore, ja sam pominjao javne funkcionere, odnosno vršioce najvećih funkcija u ovoj državi, i to ću raditi u kontinuitetu.

Nastaviću sa diskusijom o popisu, ostalo mi je tri minuta od kolege.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 18:36:58)

Gospodine Abazoviću, hvala.

Molim vas, ostalo je samo da konstatujemo, da napravimo jedan presjek. Dva sata smo predvidjeli za ovu diskusiju. Mi možemo da nastavimo ove priče i po sledećoj tački dnevnog reda, ali ajde da završimo ovu tačku dnevnog reda. Mi možemo u sledećoj tački dnevnog reda sve ovo da nastavimo.

Molim vas Bogdan Božović čeka uporno da dobije riječ, Nikola Zirojević, Mehmed Zenka, Jevrosima Pejović, Jovan Jole Vučurović, Nikola Rovčanin četiri minuta, Slađana Kaluđerović, Vladimir Dobričanin, Maja Vučelić, ja vas molim, vjerovatno nemam svu evidenciju, gospodine Abazoviću. Ja vas molim ovo možemo da nastavimo po sledećoj tački dnevnog reda, ali ovo oko popisa je važno da završimo. Proteklo je više od dva sata koliko smo predvidjeli za ovo. Pa evo, podvlačimo crtu. Nemojte da završite jer će to da traje još 45 minuta.

Molim vas, gospodine Živkoviću, daću vam riječ proceduralno imate pravo. Ja vas molim da završimo ovu tačku dnevnog reda, da se izjasnimo glasanjem o ovoj tački dnevnog reda i da onda pređemo na novu, a onda možete vi da nastavite pod vremenom koje vam pripada sve ove polemike koje sada imate, ali imamo kolege koji nijesu iskoristili svoje pravo, koje treba daga iskoriste, imamo vremena biće interesantno i u devet sati, kao što je interesantno sada u 20 do sedam, uzmite u obzir da su sada veoma gledane vijesti, da su gledani drugi informativni programi, tako da predlažem da ovo ostavite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (27.11.23 18:39:00)

Hvala vam.

Zato što ste možda preuzeli predsjedavanje niste bili u toku rasprave. Poslanik Abazović je iskoristio svoju diskusiju i u svojoj diskusiji izrekao diskvalifikacije na račun Demokratske partije socijalista i predsjedavajući je dao pravo na repliku. Koliko znam replika na repliku nije dozvoljena, vi ste njemu omogućili da govori. Tako da evo posavjetujte se sa vašim kolegom, a s obzirom na to da je uzeo repliku na repliku, onda mi dozvolite da odgovorim na ovo što je govorio, jer je prekršen Poslovnik, ako je prekršen onda mi dozvolite.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 18:39:39)

Što se tiče replika i polemika sa gospodinom Abazovićem, nisam bio tu, nisam mogao da procijenim. Moramo nekako da izađemo iz ovoga.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (27.11.23 18:39:58)

Evo izaći ćemo, dozvolite mi samo da završim raspravu.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 18:40:06)

Vi ćete sada nešto reći što će odmah da prouzrokuje da odgovara Abazović, pa ćete onda opet vi.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (27.11.23 18:40:10)

Jase nisam služio nikakvim diskvalifikacijama na račun poslaničkog kluba Građanskog pokreta URA, oni jesu zato i tražim da se odgovori na ono što je govorio poslanik Abazović.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 18:40:21)

Izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (27.11.23 18:40:26)

Dobro, što se tiče gestikulacije, da počnem prvo od toga. Mogao bih i ja vama reći da ličite na jednog glumca iz komičnih filmova, pa vam to ne kažem. Gestikulacija je dio osobnosti svakog pojedinca, na taj način mene ne možete uniziti ili moju autentičnost, a svakako ja to ne pokušavam da uradim vama. To je jedno.

Što se tiče gledanja u oči, nema potrebe za pokazivanjem neke vrste hrabrosti, ovdje svi jedni druge gledamo u oči, ne vidim potrebu da se bilo ko od koga mora skrivati niti da na taj način povećavate moguće deficit hrabrosti koji imate, jer svi smo ovdje u mogućnosti da kažemo jedni drugima to što imamo. Takođe, ne morate da se ljutite na nas jer je vas Demokratski front iskoristio za ostvarivanje njihovih ciljeva. To što vas oni nisu sada uveli u vlast, to što oni vas sada nisu uveli u vlast i, pored sastanaka koje ste imali sa gospodinom Mandićem, to što niste iskoristili tu priliku da iskomunicirate i da postanete dio vlasti ne morate na nas da upirete prst jer nismo vam mi za to krivi nego obratite se onim vašim koalicionim partnerima koji su trebali da vam omogućе ulazak u vlast.

Kada govorimo o hrabrosti i o svemu ostalom, ne zaboravite da ste vi vašeg kolegu iz vašeg poslaničkog kluba zamijenili kada je bilo glasanje o Zakonu o slobodi vjeroispovjesti da biste ga zaštitili od pritiska javnosti. Toliko o hrabrosti. Prema tome, vodite računa kada pričate nešto činjenično.

A kada pričate o Lazoviću, Uboviću i svim ostalim licima...

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 18:40:28)

Gospodine Živkoviću, iskoristili ste minut koji vam je dat. Iskoristili ste svoj minut. Ne, ne, nemate. Prvo ima minut gospodin Knežević. Nema šta sad Kneževiću da se odgovara, Knežević dobija minut što ste ga pominjali u negativnom kontekstu.

Molim, Dritane, ja molim da prvo gospodin Knežević iskoristi svoj minut. Evo da završi ovaj minut, pa ćete dobiti proceduru.

MILAN KNEŽEVIĆ (27.11.23 18:42:46)

Kolega Živkoviću, ako je uslov da budem ministar u bilo kojoj vladi, ne u ovoj 44. nego i 45, i 726, a da priznam takozvanu državu Kosovo, ja idem u Zetu da sadim paradajz jer mi je miliji obraz.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 18:43:28)

Efektно.

Izvolite, gospodine Zirojeviću, proceduralno. I prelazimo na gospodina Bogdana Božovića.

NIKOLA ZIROJEVIĆ (27.11.23 18:43:39)

Proceduralno.

Predsjedniče, vama se obraćam, mislim da ima doktora u ovoj sali pa ako ne vjerujete doktoru Erakoviću i doktoru Abdiću, tu je doktor Čeman, molim vas da se organizujemo da se poslaniku koji urla na nas ovdje već duži vremenski period prvo obezbijedi jedan bensedin, nakon toga da mu se da strepsils, jer zaista, sačekaj da završim pa ćeš mi reći. Dakle, kad ja završim onda ćeš mi reći, sad mi nećeš pričati ništa...

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 18:44:01)

Dajem pauzu od tri minuta.

Pozivam šefove poslaničkih klubova da samo priđu do stola. Molim vas, šefovi poslaničkih klubova, nema televizijskog, stanite, sa prvom koje imate. Pozivam šefove poslaničkih klubova i sve poslanike. Ja bih vas zamolio prije nego što nastavimo televizijski prenos da napravimo neki dogovor. Ušli smo u jednu atmosferu koja nije ni malo dobra. Sve je to interesantno, i lijevo i desno, i ljudi se određuju, neko će da navija neko će da prebaci kanal. Ja vas molim sada da završavamo sve polemike. Imamo da odradimo ove ljude koji su se prijavili za riječ, bez prava javljanja za komentar.

Šta vi hoćete, recite. Šta? Ja vas molim, pošto vi imate pravo da govorite u ime vašeg kluba. Nema televizijskog prenosa, samo trenutak. Samo saslušajte, sada ćemo da uradimo sljedeće: pošto ovdje imaju pravo ljudi koji su se prijavili da diskutuju u skladu sa dogovorom koji smo imali na kolegijumu, sačekajte, čovječe, da završim, sačekajte da završim. Sada će da odrade diskusije oni koji strpljivo čekaju ovdje tri sata ili četiri da odrade diskusije, bez prava na repliku. Ja molim one koji su se javili za riječ da ne koriste oštre formulacije. Kada završi posljednji diskutant, onda možemo da se javimo da nadoknadimo ovo, jer je velika nepravda prema ljudima koji su se uredno prijavili da diskutuju.

Da konstatujem, ko je kriv pričaćemo na kolegijumu ali sada vas molim. Idemo u televizijski prenos. Prvi za riječ se javio Bogdan Božović, nakon njega Nikola Zirojević, Mehmet Zenka, Jevrosima Pejović, Jovan Jole Vučurović, u onom ograničenom vremenu kojeg ima, Nikola Rovčanin, Slađana Kaluđerović. Nema replika. Kada završe, e dobro, ja mislim da se javljate za repliku. Ne, ne to je diskusija. Vi ćete posljednji diskutant biti, jer vidim da je ostalo. Znači, nema replika, nema komentara. Molim diskutante da koriste formulacije.

Poštovani poslanici, idemo prema utvrđenom dogovoru.

Poštovani građani Crne Gore, Parlament je mjesto živih ljudi, ima oštrih riječi, ima svega, ali dok naši poslanici imaju uz mimiku ljutnje i osmjeha znajte da ništa nije riskantno i ništa nije opasno. Ovaj parlament želi da se polemíše u njemu, ali želi svakako da ne pređe jednu granicu koja nije prikladna ni Skupštini Crne Gore ali nije prikladna ni nivou poslanika koji se nalaze ovdje.

Dakle, dogovorili smo se sada, poslanici koji nisu diskutovali diskutovaće redosledom kako su prijavljeni bez prava replika, komentara, onoga što smo se dogovorili danas na kolegijumu.

Izvolite, kolega Božoviću, Vi ste prvoprijavljeni za diskusiju.

BOGDAN BOŽOVIĆ (27.11.23 18:51:53)

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Poštovane kolegice poslanice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Cilj popisa jeste dobijanje određenih podataka o broju stanovnika, domaćinstava, o demografskim kretanjima, obrazovanju itd. Kada se ti podaci dobiju oni se mogu iskoristiti za projekciju budućih kretanja tih pojava, ali mogu se iskoristiti od strane vlasti radi kreiranja kvalitetnih javnih politika u interesu svih građana. Neko je od kolega u ranijem sazivu Parlamenta i u ovom kazao da popis treba da bude jedan praznik statistike i demografije i apsolutno sam saglasan sa tom tezom. I to je bio osnovni motiv što se tiče Socijalističke narodne partije kada smo zahtijevali da popis bude dio programa 43. Vlade Crne Gore. I ne, naravno, samo to, već smo i prepoznali da su u našem društvu stvoreni uslovi da se građani mogu izjasniti o svim pitanjima koje sadrži popis bez zebnje za posledice. Nikada nam nije bio cilj da se prebrojavamo po nacionalnoj ili bilo kojoj drugoj osnovi. Smatramo da je naše društvo umorno od podjela koje je uvijek podsticano iz onog političkog centra koji je vještački nametao podjele našem društvu a vodeći se maksimum u politici - *Zavadi pa vladaj*.

Kada govorimo o popisu kao jednoj od tačaka koji smo mi zahtijevali da bude dio programa 43. Vlade Crne Gore, naravno bilo je tu i još nekih stavki koje smo zahtijevali da budu dio programa, pojedine kolege su nas optuživale da mi to samo koristimo kao izgovor da bi se dokopali fotelja, nazivani smo izdajnicima, da smo izdali principe na kojima je SNP nastao, pa evo 27. 11. 2023. godine, mi nakon parlamentarnih izbora činimo vlast, i to je najbolji pokazatelj ispravnosti odluka koje smo donosili u prethodnom periodu.

Što se tiče aktuelnog predloga mislim da su Vlada i parlamentarna većina pokazali dovoljno demokratskog kapaciteta i razumijevanja za zahtjev opozicije. Faktički sve zahtjeve koje je opozicija iznijela, aktuelna većina je prihvatila. I vjerujem da apsolutno više nema razloga da se popis odlaže i da ga je neophodno sprovesti u periodu koji je naznačen. Svako ko cijeni slobodu govora i mišljenja, što Ustav omogućava našim građanima ne treba da se boji od rezultata popisa. Evo u posljednje vrijeme smo vidjeli da se jedna institucija Agencija za sprečavanje korupcije uključila u cjelokupan proces, kroz jedan predlog koji usporava sve ono što smo mi ovdje dogovorili, koji treba da demotiviše ljude da bi bili dio popisnih

komisija. Meni je jasno što je motiv. Motiv možemo pronaći u onim porukama koje su ugledale svjetlo dana u prethodnom periodu.

Na kraju bih dodao samo da će Klub poslanika SNP, CIVIS podržati Predlog izmjena i dopuna Zakona o popisu. Pozivamo građane da učestvuju u tom procesu jer to jeste zakonska obaveza, ali takođe iz tog procesa možemo dobiti vrlo korisne podatke koje se kasnije mogu iskoristiti u kreiranju što kvalitetnijih javnih politika kako bi se mogao poboljšati ambijent u cjelokupnom društvu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 18:55:11)

Hvala, gospodine Božoviću.

Nikola Zirojević, izvolite.

NIKOLA ZIROJEVIĆ (27.11.23 18:55:18)

Zahvaljujem, predsjedniče Parlamenta.

Dakle, govorimo danas o izmjenama i dopunama Zakona o popisu stanovništva. Čuli smo da popis nije političko pitanje, a onda smo čuli da će rezultati popisa značiti konačan pad režima koji je vladao do 30. avgusta 2020. godine, tako da mislim da je u potpunosti jasno o čemu se radi i na koji način jedan dio parlamentarne većine, kažem jedan dio, makar jedan dio, tretira ovo veoma važno pitanje.

Moram kazati da je ovaj popis negativna zaostavština prethodne vlade i da je ovakav popis stanovništva, kakav je bio planiran da se sprovede, zapravo završni čin produbljivanja podjela u Crnoj Gori, što je u kontinuitetu rađeno od 30. avgusta 2020. godine, pa do izbora Vlade gospodina Spajića i da je to svakako politički jako dobro iskorišćeno kao vruć krompir novoizabranoj vladi. Sa te strane moram da kažem da smo mi u potpunosti svjesni da ovakva situacija u vezi sa popisom stanovništva nije se desila, dakle, činjenjem aktuelne Vlade već ove prethodne. Kada to kažem moram da podsjetim da se planiralo da se popis stanovništva sprovede na taj način da predstavnici opozicije nemaju apsolutno nijedan mehanizam kontrole. Moram da podsjetim da su u tom trenutku, kada smo započeli pregovore sa premijerom Spajićem, bili izabrani isključivo partijski instruktori i popisivači iz sadašnje hibridne parlamentarne većine, da su to mahom bili članovi i aktivisti partija tadašnje parlamentarne većine i članovi užih i širih porodica funkcionera tih partija. U tom trenutku, dakle, kada smo vidjeli da je situacija takva kakva je pozvali smo građanke i građane na bojkot popisa. To dakle nije u startu bila naša namjera. Sve vrijeme smo pokušavali da se postigne kakav takav dogovor sa tadašnjom vladom, pozivali na razgovore. Međutim, od tadašnje vlade kojoj je očigledno jedini cilj bio da podijeli Crnu Goru do te mjere da gledamo slike kao što smo je vidjeli prije par minuta u Parlamentu, dakle, da se to prenese širom Crne Gore. Dakle, krajnja mjera kojoj smo morali pristupiti, s obzirom da smo naišli na potpuno zatvorena vrata od strane tadašnje vlasti, bio je poziv na bojkot. Moram ovdje kazati i da je MONSTAT, u tom periodu iznio jednu neistinu, da je sve spremno za početak popisa stanovništva, da sve pripreme teku odgovarajućim tokom, da bismo nakon toga, negdje pred sam početak popisa čuli da nam nedostaje oko 1.700 popisivača, od ukupno 4.000 koliko ih je trebalo obezbijediti. E, to je najbolji pokazatelj koliko je sve bilo spremno. To je najbolji pokazatelj koliko je bila realna namjera tadašnje vlade da imamo jedan kvalitetno sproveden popis čiji će rezultati biti, odnosno čiji rezultati neće biti osporavani od strane bilo koga u Crnoj Gori. Moram kazati da su predstavnici MONSTAT-a davali prilično oprečne izjave. Dakle, prvo nam je rečeno da predstavnici opozicije ni na koji način ne mogu popuniti popisne komisije, da je za to potrebna izmjena zakona, pa smo vidjeli da mogu i u konačnom i stav predsjednika Vlade Spajića, kada nas je pozvao na razgovore smo shvatili kao činjenicu i prihvatanje da su sve one teze koje smo iznosili u tom periodu u potpunosti tačne i istinite. Moram zaista kazati da potez aktuelnog premijera tada kada je, odmah nakon što je izabrana nova vlada, pozvao predstavnike opozicionih partija na razgovore smo vidjeli kao jedan pozitivan iskorak. Nova vlada je u samom startu pokazala rezumijevanje za zahtjeve opozicije i napravila jedan korak ka, rekao bih, stvaranju međusobnog povjerenja za ovo pitanje koje zaista jeste od velike važnosti, od mnogo veće važnosti u odnosu na ona tri pitanja koja se u javnosti dominantno pominju. Dakle, ta tri pitanja su u suštini najmanje bitna za Crnu Goru u odnosu na sva druga pitanja koja popis stanovništva tretira. Ti pregovori između premijera, odnosno parlamentarne većine i parlamentarne opozicije rezultirali su potpisivanjem sporazuma, samo radi građanki i građana zarad javnosti, moram istaći neke aspekte tog sporazuma, nije loše da se još jednom čuje. Dakle, proširene su popisne komisije, predstavnici opozicije su ušli u popisne komisije, poništen je oglas za popisivače i instruktore, raspisan novi gdje su instruktori i popisivači izabrani na paritetnoj osnovi, dogovorili smo kreiranje softvera za provjeru podataka koje će biti prikupljeni tokom procesa, dogovorili smo obezbjeđivanje parlamentarnog nadzora

samog sprovođenja popisa, dogovorili smo i fizičku kontrolu unosa podataka, dogovorili smo i zabranu uticaja političkih partija tokom sprovođenja popisa i ako smo na žalost danas ovdje iz ovih klupa mogli da se uvjerimo da se ta odredba sporazuma ne poštuje u cjelini. Dakle, imali smo na žalost predstavnike građanki i građana koji su pozivali suprotno odredbi ovog sporazuma građanke i građane da se izjasne, tako da u tom smislu moram zaista da kažem da je ovaj sporazum koji smo potpisali da on sadrži sve ono što su predstavnici opozicije prije samog potpisivanja sporazuma i prije počinjanja pregovora zahtijevali.

Ono što je takođe važno reći jeste da datum popisa nije definisan sporazumom tako da u tom smislu u potpunosti podržavamo i pozdravljamo amandman poslanika Čarapića da se taj dio izmjena i dopuna zakona izbací iz jednog prostog razloga što za nas datum kao datum sam po sebi nije sporan, ali nam je i te kako sporna činjenica da je vrlo moguće da se sve ono što smo dogovorili ovim sporazumom neće moći implementirati do 30. novembra kada je planiran početak popisa. To je suština onoga što su zahtjevi opozicije. Dakle, od krucijalne je važnosti, za nas sa ove strane, a vjerujem i za sve poslanike ovog parlamenta, da se svi mehanizmi koji su dogovoreni sporazumom implementiraju do kraja, jer je to jedini način da zaista imamo popis stanovništva sproveden na jedan kvalitetan način i da zaista imamo popis stanovništva koji će dati rezultate koje niko u Crnoj Gori neće osporavati. Na taj način, a krenuli smo rekao bih dobrim putem, doprinosimo i smanjivanju tenzija u kompletnom društvu kada je ova tema u pitanju.

Ono što zaista moram istaći i u javnosti je govoreno o bezbjednosti popisivača, samo sa jednog drugog aspekta, sada moramo obratiti pažnju na bezbjednost popisivača s obzirom na vremenske prilike kakve su u Crnoj Gori kakve nas očekuju i u narednom periodu. I čini mi se da kada o tome govorimo najava da se popis može produžiti 15 dana ne donosi ništa zbog toga što mi ulazimo u decembar mjesec i zbog toga što u tih produženih 15 dana nije vjerovatno da će vremenske prilike biti bolje nego je vjerovatno da će vremenske prilike biti gore. Tako da sa tog aspekta bi se trebalo i te kako povesti računa o bezbjednosti samih popisivača, i zaista moramo reći da će za njihovu bezbjednost, ukoliko se ne daj bože nešto nekome desi, pogotovu na sjeveru Crne Gore, jer su vremenske prilike takve kakve jesu, dakle odgovornost za to što se desilo imaće oni koji su ih tamo poslali u ovom vremenskom periodu, a to su svakako izvršna vlast i predstavnici MONSTAT-a.

Ono što moram naglasiti jeste da kampanja za popis iz susjedne Srbije i sa određenih kvazi medija u Crnoj Gori i dalje traje, da oni i dalje pokazuju i te kako interesovanje za rezultate popisa u Crnoj Gori, da je to priznao i otvoreno kazao i sami predsjednik Srbije Aleksandar Vučić tako da kada govorimo o činjenici da popis stanovništva u Crnoj Gori nije političko pitanje mislim da tu izjavu najbolje demantuju predstavnici susjedne Srbije.

Takođe, ono što moram zaista da kažem, mislim da je na Pokretu Evropa sad, kao novom političkom subjektu, subjektu koji je dominantan u okviru parlamentarne većine i koji je samim tim dao i premijera, dakle, na vama je, kolegice i kolege iz PES-a, da zaustavite namjere jednog dijela parlamentarne većine da popis stanovništva bude nastavak realizacije projekta tzv. srpskog sveta.

Zaista vjerujem da će to biti tako, želim da vjerujem da će to biti tako, jer mislim da je to od ključne važnosti za kreiranje jednog pozitivnog ambijenta u Crnoj Gori da i kada se razlikujemo u političkom smislu to ne mora biti dovedeno do nekih ekstremnih nivoa i situacija kakvima na žalost svjedočimo u Crnoj Gori protekle tri godine. Dakle, zaključiću da je veoma važno da odavde pošaljem poruku da niko od nas nije protiv popisa, da niko od nas nije protiv sprovođenja popisa da smo i te kako svjesni koliko je popis važan za Crnu Goru, ali da je ključno da prije svega obezbijedimo adekvatne uslove za sprovođenje tog popisa i da nakon toga krenemo u tu proceduru.

Rečeno je, time završavam, da ne postoje nikad bolji uslovi za sprovođenje popisa, a reći ću, s obzirom na aktuelne vremenske prilike, moguće, ali nikad bolji uslovi za skije, sanke i čamce. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:06:17)

Hvala, gospodine Zirojeviću.
Poslanik Mehmed Zenka.
Izvolite.

MEHMED ZENKA (27.11.23 19:06:30)

Poštovani predsjedniče,
Dame i gospodo poslanici,

Apsolutno se ne slažem sa stavovima da se radi o čistoj statistici iz razloga da se danas, odnosno od kad je počela ova sjednica 80% vremena potrošilo na druge teme samo se nije pričalo o sporazumu ili da nas bolje upoznate na čemu smo sa ovim popisom. O svemu i svačemu ste pričali samo niste pričali o

tome kako kidate elementarna prava određenim manjinama u Crnoj Gori da se potpišu i da učestvuju na ovom popisu. Je li iko apsolutno od vas razmišljao kako će onaj iz Australije, a imamo ih na desetine hiljada, doći da se potpiše ovdje? Kako će onaj iz Amerike doći, onaj iz Australije? Njemu treba 10 ili 15.000 dolara da bi došao da potpiše svoju familiju. Onaj iz Amerike treba mu četiri ili 5.000 dolara. Karta, boravak ovdje najmanje deset dana. I malo da se nasmijemo, umjesto da meni pošalje brat tih 4.000 dolara, mora da potroši ovdje da dođe da se potpiše. Niko o tome nije razmišljao. Imamo ambasade, imamo konzulate makar u te najbitnije zemlje gdje naša dijaspora živi. Ko je o tome raspravljao? Puna su vam usta demokratije, a evo vam primjer Hrvatska, tu nam je sat vremena iz Podgorice, dijaspora ima čak obezbijedena mjesta u Skupštini Hrvatske, pravo glasa ima dijaspora. Mi ćemo sa ovim, vidim vas apsolutno ne tangira to što će 15 do 20.000 Albanaca ostati neregistrovano, neće moći učestvovati u popisu. Kako, objasnite mi? Neko mi je rekao da mogu ja i ako ne može doći moj brat da potpišem moga brata i majku što su mi u Americi. Nas je pet u Ulcinju, osam nas je tamo. Ko će ako ne može moj brat doći, ima li slobodnoga moj brat da dođe, hoće li poslodavac dati ili će mu skinuti, umjesto da mi dođe brat sa familijom u ljeto na odmor, ukinuće mu, hoće da koristi odmor sad? Jeste li razmišljali vi dok ste pregovarali, dok ste napravili te zakone? 2011. godine smo bili obespravljeni, u kom smislu, mogli smo da se potpišemo da ih popisujemo, a tamo gdje je bila stavka nacionalnost pisala je dijaspora, nisi mogao napisati Albanac, Bošnjak ili nešto drugo. Sad se opet obespravljuje, sad se opet gaze naša građanska, osnovna naša građanska prava. Ne znam kako neko može da ima taj moralni kredibilitet da kaže našoj dijaspori dođite ili pošaljite jednoga da popiše čitavu familiju. Znam da vas ne tangira puno jer ovi što su izmislili te zakone i ovi što se dogovaraju apsolutno ne tangiraju ih, nemaju taj problem da im je pola porodice van Crne Gore, u stvari daleko van Crne Gore, njih to ne dotiče. Radi se o ljudima, odgovara Crnoj Gori kad se puni budžet kad dolaze njih 50, 60 ili 70.000 na odmor tada su dobrodošli dolari i euri, odgovara nama što veliki broj tih naših braće i sestara što žive napolje, što nam šalju i donekle pune dobro budžet Crne Gore, što investiraju u Crnu Goru, ali ne odgovara nam da ih uvrstimo da im damo elementarnu mogućnost. Imali smo olakšavajuće okolnosti, mogli smo da ih stvorimo koliko god smo htjeli samo da je bilo dobre volje, preko pisma da se sa potvrđenim notarskim dokumentom da učestvuju u tom popisu preko ljudi iz svojih familija u Ulcinj, Ulcinj ili bilo gdje žive manjine u Crnoj Gori. Ima nas preko 70.000. Računajte tu brojku od 600 i nešto hiljada stanovnika preko 70.000 Albanaca i Bošnjaka koji žive vani, koji su pošli da rade po dijaspori, odnosno po Americi i na raznim krajevima svijeta. Od tih neće uspjeti ni 15.000 da se popiše. Što ćete sa tih 50.000? oja majka ne može doći ima 80 i nešto godina, sad je pošla za Ameriku, trebali da dođe samo zbog popisa pa da se vrati opet ili neko treba da dobije otkaz na poslu ili neko treba da se zaduži da bi došao da se popiše. To je taj problem. Apsolutno pet para vi ne dajete za elementarna prava manjina u Crnoj Gori. Vas interesuje čisto to političko pitanje i dokazali ste i danas i dokazujete sve ovo vrijeme da sve je to više imalo veze sa ovom tačkom dnevnog reda priča o uglju nego što je priča o statistici, više veze ima to. Ovo je sve samo statistika nije. Ovo će Albanci umjesto da budu sedam ili 8% u Crnoj Gori biće ih četiri ili 5%. Dozvolite nama manjinama da imamo dva minuta više, dozvolite.

O ovoj priči pričati, pristupiti ovoj priči, a da nema emocija unutar te priče za mene bi bilo samo licemjerstvo prema svojim ljudima, prema svome narodu, jer od Albanaca će maksimalno doći tri ili četiri hiljade da se potpišu ovdje, a ima ih preko 30.000. Od Bošnjaka 10.000 imaš 50.000, a mogli su fino u svakoj ambasadi gdje imamo konzulat, gdje imamo ambasade mogli smo stvoriti uslove da učestvuju u popisu stanovništva, kao što druge države organizuju u svojim ambasadama da glasaju njihovi građani koji ne žive u tim državama mogli smo i mi, imali smo dovoljno vremena. Imamo i sad. Za deset dana se to može organizovati, ali nećete, gospodo, apsolutno vam ne odgovara. Možda ćete nekad mahati za 10 ili 15 dana, mjesec dana, mahati sa nekim papirima da u Crnoj Gori ima četiri ili 5% Albanaca. U Crnoj Gori ima preko 7% Albanaca sa našom dijasporom koja ima naše pasoše, naša građanska prava što ima svaki građanin Crne Gore samo što rade i žive napolje da bi obezbijedili i na kraju krajeva politika zadnjih pedeset godina je uslovlila to da Albanci i druge manjine iz Crne Gore idu truhom za kruhom, kako bi se reklo. Nijesu svojevrijem pošli, nekada je bila politika, nekada je bila ekonomija i to se nakupilo danas 50% stanovnika Albanaca, 50% od našeg albanskog tijela živi napolje van Crne Gore. Daj recite sada kako ja da odgovorim onima iz Australije koji bi htjeli da učestvuju u popisu. Ima ih iz Crne Gore preko 20.000, kako da dođu onih 10.000 dolara da plate avion i putne troškove, nekome može biti smiješno, ne dotiče ga nimalo, možda mu je cilj da ne dođu, ja njega shvatam, samo što vas ne opravdava to da se pozivate na demokratiju. Nije ovaj prst upućen put vas. Ne opravdava vas to, nemate pravo da se pozivate na demokratiju kad mojem narodu ukidate prava da učestvuju u tom popisu. Hvala vam.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:16:15)

Jevrosima Pejović, izvolite.

JEVROSIMA PEJOVIĆ (27.11.23 19:16:20)

Uvaženi predsjedniče, poštovane kolege, dragi građani,

Vrlo mi je žao što danas u diskusiji o popisu akcenat stavljamo na one najdublje, najličnije i najosjetljivije teme, odnosno na identitetska pitanja, iako bismo kao društvo trebalo da sa zebnjom iščekujemo odgovore na niz ništa manje važnih pitanja. I nadam se da ćemo sa istim žarom i nakon popisa diskutovati o tim problemima i da ćemo zajedno nalaziti rješenja.

Rezultati popisa će nam pokazati koliko nam ne crnogorske, srpske, bošnjačke, hrvatske, romske, albanske, već naše djece živi u siromaštvu ili na ivici siromaštva, saznaćemo koliko su Srпкиnje, Crnogorke, Romkinje, Albanke, Bošnjakinje i Hrvatice manje plaćene od muškaraca. Vidjećemo da, uprkos činjenici da su žene obrazovanije, muškarci i dalje zauzimaju mjesta gdje se donose odluke. Pokazaće nam da li su selektivni abortusi uticali na to da se rađa muške djece u odnosu na žensku, i podaci će nam takođe reći da su nekretnine većinski u vlasništvu mučkaraca, a pokazaće nam da u zemlji gdje se ćerka zove sin, ipak ona ne nasleđuje imovinu, a samim tim nije u ravnopravnom položaju sa braćom, jer nema iste uslove za podizanje kredita, nema iste uslove za pokretanje biznisa i za rješavanje drugih životnih pitanja.

Takođe, ovi rezultati će da nam pokažu da su nam cijele opštine u kategoriji nezaposlenih lica, vidjećemo i da nam se sjever odselio, pokazaće nam i koliko je majki ispratilo svoju djecu u bijeli svijet da tamo pronađu neke pravednije šanse. I na autobuskim peronima i aerodromima jednako se srce steže crnogorskoj i srpskoj i hrvatskoj i bošnjačkoj i romskoj i bilo kojoj drugoj majci u Crnoj Gori, a istovremeno ćemo vidjeti koliko je osoba pronašlo dom u našoj Crnoj Gori, bježeći pred ratom, krizama i sankcijama. I podsjetiću da je Crna Gora na prvom mjestu u Evropi po broju primljenih izbjeglica iz Ukrajine u odnosu na broj stanovnika, i kada tom broju dodamo one ljude koji su pobjegli iz Rusine i one osobe koje su iz ekonomskih razloga se doselili iz Turske za 10, 20 godina, drage kolege, mi ćemo imati njihove predstavnike u ovim klupama, a da se nijesmo potrudili da iz upoznamo i integrišemo u društvo. Donosioci odluka nažalost ih ne vide, iako se ti ljudi ne kriju, ne stide se i čak svojim jezikom skreću pažnju na sebe svoje okoline. I makar mi imamo iskustva kako ne bi trebalo tretirati ovu kategoriju stanovnika, a izgleda da ponavljamo iste greške.

Vjerujem da u Crnoj Gori nema osoba koja među svojim rođacima, članovima porodice, kumovima, prijateljima, ljubavima nema useljenika koji je izabrao ovu sredinu ili je u nju protjeran.

Nažalost, mi smo decenijama dozvoljavali da ti ljudi koji čine naše živote i društvo bogatijim u svakom smislu, žive između dva svijeta, nikad sasvim ne odlazeći iz onog koji su morali da napuste, ali nikad u potpunosti pripadajući ovom našem u koji su došli. Sistem ih je dugo tretirao kao građane drugog reda koji, odnosno bili su nevidljivi. Upravo podacim popisa će pokazati da nijesmo sistemski ništa uradili da integrišemo useljenike, da im nijesmo omogućili da lakše nauče naš jezik, ma kako zvali taj jezik, nijesmo se potrudili da kao država da im ni pokažemo čak ni dio one crnogorske ljepote multikulturalnosti i nijesmo se potrudili da imaju jednak tretman u školama ili na radnom mjestu.

S druge strane, pokazaće nam i koliko nam je socijalni i obrazovni sistem opterećen, pokazaće nam i koliko su nam škole, centri za socijalni rad, Zavod za zapošljavanje opterećeni i koliko zaposlenim u tim institucijama zaista treba institucionalna podrška. Važno je da ojačamo te institucije, kako bismo zaštitili društvo i kako bi one bile na raspolaganju prvenstveno onim ljudima koji doprinose Budžetu Crne Gore, odnosno koji plaćaju porez. I nadam se da makar u ovom domu niko neće nekom zapaljivom retorikom u budućem periodu kada svi ovi problemi izađu na vidjelo, tim majkama koji ispraćaju svoju djecu neće poručiti da im djeca odlaze zbog izbjeglica, odnosno onih koji su ponijeli sve što su imali i sa time plaćaju iste te visoke kirije kao i mi. Mladi nam odlaze zbog nezaposlenosti, nedostatka meritokratije, nepravde, nejednakih šansi, partijskog zapošljavanja. I zato su odgovorni donosioci odluka, zato su odgovorne vlade, zato su odgovorni oni koji su prije nas sjedjeli u ovom domu, a zato su odgovorni i mi koji i dalje nijesmo uradili mnogo da ojačamo sistem socijalne zaštite.

I na kraju, popis će nam pokazati koliko smo kao društvo zakazali pred svakim važnim pitanjem i nadam se da ćemo nakon njegovih rezultata iz odgovornosti prema onima od kojih smo dobili ovu zemlju u nasleđe, a i odgovornosti prema onima kojima ćemo je ostaviti, zaista sjesti pozabaviti se onim suštinskim problemima i pronalaziti njihova rješenja. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:22:29)

Hvala Vam, gospođo Pejović.

Jovan Jole Vučurović, preostalo vrijeme Nove srpske demokratije. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (27.11.23 19:22:41)

Evo ja ću minut, ako nije problem, još sam pod stresom od prošlih događaja, onda ne znam kako da se koncentrišem, ali zato kao čovjek pomirenja i demokratije, tolerancija, moram da kažem da ovaj popis vidim kao tačku dogovora i tačku gdje možemo da se sretnemo negdje iako drugačije razmišljamo, a nikako kao tačku razdora, naravno. I negdje takođe shvatam ono što je govorio i gospodin Zenka, jer shvatam njegov revolt i sve, jer upravo pripadam narodu koji je proteklih decenija doživljavao i diskriminaciju i shvaćam ovdje i prihvatam kao narod drugog reda. I želim prosto da prihvatim ono što govori Zdenka i prosto možda je trebalo negdje i uvažiti sve to što on kaže. I posebno takođe želim da istaknem da je parlamentarna većina u proteklom periodu pokazala i visok stepen odgovornosti i želju da se dođe do dogovora o ovom jednom veoma važnom pitanju. I takođe pozicija je pokazala visok stepen odgovornosti i zato ćemo 30.novembra početi sa popisom, jer ne vidim nikakvu više smetnju da popis počne toga datuma, jer u svakom slučaju imamo mnogo slobodniju i demokratsku atmosferu u odnosu na onu koja je bila 2003. a posebno onu 2011.godine i drago mi je, takođe pominjem gospodina Zdenu što je i on pomenuto tu 2011.godinu kao godinu u kojoj popis nije održan na demokratski način, već smo bili svjedoci i pritisaka i ucjena. I odlično smo danas mogli čuti na Odboru za finansije gospođu Jelenu Božović kako je sjajno elaborirala određene primjere na koji način je vršen pritisak na građane da se pod pritiskom izjasne da su ono što nijesu, što je veoma loše i nadam se da ovoga puta neće biti toga. Te 2003. i 2011.godine smo imali da ne zaboravimo i čuveni tadašnji famozni MONSTAT koji je bio samo jedna od poluga tadašnjeg režima, a služio je za štelovanje rezultata, jer apsolutno i 2003. i 2011.godine bili su valsifikovani rezultati toga popisa i zaista, eto kažem to što smo pokazali i strpljenje i demokratičnost, pa i pristali da odložimo popis za 30.novembar nikako ne znači da je to slabost, već upravo želja da ova država najzad počne da funkcioniše normalno po pravu i pravdi, da nema tenzija, da nema straha, jer ono što jeste u suštini borbe Nove srpske demokratije da u ovoj državi vladaju sloboda i pravda. Sloboda je da možemo slobodno da se izjasnimo na popisu i da možemo slobodno da izađemo na izbore da glasamo bez ikakvog straha, bez ikakvog pritiska i ucjena, jer valjda vam je svima ovdje u cilju, poštovane kolege, da svi građani u Crnoj Gori i svi narodi u Crnoj Gori budu slobodni i ravnopravni. Ni više ni manje od toga, ali meni je ova kampanja, moram napomenuti, koja se vodila protiv popisa od nekih stranaka, posebno od nekih tajkunskih NVO, ličila na nešto suprotno, na pokušaj da se građanima onemogućí da se izjasne po nekim važnim pitanjima. Nekome su manje važna, a nekome više, ali mislim da je jedan politički nonsens da mi izostavljamo iz popisa identitetska pitanja. Prosto mislim da to nije u radu. I dobro je što u ovom popisu imamo i ta identitetska pitanja, jer postalo je stvarno sad od jednom strašno zašto neko veliča dostignuća svoga naroda ili predstavnika svoga naroda. To je potpuno, ja mislim po meni makar normalno i zašto bi to bila tabu tema? Valjda smo slobodni ljudi. I ja se ponosim što sam Srbin, što govorim srpskim jezikom, što pripadam Srpskoj pravoslavnoj crkvi, ja ne vidim da time ugrožavam bilo koga u ovom Parlamentu ili bilo koga u Crnoj Gori. Moj narod i moj jezik i moja crkva su prošli dugogodišnji teror, dugogodišnji progon i mi odlično znamo kako je to kada se prolazi kroz tako nešto i ne želimo da ni jedan više narod prođe kroz to, jer u Crnoj Gori ima mjesta za sve. To je poruka koju evo šaljem i ja i šalje Nova srpska demokratija. I ja ne vidim zašto se ovdje odjednom počelo stvarati famu oko toga biće viši procenat Srba nego u odnosu na prošli popis, zašto bi to bio problem? Valjda tome treba da se radujemo, a ne zbog toga bilo ko tuguje. Crna Gora je mjesto za sve nas i treba da u budućnosti i kroz ovaj popis pokažemo da možemo da živimo svi zajedno i normalno jedni pored drugih i jedni sa drugima. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:27:41)

Hvala, gospodine Vučuroviću.
Gospodine Ervine Ibrahimoviću, izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (27.11.23 19:28:26)

Dobro je da smo se vratili na dnevni red i da pričamo o popisu. I kao predstavnik Bošnjačke stranke, naravno da sam zainteresovan kako će moji sunarodnici da se izjasne na ovom popisu iz više razloga. Možda u modernim demokratijama ovo pitanje bi bilo i suvislo, ali kod nas, ako imamo, a imamo u stvari teško istorijsko breme da je stotinama godina zatirano, pokušavano da se neutrališe sve kada je u pitanju bošnjastvo, bošnjačka kultura, naravno onda da moramo se upitati kako će građani da se izjasne na ovom popisu.

Ono što je važno od zadnjeg popisa, vjerujem da je nacionalna svijest Bošnjaka rasla i očekujemo pojačan broj ljudi, građana koji će se izjasniti kao Bošnjaci.

Ponavljam, danas pričamo, zamislite, kako će neko da se izjasni, ali ako malo zagrebemo u prošlost, lijepo je koleginya pričala da mnoge majke su zaplakale zato što su otišla djeca. Nijesu svi iz istih razloga odlazili iz Crne Gore. Nije slučajno danas da je dijaspora manjinska, odnosno najviše ljudi je u dijaspori koji su predstavnici manjinskog naroda. Nije slučajno. Kažem, odlazili su iz više razloga. Uvaženi moj kolega Zdenka je rekao, da li smo mogli da napravimo taj jedan korak kada je u pitanju dijaspora, pa barem toliko im dugujemo? Dijaspora je najveći investitor u Crnoj Gori. Svake godine preko 500 miliona ulažu u Crnu Goru, i mi nijesmo uspjesli da stvorimo uslove da se dijaspora izjasni. E, pa dozvolite onda stvarno imam upit da li je to zato što je dijaspora, gdje su dominantno predstavnici manjinskog naroda? Zajednički upit za sve nas. Naravno, nećemo da se vraćamo u prošli vijek kada se improvizovalo ili pokušavalo da se totalno neutrališe jedan narod, koji je jedan od najstarijih naroda na ovim prostorima, najboljih kultura i tradicije. I danas i to je još jedan recidiv zašto su Bošnjaci najbrojnija dijaspora iz Crne Gore.

Sa druge strane, naravno jesmo nacionalna partija i da nas interesuje kako će se naši sunarodnici izjasniti. Ali, isto tako brinemo o standardu svakog građanina, prevashodno Bošnjaka, ali smo zainteresovani, kao što uvijek se zalažemo za to da je ova država jednakih šansi za sve, kakav je standard naših građana. E, zato nas interesuje i da ovaj popis kaže da imamo tačan podatak i o ekonomiji i o obrazovanju, migracijama, ponavljam da depopulacija je najčešća na sjeveru Crne Gore. I zamislite tu je najviše predstavnika bošnjačkog naroda odnosno manjinskog naroda. I da li ovdje treba ponovo da otvaramo sumnju jesu li to politike dovele da taj naš narod najviše iseljava? Pokušaću da se uklopim u vrijeme, već polako ističe. Zato želim sve nas da još jednom upozorim, i sa desne i sa lijeve strane. Svi ovdje pričamo da nam treba kredibilan popis. Ajmo još malo da damo svoj doprinos, ajmo još malo da se dogovaramo kako bi smo uspjeli u pravom smislu da svi podržimo taj popis i da bude u pravom smislu kredibilan. Nemojmo da dozvolimo ovdje da neko iskoristi taj popis kao određenu pobjedu, nemojmo neko da zloupotrijebi prilikom popisivanja, prilikom prebrojavanja i sutra prilikom proglašenja rezultata. Mislim da toliko zrelosti i odgovornosti svi treba ovdje da pokažemo.

Još jednom podsjećam, uvažene kolege. Taj popis je potreban ovoj državi. Jedna država mora imati sve potrebne podatke kako bi planirala svoj privredni razvoj, kako bi imali u prvom smislu ravnomjerni regionalni razvoj. I zato još jednom pozivam sve kolege, ukoliko imamo još prostora da se dogovorimo i da u pravom smislu svi izađemo na ovaj popis i dobijemo konačni rezultat, pravo stanje u Crnoj Gori.

Vjerujem da toliko možemo, vjerujem da toliko dugujemo ovim građanima i vjerujem da Crna Gora jedino tako može sebe predstaviti da je u pravom smislu demokratska država. Završavam, jer da se ne bi ponavljao, imali smo dosta propusta, žao mi je što nijesmo mislili više o dijaspori, žao mi je da u XXI vijeku nijesmo omogućili onlajn popisivanje kao što je u Hrvatskoj, žao mi je dosta toga, ali ovdje najmanje važno da li ovdje nas neko žali. Ali ono što je glavno. Još jednom zaključujem.

Vjerujem da smo svi svjesni i odgovorno važnosti ovog popisa. Zato pozivam, prije svega predstavnike Vlade da još jednom možda pokušaju da dođemo ko konačnog dogovora, pozivam većinu da se dogovorimo i da građanima, da li je to 30, da li je 01, 02, da zajedno pošaljemo odavde jednu zajedničku poruku građanima da zreli, odgovorni i da građanima omogućimo da se izjasne onako se osjećaju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:34:23)

Hvala, gospodine Ibrahimoviću.

Za riječ se javlja gospodin Nikola Rovčanin. Izvolite.

NIKOLA ROVČANIN (27.11.23 19:34:33)

Poštovani predsjedniče, uvažene kolegyně i kolege, poštovani građani,

Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o popisu stanovništva u Crnoj Gori, smatram prije svega jednim velikim demokratskim iskorakom u cilju uspostavljanja kompromisa oko važnih društveno-političkih pitanja i društveno-političke procesa kakav je upravo popis stanovništva. I ono što je važno istaći u samom startu, smatram da nikada u istoriji ovog parlamenta nijesu dati bolji kontrolni mehanizmi u većem spektru opoziciji od strane parlamentarne većine i to me uvjerava da će upravo sprovođenje ovog popisa rezultirati tačnim, preciznim i istinitim podacima.

Pored kontrole uloge o kojima su govorile prethodne kolege, a krunisano je i ovim radnim tijelom koji će pratiti realizaciju Sporazuma, smatram veoma važnu kontrolnu ulogu i samih građana koji će moći da

svoja izjašnjenja u pogledu nacionalnosti vjere i jezika provjere u jednom specijalnom, ali jednostavnom softveru i provjere autentičnost, i to je dodatni mehanizam kontrole u ovom dijelu.

Što se tiče stava Demokratske Crne Gore on je kristalno jasan, za nas je popis stanovništva statistički i demografski proces, na osnovu koga ćemo dobiti važne podatke za donošenje odluka od strane državnih organa ovog parlamenta i Vlade Crne Gore. Ovaj čitav postupak je neophodno depolitizovati, ovdje nema mjesta politici. I smatram da nijedna politička partija popis stanovništva ne treba da koristi kao alat politički alat za realizaciju određenih političkih ciljeva ili rejtinga. I vidjeli ste zašto je to važno. Kada se stvori jedan miran ambijent onda on pogoduje i za određene kompromise i za određene dogovore, ne samo iz oblasti procesa popisa stanovništva, već iz oblasti pravosudnih funkcija, pa smo upravo nakon odlaganja na mjesec dana kada su splasnule tenzije napravili jedan pogodan momenat za nastavak dogovora kada su u pitanju pravosudne funkcije, što je ključan element u pristupnim pregovorima Crne Gore za punopravno članstvo Evropskoj uniji, što je naš glavni cilj.

Ono što je važno istaći i prokomentarisati jeste izjava Agencije za sprečavanje korupcije. Vrlo je bitno tu osvijetliti i tajming Agencije koja nije reagovala i pokrenula postupke ranije nakon formiranja popisnih komisija nego upravo u ovom momentu što negdje postoji mogućnost pokušaja demotivacije popisnih komisija. Jednostavno tumačenje Agencije za sprečavanja korupcije nije u duhu Zakona o sprečavanju korupcije, gdje članovi privremenih tijela koji obavljaju periodične zadatke budu javni funkcioneri. Ali da bi izbjegli sve dileme danas se usvaja i amandman gdje će jasno i glasno da se saopšti i propiše, da članovi popisnih komisija nisu javni funkcioner.

Poručio bih i pozvao građane da se na ovom popisu izjasne slobodno, ona svoja nacionalna osjećanja prenose na popisni list, ta nacionalna osjećanja mogu da provjere u novom kontrolnom postupku I završio bih definitivno porukom da pred ovim Parlamentom i ovom novom Vladom Crne Gore su veliki i krupni zadaci u narednom periodu i da građanima nijesu potrebni političari da bi oni svoja nacionalna osjećanja izrazili u popisnom listu, ali su i te tako potrebni političari i potrebna i Vlada i Parlament da tim građanima riješe egzistenciju, da napravimo takvu investicionu klimu da zaposlimo 50.000 nezaposlenih ljudi, da radimo na procentima povećanja penzija i plata i na procentima smanjenja stope sive ekonomije organizovanog kriminala i korupcij. I upravo ti procenti su važni i ti procenti su na kraju ogledalo rada u određenom mandatu i ovog saziva Parlamenta i Vlade Crne Gore. Hvala i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:39:21)

Hvala Vam, gospodine Rovčanin.
Sada riječ ima gospođa Slađana Kaluđerović. Izvolite.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (27.11.23 19:42:52)

Poštovani predsjedniče, poštovane poslanice i poslanici, drage građanke i građani,
Socijalistička narodna partija će podržati predložene izmjene, jer je popis zakonska obaveza, prije svega. Održavanje popisa je takođe jedno od temeljnih zalaganja SNP-a zato što je to i korist naroda i korist države.

Podsjetiću samo da je SNP kao uslov za ulagak u izvršnu vlast zapravo naveo potpisivanje Temelnog ugovora i održavanje popisa. I ovo što mi sad imamo priliku da vidimo u praksi jeste potvrda kontinuiteta našeg partije. Bilo kakvi zahtjevi za ponovno odlaganje ili još gore za bojkot popisa predstavljaju nastavak destruktivne politike lova u mutnom od strane partije bivšeg režima. S jedne strane da bi se nastavila politika podjela, a bogami sa druge strane kako bi ostali nekažnjeni za višegodišnju pljačku državne imovine.

Naime, nakon popisa mi ćemo imati precizne podatke o stanovima, što je bio dovoljan razlog da se upali crveni alarm u redovima onih koji su stekli imovinu na nelegalan način ili su pljačkali državnu imovinu, ako mogu da kažem ne samo godinama nego i decenijama. I ono što je za njih u suštini najveća opasnost jeste kombinacija popisa i Zakona o oduzimanju imovine stečene kriminalnom djelatnošću i upravo zato i postoji određeni otpor pojedinih partija bivšeg režima o održavanju popisa, a takođe i usvajanje Zakona o oduzimanje imovine stečene kriminalom. Njihov cilj je, između ostalog da se spriječi preispitivanje svih onih čija imovina značajno prelazi njihova primanja, a sve to kako bi mogli lijepo, lagodno i mirno da uživaju u svojoj nelegalno stečenoj imovini, ako je moguće i da je uvećavaju. Zašto? Zato što je za njih Crna Gora bila i ostala isključivo lični bankomat.

Građani su nama na prethodnim parlamentarnim izborima poslali nekoliko jasnih poruka:

- 1) Da ne žele politiku podjela;
- 2) Da žele dobru regionalnu saradnju, posebno dobre odnose sa Srbijom i pod

3) Da žele ekonomski napredak i poboljšanje životnog standarda.

Nama za sve ove tri stavke je potreban popis, a svi oni koji kažu da popis može da ugrozi Crnu Goru, svaka takva priča je neutemeljena, neozbiljna i netačna. I isto tako ti isti pričali za Temeljni ugovor. I što se desilo kad se potpisao Temeljni ugovor? Evo Crna Gora je tu gdje jeste, svaka crkva, svaki manastir tu gdje je bio. Znete samo čega nema? Nema opljačkanih miliona od strane DPS-a. Toga nema. A isto kao što smo potpisivanjem Temelnog ugovora stavili tačku na vjerske podjele, isto tako ćemo i održavanjem popisa da stavimo tačku na nacionalna licitiranja i na nacionalne tenzije, a to je, gospodo, upravo ono što nama treba za ekonomski napredak, jer bez stabilnih političkih prilika svi znamo da nema ni ekonomskog razvoja. Stoga bih pozvala građanke i građane Crne Gore da se slobodno izjasne na popisu, jer svako zna ko je, što je i kojim jezikom govori, a nama će svakako ostali podaci pomoći da kreiramo socijalne politike, da pravimo neke i definišemo magistralne pravce ekonomskog razvoja. I ja sam sigurna da građani i te kako dobro znaju da je održavanje popisa za njihovo dobro i da će shodno tome i učestvovati u popisu. I još se nadam da je ovo poslednji popis ovog tipa i da će svaki naredni biti ono što je njegova prava uloga statistička. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:43:10)

Hvala Vam.

Za riječ se javila gospođa Maja Vučelić.

Evo predlažem samo jednu stvar.

Imamo još dva prijavljena diskutanta gospođu Vučelić, gospodina Adrijana Vuksanovića i imamo onaj ostatak vremena koji nije potrošila URA gospodina Abazovića. Da završimo, a onda ćemo da popričamo o tome, da jednom zaokružimo spisak ljudi koji se nijesu prijavili. Ja pozivam sve da vode računa o onome što saopštavaju, odnosno da daju argumentaciju za ono što budu saopštavali, pa ako kažu milione neka kažu - taj, taj, taj, taj.

Izvolite.

MAJA VUČELIĆ (27.11.23 19:43:18)

Hvala, predsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege,

Velika mi je čast, ali i odgovornost što po prvi put u ovom domu zastupam naše građane i građanke Crne Gore.

Želim da iskažem pohvalu Vladi Crne Gore, ali i opozicionim partijama koje su sjele za isti sto i dogovorile organizaciju popisa stanovništva Crne Gore. Ovaj dogovor je izraz posvećenosti evroatlantskim vrijednostima i ono što jako bitno jeste jačanje naših institucija. Dakle, ubijeđena sam da ćemo i dalje kroz dijalog i dogovore jačati temelje evroatlantske Crne Gore.

Popis nije samo administrativna stvar. On je ključan za kreiranje efikasnih politika koje su u interesu svih nas koji živimo ovdje u Crnoj Gori. Podaci sa ovog popisa omogućiće Vladi da identifikuje oblasti u kojima su potrebne investicije, to su: obrazovanje, zdravstvo, infrastruktura, itd. Znaćemo gdje su nam potrebne nove škole i vrtići, ambulante, koji putevi i koji kapaciteti vodovoda treba da se grade ili proširuju. Tako ćemo obezbijediti bolji i kvalitetniji život za sve građane i građanke Crne Gore. Međutim, često čujemo zloupotrebu popisa, umjesto da nem to bude alat za jačanje naše ekonomije i cjelokupnog sistema za neke predstavlja priliku za prebrojavanje na osnovu nacionalne ili vjerske pripadnosti.

Ja ću vas samo podsjetiti da u evropskim razvijenim zemljama identitetska pitanja su privatna stvar a nikako osnova za kreiranje politika. Dakle, kao izbarani predstavnici građana naša obaveza je da gradimo Crnu Goru u kojoj se cijeni znanje, u kojoj se vrednuju rezultati i poštuje lični integritet, bez obzira na nacionalnu, vjersku ili političku pripadnost. Moramo se fokusirati na kreiranje društva u kojem su jednakost odgovornost i znanje stubovi u kojima se gradi naša budućnost. Zato sam duboko ubijeđena da će podaci ovog popisa biti korišćeni kako bi Vlada stvorila bolje uslove za sve građane Crne Gore. Mi gradimo državu u kojoj se neće gledati ko si i koga znaš, već koliko znaš i koliko si spreman da doprineseš. Ovo je naša vizija i naša obaveza prema građanima Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:46:55)

Hvala, gospođu Vučelić.

Gospodin Adrijan Vuksanović, izvolite.

ADRIJAN VUKSANOVIĆ (27.11.23 19:47:01)

Hvala, predsjedavajući.

Evo, danas smo imali burnu raspravu, možda i neočekivanu, ali tema je svakako aktuelna i ima nekih svojih daljih implikacija.

Današnje izmjene i dopune Zakona o popisu plod su sporazuma koji smo potpisali, a sporazum je opet rezultat pregovora koje smo imali i koji su bili poprilično inkluzivni, široki i transparentni. Naš, kad kažem naš mislim na Hrvatsku građansku inicijativu, cilj je da imamo popis u ozračju u kojem će svi moći da se izjasne po svim pitanjima u jednoj slobodi, demokratiji u kojoj će svi moći da iskažu sebe. Ovaj sporazum predviđa i nemiješanje političkih stranaka u sam popisni proces u smislu nametanja ili neke kampanje koja bi išla prema građanima Crne Gore i mi nemamo potrebe za tim. Hrvatska građanska inicijativa je na sceni 21 godinu. Njena misija je očuvanje hrvatskog identiteta i svega što to znači i zapravo sve te godine mi imamo sve to što je u cilju očuvanja identiteskih kategorija.

Ono što je takođe važno a to je da su Hrvati u Crnoj Gori autokton narod, narod sa dubokim korijenima i možemo reći da su se naši apreci odavno izjasnili kome pripadaju i kojim jezikom govore. Podsjetiću i ovdje našu javnost da prvi put hrvatsko nacionalno ime u književnosti Boke kotorske se spominje 1617. godine, a spominje ga kotoranin Maro Dragović u pohvalnici Batulu Kačiću, gdje spominje vas rod hrvatski. I drugi su to primijetili kao putopisac Petar Tostoj, koji 1697. godine u Perastu nailazi na ljude koji se izjašnjavaju kao Hrvati. Pazite, to je godina prije francuske revolucije i stvaranja nacija u suvremenom smislu. Ja očekujem da će današnja generacija Hrvata nastaviti taj kontinuitet i da će sukladno tome izraziti svoje identitetske vrijednosti.

Mi takođe, samim tim nemamo potrebu ni za bilo kakvim oblikom nametanja bilo kome kako da se izjasni i što da kaže, a samim tim nemamo potrebu ni da prisvajamo tuđe, nisu nam potrebni ni bilbordi ni panoi ni ostala reklamna sredstva. Hrvati, kao i svi ostali drugi najbolje će pomoći sebi i Crnoj Gori da budu to što jesu i da Crnu Goru predstavljaju pred međunarodnom i drugom javnosti kao zemlju koja uvažava manjinska i sva druga prava. Na žalost Hrvata ima, Hrvata iz Boke gdje je njihova najveća koncentracija, ima ih danas diljem svijeta, oko 10.000 Hrvata živi u Republici Hrvatskoj, ali ima ih i SAD, ima ih u Argentini, Australiji itd.

Svakako, pozdravljamo Sporazum koji smo potpisali i sada je akcenat na njegovoj implementaciji. Ako ne dođe do implementacije onda se obesmišljava i njegovo potpisivanje i sav njegov sadržaj. Hvala vam na vremenu, s obzirom na činjenicu da je naš klub potrošio vrijeme. Hvala vam.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:51:05)

Hvala Vama, gospodine Vuksanoviću.

Gospodine Abazoviću, izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ (27.11.23 19:51:13)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Vezano za temu popisa ja neću ponavljati ono što je već rečeno, dosta toga se čulo. Nadam se da će, bez obzira na sve, popis krenuti 30. novembra što je i moja žalja da se ta aktivnost dovede do kraja kako bi mogli da se više fokusiframo na druge teme. Međutim, ne mogu da ne iskoristim ova tri minuta koje imam, do četiri, da kažem sljedeće:

Prva stvar, Zakon o popisu donijet je u decembru prošle godine. Dosta poslanika kojih je bilo u tadašnjem sastavu je i danas tu ili klubova različitih političkih opcija. Isto tako oni koji su se najviše bunili za popis su znali da je 09. februara 2023. godine donijeta Odluka Vlade Crne Gore o održavanju popisa 01. novembra. Tada sve do septembra 27. ili 28. septembra niko nije pominjao da sa popisom nešto nije u redu. Čisto zbog istine da kažemo onako kako jeste. Bilo je dovoljno drostora da se ukaže možda na neke stvari koje je trebalo da se unaprijede, nije nikakav problem, niko na ništa ukazao nije. Interesovali su vas predsjednički izbori, parlamentarni izbori, sve zajedno političku zajednicu, poslije formiranje vlade, niko nije ni mogao da pretpostavi da će vlada da se formira 30. oktobra, moglo je da se formira i ranije. U svakom slučaju, poštovani građani, popis u Crnoj Gori je trebao biti završen 15. novembra. I ova rasprava danas je suvišna. I u mjesec dana ništa apsolutno ništa ne možete da promijenite ni unaprijedite. Isti taj Monstat koji je pripremao popis za 01. novembar identični ljudi pripremaju ljudi za 30. novembar. Jedan čovjek se iz

Monstata nije promijenio niti ga nova vlast nije dovela niti nekog eventualno isključila. I ove priče o tome o softveru o nekoj prevari, o nekoj, samo su dnevno političke igre. Odgovorno tvrdim da smo imali kapaciteta, da je Eurostat potvrdio da zemlje regiona imaju mogućnost i snagu da sprovedu popis. Naravno za neke stvari koje su manjkavosti nikakav problem nema niti da se unaprijede, niti da se produže rokovi, niti da se uradi bilo šta. Isto tako postojali su poslanički klubovi koji su imali sastanke sa ministrom finansija dva puta i svako ko je tražio sastanak u Vladi Crne Gore vezano za to mogao je vrlo lako da ga dobije. Međutim, mi želimo da potcjenjujemo nekad institucije sistema, samim tim i da podcijenimo državu Crnu Goru. Nisu naše institucije perfektna niti mi ne živimo u nekoj državi koja je ekstremno uređena, ali su dovoljno sposobne da ovaj proces dovedu do kraja.

Šta je intencija? Intencija je ono što je rekao maloprije i kolega Adžić, sa čime se ja slažem, a to je da je nečija želja bila da pod plaštom zaštite, navodno jedne nacionalne skupine, konkretno Crnogoraca, dovedemo u situaciju da najbrojnija nacionalna skupina se ne izjasni u punom broju, u punom kapacitetu u svojoj matičnoj državi, i to je nešto što je svjetski fenomen. Znači, neko iz političkih razloga nije htio da najbrojnija nacija koja tvori Crnu Goru, naravno uz sve ostale, puno poštovanje, ne mogu da se izjasne u punom kapacitetu da bi se ti brojevi spojili ili bili drugačiji, odnosno ne bili pravilni u odnosu na neke druge nacionalne zajednice. Zaista ne poznajem ljude koji pod bilo kojom propagandom koliko god da je ona moćna bi promijenili svoja nacionalna ili vjerska osjećanja. Svi građani u Crnoj Gori svih vjera i nacija treba potpuno slobodno da se izjasne na popisu. Bilo da se radi o Crnogorcima, Srbima, Bošnjacima, Albancima, Hrvatima, Romima, sada već Ukrajincima, Rusima, svima koji žive ovdje. Nekome kome se možda deklariše kao Jugosloven ili ko možda ima drugačiji način izjašnjavanja, neko ko možda ne želi to da ubaci u popisnicu, svim ljudima treba dati punu slobodu da se na taj način izjasne.

Lično mislim da je plod ovog dogovora između PES-a i DPS-a zapravo stvaranje jednog mosta za neku saradnju koja treba kasnije da se manifestuje, ali ako je to ralog da mi čekamo još par dana da počne popis nikakav problem nije, evo neka počne 30.novembra odgovorno tvrdim da ni jedna stvar nije unapređenja, niti da bilo koja značajnija razlika se ne može ostvariti u tom vremenskom Naprotiv, i sa tim završavam, mislim da ćemo imati dosta problema da ga sprovedemo na nekim mjestima što zbog vremenskih uslova, što zbog jednostavno situacija u kojoj nas je doveo ovaj sporazum. Da napomenem zadnju stvar i sa time završavam, pričali su poliktizacija popisa, politizacija popisa, nikad veću politizaciju popisa nismo mogli da pretpostavimo nego da Zakon o popisu koji je toliko važan i koji toliko dobro treba da se pripremi se usvaja dva ili tri dana prije nego što popis treba da počne. To samo govori da nam nije stalo do depolitizacije nego naprotiv, da nam je ovaj bez ikakve potrebe kompromitovan čitav proces. Međutim, neka bude sretno, neka se građani slobodno izjasne i idemo dalje da pričamo o ekonomskim temama. Došao je ministar finansija i mislim da će to da bude i mnogo zanimljivije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:57:05)

Imamo od ranije, ostala je jedna proceduralna intervencija. Izvolite.
Sa ovim završavamo.
Kolega Neneziću, izvolite.

BRANISLAV NENEZIĆ (27.11.23 19:57:38)

Hvala.

Iskoristio bih priliku da repliciram u ime poslaničkog Kluba SD-a. Na početku da i Vama uputim kritiku zbog nepoštovanja člana 106 stav 1 vezano za održavanje reda na samoj sjednici, kao i člana 106 stav 2 gdje smatram da ste zbog izlaganja gospodina Abazovića bili u obavezi da mu izrečete mjeru opomene. Zbog višestrukog kršenja člana 107, a zbog građana Crne Gore imam obavezu da ponovim sve ono što je rečeno. Možda se u prenosu nije čulo, nakon izlaganja koje je onako bilo dosta glasno, praćeno gestikulacijama, koje gospodin Abazović često koristi, mogle su se čuti i prijetnje upućene poslaniku Socijaldemokrata gospodinu Nikoli Zirojeviću, između ostalog "zapamtićeš me za života", "zavrnuću ti grkljan i razbiti glavu". Gospodine Abazoviću, iskreno gledajući Vas, dolazim do neke spoznaje da ste Vi očigledno član ili predvodnik neke gangsterske organizacije jer ne znam kako ste

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 19:58:57)

Molim Vas, evo ste naveli sve ono što kritikujete, nemojte sad da uđete Vi u isti prekršaj.

BRANISLAV NENEZIĆ (27.11.23 19:59:10)

Jeste, ali isto tako ja kažem do svega ovoga je došlo zbog toga što Vi niste reagovali.

Spomenuti su svi poslanici Socijaldemokrata, da je gospodin Abazović više puta bio meta prozivki. Ja samo da Vas podsjetim, u svom ličnom primjeru da sam ja bio meta vaše prozivke na sjednici Vlade Crne Gore zbog mog angažmana kao odbornik Skupštine Opštine Bar gdje sam tražio hitnu sjednicu vezano za kupovinu feribroda Frančeska od strane firme "Barska plovidba", gdje ste Vi mene okarakterisali kao negativca, iskompleksiranog odbornika koji liječi svoje komplekse kroz to angažovanje. Očigledno klimate glavom, i dalje stojite pri toj tvrdnji, nakon toga ste iznijeli niz neistina o tome kolika šteta je napravljena "Barskoj plovidbi". Da ne bih zamarao Skupštinu, ja sam vas i tada u mom saopštenju pozvao da slobodno Vi i predstavnici "Barske plovidbe", kao što su i pozvali odbornike i mene koji sam okarakterisan kao negativac slobodno imate mogućnosti, imate ingerencija, nađite televiziju, nađite termin da ja i Vi raščistimo i raspravimo.

Što se tiče tonaliteta na kojem ste nastupili danas ima jedna stara izreka - "prazna šerpa najbolje zveči". Molio bih Vas da ubuduće ne upirete prstom i prema svim poslanicima sa ove strane.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 20:00:47)

Danas je bilo i previše polemike po ovoj tački dnevnog reda i mnogo skretanja sa tačke dnevnog reda. Želim u ime svih predsjedavajućih da se izvinim građanima Crne Gore. Parlament je takav, živ je organizam, ima nekad i oštih formulacija ima i mekših, ali idemo dalje svi zajedno.

Želio bih da dam pauzu od nekoliko minuta da pozovem sve poslanike koji se nalaze u klubovima ili se nalaze van zgrade da uđu kako bismo se izjasnili oko ovog predloženog zakona. Dakle, šefovi klubova pozovite vaše poslanike da nam se priključe. Pauza u trajanju od pet minuta.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 20:08:03)

Poštovane kolege,

Završili smo raspravu o Predlogu zakona o izmjeni i dopunama Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 59 poslanika, 59 za, nema nikoga da je protiv ili uzdržan. Mogu da konstatujem da je Predlog zakona prihvaćen u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je šest amandamana, i to: Poslanik Vasilije Čarapić četiri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanici Duško Stijepović, Miodrag Laković, Slaven Radunović, Maja Vukićević, Slađana Kaluđerović i Artan Cobi dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu" Crne Gore. Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se u najkraćem roku implementiraju predložene odredbe.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu" Crne Gore. Izvolite, glasajte.

Mogu li da zaključim glasanje? Glasalo je 64 poslanika, 64 za, niko nije glasao protiv, niti je bilo uzdržanih. Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanja razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu" Crne Gore.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, glasajte.

Mogu li da zaključim glasanje? Glasalo je 64 poslanika, svi su glasali za, nije bilo uzdržanih, nije bio niko protiv.

Objavljujem da Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova.

Sada želim da se izvinim ministru Vukoviću i da se izvinim njegovim saradnicima. Oni su čitav dan posle podne proveli u Skupštini čekajući da dođe na rad tačka zbog koje su oni ovdje, da brane rebalans budžeta i odluku vezanu za zaduženje. Međutim, ja ću da dam pauzu od deset minuta kako bi odluka koja treba da ide posle ovog zakona kako bi mogli da se odredimo u odnosu na nju, jer treba da bude objavljena ta odluka u "Službenom listu" kako bi ujutru Administrativni odbor mogao da završi svoj posao i da sutra stvar možemo da konstatujemo da smo zaokružili sve ono što je bilo predviđeno sporazumom Vlade i opozicije.

Dajem pauzu od deset minuta. Gospodin Vuković ima obavezu, izvinite molim Vas.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 21:07:20)

Poštovane kolege, nastavljam rad.

Sada imamo pred nama Predlog odluke o obrazovanju odbora za praćenje primjene Sporazuma o uslovima za održavanje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova, kao i praćenja sprovođenja procesa popisa. Zamolio bih kolege koji su u poslaničkim klubovima da nam se pridruže.

Ovo je jedan od onih dogovora koji je postigla opozicija sa premijerom Spajićem i naša je obaveza da konstituišemo taj privremeni odbor, koji bi se bavio važnim poslovima praćenja popisa. Mi smo danas uložili na Kolegijumu veliki napor da nađemo zajednički jezik. Sve smo dogovorili, treba da konstituišemo taj odbor, večeras treba da donesemo odluku, a sutra na osnovu ove odluke koja će biti objavljena u Službenom listu Crne Gore ćemo imati Administrativni odbor koji će ona imena koja ćemo večeras dobiti od poslaničkih klubova uvrstiti i imaćemo u sastavu Odbora bez prava odlučivanja i predstavnike vijeća manjinskih naroda u Crnoj Gori. Predstavnici vijeća manjinskih naroda biće ona gospoda ili dame koje su bile na razgovoru sa premijerom Spajićem i koji tačno znaju šta je dogovoreno i šta je bio rezultat tih odgovora. Ovaj Odbor će imati kopredsjedavajućeg, jednog predstavnika vlasti, jednog predstavnika opozicije, više formiran na paritetnoj osnovi. Kažem ima važnu ulogu i njegov rad će se završiti kada budu objavljeni konačni rezultati popisa, a on će Skupštini Crne Gore podnijeti izvještaj. Taj izvještaj se usvaja konsenzusom, a ako ne bude konsenzusa, imaćemo tehnički izvještaj koji će nam ponuditi kopredsjedavajući privremenog odbora koji se bavi praćenjem popisa. Mislim ovo je važno, ovo znaju poslanici, ali je bilo važno da građani Crne Gore znaju o kakvom se tijelu radi koje večeras konstituišemo. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Imamo dogovor da klubovi mogu da koriste po pet minuta. Ja bih zamolio one klubove koji nemaju potrebe, pošto je sve dogovoreno između vlasti i opozicije, bez ako eto neko ima neku posebnu potrebu neka se javi.

Ko želi da se javi?

Gospodine Erakoviću, samo izvinite. Ko još želi da se javi? Vi. Ima li još neko?

Konstatujem da imamo dvojicu zainteresovanih da se jave po ovom pitanju. Hvala vam.

Izvolite, gospodine Erakoviću.

JEVTO ERAKOVIĆ (27.11.23 21:10:20)

Zahvaljujem.

Poslanice i poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Važno je da ispred Demokratske partije socijalista danas prodiskutujemo formiranje odbora koji će biti nadležan za praćenje procesa popisa. Odmah da kažem da ćemo mi kao klub poslanika Demokratske partije socijalista glasati za ovu odluku zbog toga što je to sastavni dio dogovora koji smo kao predstavnici opozicije postigli sa premijerom Spajićem.

Kao neko ko je učestvovao u neuspjelim pregovorima, mogao bih čak reći simulaciji pregovora sa predstavnicima prethodne Vlade, koji su na svaki način pokušali da ospore prava opozicije i da sprovedu jedan, možemo sada već zaključiti, potpuno nelegitiman popis i kao neko ko je učestvovao u dogovorima sa premijerom Spajićem oko postizanja ovog Sporazuma, moram da upoznam javnost Crne Gore da treba svima da bude potpuno jasno, čuli smo danas ovdje različite argumentacije od predstavnika prethodne vlade, ali svima treba da bude potpuno jasno - da smo ušli u popisni proces 01. novembra ove godine, taj proces ne bi bio legitiman. To je svakom jasno u ovoj sali, a nadam se i građanima Crne Gore.

Ono što moramo da zaključimo danas jesu činjenice i možemo da manipuliramo i emocijama i nacionalnim osjećanjima i lako je to probuditi u Crnoj Gori, ali mi moramo ovdje da baratamo činjenicama. Danas je 27. novembar, još malo pa 28, još dva dana do projektovanog datuma započinjanja popisa u Crnoj Gori a mnogo toga još nije urađeno. Naravno da se nalazimo u trci sa vremenom, ali osnovna stvar koja mora biti riješena i osnovna stvar koja je bila ključna za povjerenje ne samo opozicije, nego svih predstavnika manjebrojnih naroda u Crnoj Gori jeste izrada specifikacije softvera preko kojeg će građani moći da provjere da li podaci koje su dali popisivaču odgovaraju bazi podataka u Monstatu. Dakle, ovdje se ne radi uopšte da li mi imamo povjerenje u Monstat ili nemamo. Isti su ljudi bili i 01. novembra, isti će ljudi biti i onog datuma kada će krenuti popis. Ovdje je jasno da ono što predstavnici prethodne vlade nijesu htjeli da urade je bilo sa jednim jedinim ciljem - da se postignu neregularni uslovi i da se dođe do neregularnih podataka vezano za popisivanje stanovništva.

Neko se danas i ovdje a i ranije u Skupštini hvalio da je nekoga prevario. Nikada mi nijesmo u Crnoj Gori se hvalili, ma kome pripadali, da smo nekoga prevarili i da smo uspjeli nekoga da prevarimo. Neka

služi na čast varalicama, neka varaju. Mi se ovdje uzdamo u riječ i nadam se da će riječ koju smo dobili od premijera Spajića i ljudi sa kojim smo pregovarali biti ispoštovana do kraja. Riječ je pretočena u Sporazum, Sporazum sa jasnim odredbama, i potrebno je ako ćemo da uđemo u regularan i jasan proces popisa, da svaka od tački Sporazuma bude ispoštovana. Mi ćemo uraditi sve što je do nas da ispoštujemo ono što smo obećali. Vidite da učestvujemo konstruktivno u ovom procesu, ali budite uvjereni da nećemo dozvoliti da nas bilo ko vara na onaj način kako se to danas neko ovdje i u ovoj Skupštini hvalio. Varalicama ostavljamo njihov put, ja se nadam da Crna Gora ide jednim drugim putem, putem povjerenja. Danas smo mi u opoziciji, sutra na nekom drugom mjestu, mijenjaće se politička situacija u Crnoj Gori, ali ako postoji povjerenja, moraju se ispoštovati sve tačke Sporazuma. U ovom vremenskom okviru od dva dana odmah da vam kažem da je to nemoguće. Imaćemo razgovore sa ljudima sa kojima smo napravili dogovore i da vidimo koje je rješenje izlaska iz ove situacije.

U svakom slučaju, Demokratska partija socijalista ostaće privržena svojim načelima - da poštuje datu riječ i da poštuje dogovor između različitih strana u Crnoj Gori, sa ciljem da obavimo zaista jedan statistički proces. Nijesmo mi uplašeni da će Crnogorci, pod pritiskom ili pod bilo kakvom drugom manipulacijom, krenuti da se popisuju na jedan drugi način. Isto kao što sam siguran da to neće ni Srbi uraditi u Crnoj Gori, niti Albanci, niti Bošnjaci, niti Hrvati, niti bilo ko. To nije svojstveno građanima Crne Gore koji stanuju na ovim našim prostorima. Dakle, nema pritisaka. Ovdje je samo jedan jedini razlog - želimo fer uslove i želimo da obavimo ovaj zaista statistički proces na način kao što smo se i dogovorili. Hvala vam.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 21:16:34)

Hvala Vam, gospodine Erakoviću.

Mislim da je veoma važno da svi su ljudi iz ovog Parlamenta poslali jedinstvenu poruku - nema pritiska i svaki građanin na koga se bude vršio pritisak treba da se obrati nadležnim organima. Nema pritiska: kako ko želi da se opredijeli - neka se opredijeli. To je ono što treba da bude poruka ove Skupštine.

Sada pozivam gospodina Lekovića da nam se obrati.

Izvolite, gospodine Lekoviću.

MOMČILO LEKOVIĆ (27.11.23 21:17:02)

Zahvaljujem, predsjedniče Mandiću.

Poštovane kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Ne znam da li je možda slučajnost što smo se povodom ove tačke jedino javili ja, kao zamjenik Odbora za antikorupciju i predsjednik Odbora za antikorupciju. Pretpostavljam da je slučajnost.

Što se tiče ove odluke, kako ste i rekli, ova odluka predstavlja implementaciju Sporazuma koji je potpisao predsjednik Vlade gospodin Spajić sa opozicijom i kao takva ova odluka o formiranju skupštinskog odbora predstavlja još jedan vrlo važan demokratski iskorak za stvaranje demokratske klime u Crnoj Gori. Izuzetno sam ponosan na to.

Zaista mislim da istorija crnogorskog parlamentarizma ne pamti ovakav nivo demokratije i demokratskog iskoraka kao što to imamo sada u slučaju popisa onako kako je vlast pokazala prema opoziciji. Tu smo čuli da postoje brojni kontrolni mehanizmi koji tokom 2011. godine nijesu postojali ili nisu postojali u dovoljnoj mjeri kako postoje danas. Smatram da je to vrlo važno, i o tome smo već govorili, i na to sam izuzetno ponosan.

Ovdje se takođe govorilo da nemamo dovoljan broj popisivača, pretpostavljam da je taj problem najviše izražen na Primorju. Mislim da smo zanemarili činjenicu zbog čega je to tako. Gdje su nama mladi ljudi? Zbog čega nam nedostaje taj određeni broj popisivača? Mislim da smo svi krivi, a najviše prethodna vlast zbog toga što su naši mladi otišli odavde i što nam u svakom smislu fale kadrovi, pa i kad je u pitanju popis i kada su u pitanju popisivači. Našao sam takođe jednu vijest iz 2021. godine koja govori da je Crna Gora u XXI vijeku dva puta odlagala popis. Zaista smatram da je to porazno za nas kao društvo, za nas kao zemlju, za nas kao parlamentarce, odnosno poslanike ovog doma. Zaista se nadam da ćemo konačno večeras staviti tačku kada je u pitanju popis. Dakle, u konačnom donošenjem ove odluke o formiranju ovog skupštinskog odbora.

Što se tiče Demokratske Crne Gore i njenih poslanika, naravno da ćemo podržati ovu odluku jer u njoj ne vidimo ništa sporno. Zaista smatram da je svima nama večeras ovdje, prije svega, interes da se popis održi onako kako bi se trebao održati i kako se održava u svim drugim uređenim, modernim, evropskim zemljama - da bude demokratski, da bude slobodan, da bude čist, inkluzivan. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 21:20:15)

Hvala Vam, gospodine Lekoviću.
Za riječ se javila gospođa Nedović.
Izvolite.

JELENA NEDOVIĆ (27.11.23 21:20:22)

Hvala Vam, predsjedniče.

Samo želim večeras da kažem da je Pokret Evropa sad naslijedio popis i da smo mi zaista uradili sve što je bilo u našoj moći, konkretno gospodin Spajić, da zaista izađe u susret svim zahtjevima koji su, u jednu ruku, ako ćemo pravo govoriti, bili i opravdani. Molim vas da negdje vjerujemo svi zajedno u taj proces. Nadam se da će opozicija zaista biti konstruktivna i da nekako kada su pitanja od opšteg interesa, od javnog značaja, da sve buduće stvari rješavamo kroz jedan ovakav inkluzivan i transparentan pristup kao što je odradila Vlada gospodina Milojka Spajića. Molim vas da shvatite da se mi zaista trudimo i vi možete da vidite da smo preduzeli sve mjere i radnje koje su neophodne da bi ispoštovali sve ono o čemu smo večeras govorili, a to je ovaj Sporazum koji je potpisan i koji je neka garancija da će taj proces biti transparentan. Ne želim da opterećujem ovaj Parlament večeras i da govorim previše. Čuli smo dosta nekih riječi, nešto što je opravdano, nešto što nije opravdano, nešto što je korektno, nešto što nije korektno, ali ja vas zaista molim da u ovom Parlamentu uspostavimo tu kulturu dijaloga i ono što mi u suštini svi ovdje jesmo, jedni akademci, da na tom nivou razgovaramo bez ikakve vrste opaski, dobacivanja. Ovo se odnosi na sve nas i vjerujem da ćemo mi zajednički u tom cilju neke bolje, nove Crne Gore, svijet inače ostaje na mladim ljudima, i hajde zajednički da sve to gradimo, da se međusobno poštujemo, da poštuje svako svačije birače, sve političke subjekte - sve su to građani Crne Gore. Naravno i da razumijete našu potrebu i situaciju u kojoj smo se našli. Moram reći da nakon formiranja Vlade su gospodin Spajić i Vlada donijeli Uredbu kojom se odlaže popis na mjesec dana i samo želim da to nekako svi poštujemo. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 21:22:33)

Hvala Vam, gospođo Nedović.

Kako nema više prijavljenih, ja bih želio da vas upoznam da se oko ove odluke odlučuje većinom glasova prisutnih poslanika. Sastavni dio predloga odluke su devet amandmana Zakonodavnog odbora. Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu" Crne Gore. Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se u što kraćem roku stvore neophodne pretpostavke, odnosno ovo radno tijelo konstituiše i počne sa radom.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu" Crne Gore. Izvolite, glasajte.

Da li mogu da zaključim glasanje?

Zaključujem glasanje. Glasalo je 66 poslanika - 66 za, nema uzdržanih, nema niko protiv.

Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu" Crne Gore.

Stavljam na glasanje predlog odluke u cjelini. Izvolite, glasajte.

Da li mogu da zaključim glasanje?

Zaključujem glasanje. Glasalo je 66 poslanika - rezultat je isti kao i prethodni, nemamo uzdržanih, nemamo protiv. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o obrazovanju Odbora za praćenje primjene Sporazuma o uslovima za održavanje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova, kao i praćenje sprovođenje procesa popisa.

U međuvremenu, poslanički klubovi su poslali imena onih poslanika koji će na paritetnom principu učestvovati u radu ovog Odbora. Kao što sam na početku rekao, u ime manjinskih savjeta imamo ljude koji su pregovarali sa premijerom Spajićem i to će biti ono tijelo koje će u suštini upravljati i kontrolisati, pratiti kako je već definisano ovom odlukom čitav proces popisa.

Hvala vam.

Prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda. Shodno dogovoru u Kolegijuma predsjednika Skupštine, prelazimo na objedinjeni pretres o **Predlogu zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu i Predlogu odluke o izmjenama i dopuni Odluke o zaduživanje Crne Gore za 2023.**

godinu. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Novica Vuković, ministar finansija, Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet i Mersija Purišić, načelnica u Direktoratu državnog trezora. Sjednici prisustvuje Jovana Bojić, koju ne vidim ovdje, ali je ona bila od jutros tu prepostavljam sa vama, šefica kabineta ministra finansija. Izvjestioci odbora su Duško Stjepović i Darko Dragović, Zakonodavnog odbora i Dejan Đurović, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Ministre, izvolite ovo je Vaš prvi nastup u Parlamentu.

Izvolite.

NOVICA VUKOVIĆ (27.11.23 21:24:50)

Uvaženi predsjedniče Skupštine, uvaženi potpredsjedniče, uvažene poslanice i poslanici,

Evo dugo sam čekao zaista da se obratim na ovu temu, počecu odmah i preći na obrazloženje tačke koju ste najavili.

Izmjene i dopune Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu donose se iz sledeći razloga: tehničkog usaglašavanja donošenja i primjene nove Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, usljed povećanja primitaka i planiranja sredstava u cilju realizacije paketa podrške EU za prevazilaženje energetske krize, kao i obezbjeđivanja nedostajućih sredstava za finansiranje pojedinih budžetskih obaveza do kraja tekuće godine. Deficit budžeta planiran je na nivou od 216,3 miliona eura, što je za 150 miliona manje od planiranog Zakonom o budžetu za 2023. godinu. Izvorni prihodi budžeta iznose dvije milijarde 422, 8 miliona eura i veći su za 275,3 miliona eura u odnosu na planirane Zakonom o budžetu. Povećanje prihoda budžeta predlaže se shodno revidiranim makroekonomskim pokazateljima, naplata jednokratnih prihoda, dosadašnjim trendovima naplate budžetskih prihoda. Naplata prihoda budžeta u dosadašnjem periodu godine značajno je veća u odnosu na isti period prethodne godine. Značajan dio povećanja budžetskih prihoda odnosi se na jednokratne prilive, koji nijesu vezani za nove mjere fiskalne politike ili značajne strukturne reforme, kojima su unapređuje struktura privrede ili stvara nova vrijednost. Procjenjuje se da će učešće jednokratnih prihoda iznositi preko 180 miliona, što je za čak 2,5 bruto-društvenog proizvoda, od čega su najznačajniji: naplaćeni prihodi po osnovu hedžing aranžmana zaključenog u 2021. godini radi zaštite od valutnog rizika kredita zaključenog u dolarima za potrebe izgradnje auto puta Bar-Boljari u iznosu od 60 miliona eura; akumulirani prihodi iz prethodnog perioda po osnovu implementacije programa ekonomskog državljanstva, koji su planirani u 2023. godini u iznosu 75 miliona eura: planirane naplate dividende po osnovu ostvarene dobiti prirednih društava u većinskom vlasništvu države u iznosu od 40 miliona eura; ostvarene naplate EU donacije u iznosu 27 miliona eura. Pored navedenog, veća naplata prihoda u odnosu na prethodnu godinu, u odnosu na dosadašnji period godine zabilježena je kod poreza i doprinosa na zarade, tačnije kod doprinosa penzijsko-invalidskog osiguranja; usled smanjenja sive ekonomije na tržištu rada, prevashodno kao mjere smanjenja ukupnog poreskog opterećenja na zaradu, u sklopu paketa reformi koji je donio program Evropa sad I i povećanje zarada zaposlenih u javnom sektoru; poreza na dobit pravnih lica usljed primjene progresivne stope oporezivanja i velikog rasta ekonomske aktivnosti ostvarene u 2022. godini; poreze na dodatu vrijednost usljed rasta ekonomske aktivnosti postaknute prevashodno rastom lične potrošnje i inflacijom. Na povećanje ovog oblika poreza uticala je dobra turistička sezona, kao i značajan broj stranih državljana sa trenutnim prebivalištem u Crnoj Gori. Ukupni rashodi budžeta planirani su u iznosu od dvije milijarde 639,1 milion eura, što je za 125,3 miliona više u odnosu na prvobitne planirane. Povećanje rashoda budžeta predlaže se usled nedostajućih sredstava prevashodno u oblasti socijalne i dječje zaštite, penzionog osiguranja i obezbjeđivanja nedostajućih sredstava za finansiranje zdravstvenog sistema i oni su: realizacija aktivnosti na prevazilaženju energetske krize u iznosu od 222,36 miliona eura, nedostajućih sredstava iz oblasti socijalne zaštite 21 milion, nedostajućih sredstava za prava iz ove oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja 25 miliona, nedostajućih sredstava za izmjene obaveza po osnovu nabavke lijekova 12,6 miliona eura, nedostajućih sredstava za isplate subvencije poslodavcima koji zapošljavaju lica sa invaliditetom 11, 5 miliona eura, nedostajućih sredstava za zarade 7,4 miliona eura. Do potrebe za povećanjem sredstava u oblasti socijalne zaštite došlo je usled rasta broja korisnika socijalno zaštitnih prava za oko 11 hiljada, u odnosu na broj korisnika za čiju isplatu prava su opredijeljena sredstva Zakonom o budžetu za 2023. godinu. Kod Fonda penzijsko i invalidskog osiguranja, uvećanje sredstava za iznos od 25,4 miliona eura u cilju obezbjeđivanja sredstava za isplatu prava do kraja tekuće godine, dok inicijalni plan usklađivanja penzija u postupku pripremanja budžeta za 2023. godinu bio je projektovan na nivou od tri posto, a za svako uklađivanje pojedinačno dok je stvarno usklađivanje za mjesec maj iznosilo 8,35, odnosno za septembar 5%. Kod Fonda za zdravstveno osiguranje uvećavaju se sredstva u iznosu od 19,4 miliona eura. Uvećanje se odnosi na sredstva za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca, za transfere na zdravstvenu zaštitu i liječenje van sistema javnih zdravstvenih ustanova u Crnoj Gori. Na grupu izdataka

bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca sredstva su uvećana za šest miliona eura, usljed povećanja broja zaposlenih kod javnih zdravstvenih ustanova, kao i usljed povećanja zarada zaposlenih medicinskih radnika - shodno izmjenama Granskog kolektivnog ugovora za zdravstvenu djelatnost.

Na aktivnosti snabdijevanja lijekovima i medicinskim sredstvima u okviru javnog zdravstvenog sistema uvećana su sredstva za iznos od 12,6 miliona eura, koliko iznose obaveze prema Montefarmu koji će prispjeti za plaćanje u zadnjem kvartalu ove godine. Povećanje uzrokovano rastom cijena lijekova primjenom skupih terapija, kao i usljed povećanja potrošnje za lijekove za rijetke bolesti i povećanje sredstava za lijekove i terapije koje odobravaju komisije Ministarstva zdravlja. Zavod za zapošljavanje u iznosu od 11,5 miliona eura i odnose se na nedostajuća sredstva za subvencije poslodavcima koji zapošljavaju lica sa invaliditetom. Sredstva opredijeljena za isplatu subvencija poslodavcima koji zaposle lica sa invaliditetom za 2023. godinu nijesu dovoljna iz razloga podnošenja novih zahtjeva za ostvarivanje ovog prava, a naročito i zbog povećanja visine zarade postojećih korisnika subvencija. Do potrebe za povećanje sredstava došlo je zbog rasta broja korisnika za oko 658 u odnosu na broj korisnika za čiju isplatu su oprijedijeljena sredstva Zakona o budžetu za 2023. godinu, dok je broj zahtjeva za ostvarivanje ovog prava u proceduri za još 437 lica.

U odnosu na predloženi amandman, ukazuje na to da je Vlada Crne Gore dana 09. novembra 2023. godine utvrdila Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu za 2023. godinu. Ministarstvo rada i socijalnog staranja je dana 10.11.2023. godine, dan nakon utvrđivanja Prijedloga od strane Vlade Crne Gore, dostavilo zahtjev za otpuštanje sredstava za isplatu prava iz oblasti socijalne, dječje, boračke i invalidske zaštite za mjesec oktobar ove godine, u ukupnom iznosu od 18 miliona 25805091 euro. Da bi se navedeni zahtjev realizovao u ukupnom iznosu utvrđeno je da nedostaju sredstva u iznosu 5,6 miliona eura u okviru izdataka tuđe njege i pomoći, za koje je utvrđeno da se ne mogu obezbijediti iz sredstava opredijeljenih Ministarstvu rada i socijalnog staranja Zakonom o budžetu za 2023. godinu. Ministarstvo finansija je predloženo da se ista obezbijede preusmjeravanjem u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti iz sredstava obezbijeđenih Fondu penzijskog i invalidskog osiguranja. Imajući u vidu da su potrebna sredstva za isplatu prava iz oblasti socijalne zaštite do kraja tekuće godine bila predviđena već utvrđenim Predlogom zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, koji je u skupštinskoj proceduri, te je Ministarstvo finansija moralo naknadno da reaguje izmjenom već utvrđenih Predloga zakona o izmjenama, odnosno amandmanom kako bi nadomjestili preusmjeravanje sredstava. Zatim, u odnosu na Predlog izmjene i dopune odluke o zaduživanju Crne Gore za 2023. godinu. Dakle, izmjenom odluke je smanjen iznos nedostajućih sredstava sa 705 miliona eura za finansiranje budžeta za 2023. godinu na osnovu Zakona o izmjenama Zakona o budžetu i sada je novi iznos 559 miliona eura. Takođe, nivo planiranog zaduženja je ostao isti u visini od 600 miliona eura, a koristiće se za finansiranje budžeta u 2023. godini, refinansiranje duga i stvaranje fiskalne rezerve za narednu godinu. Izmjenom odluke povećan je iznos planiranog zaduženja na projektu generalnog remonta pruge, sanacija čeličnih mostova i tunela sa 32 miliona na 40 miliona eura kod Takođe, predviđena je mogućnost preuzimanja duga od Instituta dr Simo Milošević u iznosu od sedam miliona eura koji ima prema Jugobanci AD u stečaju, odnosno nadležnoj Agenciji za osiguranje depozita Republike Srbije, koja agencija je u funkciji stečajnog upravnika nad stečajnim dužnikom Jugobanke AD Beograd u stečaju - kako bi se izbjegla eventualna blokada instituta, a time i gotovo izvjestan stečaj u prethodnom dobijanju mišljenja od Agencije za zaštitu konkurencije.

Kolege, zahvaljujem. Za sva pitanja tu smo, na raspolaganju kolega generalni direktor Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija Bojan Paunović, ja, eventualno i koleginya šefica Kabineta. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 21:37:03)

Gospodine ministre, hvala Vam.

Da li izvjestioci Odbora žele riječ?

Izvjestioci Odbora su bili Duško Stjepović i Darko Dragović Zakonodavnog odbora i Dejan Đurović Odbora za ekonomiju finansije i budžet.

Izvolite, gospodine Dragoviću.

DARKO DRAGOVIĆ (27.11.23 21:37:22)

Hvala Vam, predsjedniče Skupštine.

Poštovane poslanice i poslanici, cijenjeni ministre sa saradnicima,

Obavještavam vas da je Zakonodavni odbor, na sjednici održanoj 27. novembra 2023. godine, ovoj Skupštini podnio izvještaj o razmatranju Predloga odluke u izmjenama i dopunama odluke o zaduživanju

Crne Gore za 2023. godinu. Ustavni osnov za donošenje ove odluke je sadržan u članu 82 stav 1 tačka 3 i 18 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da Skupština donosi druge propise i opšte akte i raspisuje javne zajmove i odlučuje o zaduživanju Crne Gore.

Odbor je nakon obrazloženja predstavnika predlagača i bez rasprave odlučio da predloži Skupštini da utvrdi i postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a razlozi za predloženu odluku uslovljavaju su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se u najkraćem roku implementiraju predložene odredbe. Odbor je sa 9 glasova za ocijenio da je ovaj Predlog odluke u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom. Takođe, Odbor je konstatovao da ovim Predlogom odluke Skupština odlučuje u skladu sa amandmanom 4 stav 1 na Ustav Crne Gore.

U konačnom, Odbor predlaže Skupštini da usvoji ovaj Predlog odluke uz uklanjanje određenih tehničkih grešaka sa kojima se saglasio predlagač. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 21:38:41)

Hvala Vam, gospodine Dragojeviću.

Kako vidim da drugi izvjestioci ne žele riječ, prelazimo na raspravu.

Prvi prijavljeni je gospodin Dražen Petrić.

Gospodine Petriću, izvolite riječ.

DRAŽEN PETRIĆ (27.11.23 21:38:55)

Uvažene kolege i kolegice, poštovani građani Crne Gore,

Dozvolite sve da vas pozdravim budući da se prvi put obraćam ovdje u ovom Parlamentu. Ono što prvo želim da kažem jeste da smo jutros imali Odbor za finansije, ekonomiju i budžet i da je on trajao cijelih pet sati i bez obzira što je trajao toliko, skoro sve to vrijeme bila je vrlo konstruktivna rasprava i ko god je uzeo riječ uglavnom je govorio isključivo o budžetu. Ono što želim da takođe napomenem jeste da se ovdje radi o budžetu koji je u suštini samo korigovan, a to je isti onaj budžet koji je usvojen prošle godine u decembru. Dakle, ovdje se radi o rebalansu i budžet o kojem mi raspravljamo tj. rebalans ni u kom slučaju ne održava neke nove politike novoizabrane Vlade. Novoizabrana Vlada će svoju viziju izraziti u budžetu koji će biti usvojen krajem ove godine ovdje u Parlamentu, tj. biće predložen, a vjerujem da će biti i usvojen. Ono što je ključno kada je u pitanju sve ono što je rekao i uvaženi gospodin Vuković, a želim dodatno da podvučem, jeste da se ovaj budžet usvaja zbog toga što nedostaju određena sredstva da bi se finansirale određene obaveze koje ova država ima prema svojim građanima.

Mi smo vrlo koncizno i precizno čuli na koju se vrstu izdataka odnose ta sredstva i ono što je činjenica jeste da ta sredstva u ovom trenutnom budžetu ne postoje. Dakle, ona se moraju nadomjestiti ovim zaduženjem koje je najavljeno. Želim da još jednom ponovim, ključni rashodi za koje ne postoje sredstva trenutno u budžetu jesu plate, penzije i socijalna davanja. Za isplatu svih ovih prava, koja je uvaženi gospodin Vuković taksativno naveo, potrebno nam je negdje otprilike 90 miliona evra, i to: prava iz socijalne i dječije zaštite 21 milion; prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja 32 miliona, nedostajuća sredstva u okviru Fonda zdravstva 19 miliona, isplate subvencija poslodavcima koji zapošljavaju lica sa invaliditetom 11, 5 miliona i nedostajuća sredstva za zarade u iznosu od 7,4 miliona evra. Radi se o tehničkom rebalansu, kojim prosto treba novonastala situacija kad su u pitanju prihodi i rashodi da se odrazi u ovom budžetu koji vi predlažete.

Želim da istaknem da ste Vi konstatovali da je došlo do određenog povećanja prihoda u međuvremenu. Govoriću o karakteru tih prihoda prije svega zbog građana, budući da smo u proteklom periodu slušali kako je ovo neka rekordna godina kad su u pitanju prihodi, pa da vidimo čija je to u suštini zasluga i o kakvim vrstama prihoda se radi. Prije svega, ključni prihodi su ostvareni kao implikacija na program Evropa sad I. Tu se radi o povećanju prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica u iznosu od 80 miliona. Došlo je do smanjenja sive ekonomije, jer je veći broj poslodavaca prijavljivao radnike i bez obzira što je došlo do smanjenja poreske osnovice, ipak je došlo do povećanja ove vrste prihoda.

Druga bitna kategorija jeste vezana za porez na dobit pravnih lica. Tu imamo prihod od 59 miliona. Ono što je vrlo bitno je da razumiju građani, a mislim da je danas neko to pomenuo u kontekstu popisa, jeste da je trenutno u državi Crnoj Gori veliki broj stranih turista, primarno Rusa, Ukrajinaca i Turaka, koji troše prilično veliki novac i time direktno utiču na povećanje prihoda od poreza na dodatu vrijednost, dakle PDV-a - što je takođe jedan od razloga zašto je došlo do ovako velikog povećanja prihoda kada je u pitanju ovaj protekli period. Takođe postoje vrlo značajni prihodi koji su jednokratnog karaktera. To su: hedžing aranžman, 60 miliona evra je povučeno po toj osnovi; imamo EU donacije od 27 miliona i imamo prihode od ekonomskog državljanstva koji su planirani u iznosu od 75 miliona evra. Mislim da je Zakonom o

regionalnom razvoju, a nisam to provjerio, izvinjavam se zbog toga, predviđeno da se ovi prihodi od ekonomskog državljanstva raspoređuju na manje razvijene opštine. Zaista bi bilo dobro da se u nekom budućem periodu, budući ja dolazim iz Bijelog Polja, veći dio novca ako je to već predviđeno ovim Zakonom upravo izdvaja u tu svrhu kako bi opštine sjevernog regiona nastavile da sprovode projekte koji su ranije započeti, ali i razvijale nove projekte.

Dakle, ovo su bili ključni prihodi koje sam naveo. Oni su izraženi kroz ovaj rebalans koji ste vi ovdje naveli, tako da ne želim više da govorim, osim da kažem jednu vrlo bitnu stvar kad je u pitanju 43. Vlada. Budući da ste se vi hvalili ovim prihodima, da ste govorili da je to rekord kad je u pitanju Crna Gora, činjenica je da ni jednu novu mjeru fiskalne politike ili značajne strukturne reforme vaša Vlada nije predložila. Jedini dokument koji je vaša Vlada usvojila kad je u pitanju fiskalna politika jesu smjernice makroekonomske i fiskalne politike, koji je Vlada usvojila za period 2023-2025. godina. Jeste, gospodine Abazoviću, Vi ste taj dokument potpisali, predvidjeli da je Crnoj Gori potrebno da se u naredne dvije godine zaduži dvije milijarde evra. Dakle, sada kada govorite da je Vlada gospodina Spajića počela sa ovim zaduženjem od 150 miliona, da će da nastavi sa velikim zaduženjima.

Izvinite, da li imam više vremena?

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ:

Možete na račun Kluba.

DRAŽEN PETRIĆ:

Imamo vrijeme Kluba, tako da sad koristim vrijeme. Ne, mi imamo vrijeme kluba 30 minuta.

/Upadice/ Samo to vrlo bitno da kažem, budući da ste rekli da će nova Vlada krenuti sa ovim zaduženjem, a da će samo u sljedećoj godini da proda Elektroprivredu i da se zaduži milijardu evra. Ključna stvar jeste ovo što sam sada rekao. Vi ste i te kako svjesni, mislim Vi lično i tim ljudi koji su Vaši saradnici i savjetnici, da dolazi na naplatu iduće godine 600 miliona evra, a one tamo 800 miliona evra.

Tako da je vrlo bitno kada pričamo o tim velikim sumama da zaista imamo u vidu u kakvom se trenutno Crna Gora stanju nalazi i da u perspektivi planiramo na bolji način da riješimo pitanje ovog duga.

Imam samo još jednu činjenicu, to da je kapitalni budžet Crne Gore na nivou od 60% realizovan. Radi se o jednoj opet neću reći ni tako maloj realizaciji, ali ipak kad pogledamo da je mnogo projekata zaustavljeno kad je u pitanju sjever Crne Gore, zaista mislim da se, kada je u pitanju kapitalni budžet, moglo mnogo više.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 21:45:15)

Zahvaljujem, poslaniče Petriću. Govorili ste sedam i po minuta.

Da li želite da iskoristite uvodno ili? Izvinjavam se, nije bilo negativnog konteksta.

Možete. U redu, pojašnjenje. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ (27.11.23 21:47:39)

Samo pojašnjenje.

Dakle, imali smo prije situaciju, pomenut sam imenom i prezimenom na uvodno, imam pravo na dva minuta da odgovorim, a diskusiju ću u ime Kluba imati kasnije regularno kada dođe vrijeme. Ja stvarno mislim da je ovo fer.

Evo, samo dozvolite, ja sam vrlo zahvalan.

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani poslaniče Petriću, hvala Vam na pominjanju i na prilici da i ja kažem svoje viđenje. Naravno o detaljima ću kasnije kad bude diskusija, a samo želim nekoliko stvari da pojasnim vezano za Vaše teze koje ste iznijeli.

Tačno je da će Crna Gora u narednom periodu morati da vrati preko dvije milijarde eura dugova, ali isto je tačno da se Miloško Spajić dok je bio ministar finansija 42. Vlade, koju je vodio gospodin Zdravko Krivokapić, prvog dana zadužio 750 miliona eura. Od ove dvije i po milijarde koje treba da vratimo, gospodine Petriću, samo istine radi, evo ja ću i u svojoj diskusiji reći i o prihodima i o rashodima - 750 miliona odlazi na Miloška Spajića, a milijardu i nešto odlazi na vlade Duška Markovića i Mila Đukanovića,

100 miliona eura odlazi na Vladu Dritana Abazovića, gdje je ministar finansija bio gospodin Damjanović i koje ste vi, odnosno ministar finansija pronašli u državnom trezoru.

Poštovani građani Crna Gore, ja sam zaista mislio da makar oko ekonomskih tema će možda biti složeno polemisati sa ljudima iz Pokreta Evropa sad, ali ovo je zaista piece of cake. Od najave bankrota, da će zemlja da bankrotira u junu, pa u septembru, pa u oktobru mjesecu, mi smo došli da je ministar finansija danas rekao da je naše stanje takvo, da ćemo mi vjerovatno godinu završiti, poštovani građani Crne Gore, sa suficitom. I rebalans koji ste predložili je rebalans koji je predložila Vlada 43, zbog prihoda koji su došli, tačno ste naveli stavke, od ekonomskog državljanstva, od hedžinga, od Evropske unije kao pomoć za energetiku i koji su trebali da se tretiraju u budžetu, a nijesu bili tretirani u budžetu za 2023. godinu.

Poštovani građani Crne Gore, država Crna Gora će 2023. godinu 99,9% završiti u suficitu. Naš suficit koji smo ostavili samo u oktobru je 186 miliona eura. I još jedna stavka, a doći ću i do Ukrajinaca i Rusa - mi u ovom trenutku imamo turističku sezonu koja je već proizvela za državu Crnu Goru milijardu i trista miliona eura, a projekcija je da će završno sa 1. januarom biti negdje oko milijardu i po eura. O ostalim prihodima, o tome što je radila 43. Vlada detaljno ću govoriti i volio bih najiskrenije kao građanin ne kao političar da za godinu dana ovdje konstatujemo da ćemo jednaki rast imati u odnosu na poređenje što smo mi zatekli kad smo došli u aprilu 2022. godine, što smo ostavili u oktobru 2023. godine, kad vama prođe godinu dana. Ako to bude bilo, mi GDP nećemo imati preko šest milijardi koje će imati prvi put u istoriji Crne Gore ove godine, neko ćemo ga imati preko osam milijardi. A vi se dobro zapitajte zašto ćemo mi da se zadužimo. Jedna je stvar struktura duga i ja jedva čekam da budžet dođe u skupštinsku proceduru i da vidimo koliko će zaduženje biti Crne Gore i kakva je struktura. Tako da vama zahvaljujem na prilici koju nijesam očekivao u startu, a sačekaću svoj red za diskusiju, gdje ću i o drugim parametrima.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 21:51:54)

Zahvaljujem, kolega Abazoviću.

Izvolite.

Prvo proceduralno, izvolite.

MILOŠ PIŽURICA (27.11.23 21:52:33)

Gospodine predsjedavajući, nekoliko puta su ovdje nas iz Pokreta Evropa sad upozorili kako smo neiskusni, kako smo novi poslanici,. Ipak, želim da primijetim jednu stvar i u nju sam siguran - ovo nije premijerski sat, niti je gospodin Abazović premijer, pa bih volio da u budućem radu Parlamenta vodite o tome računa i da gospodin Abazović ne nastupa ovdje kao premijer.

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 21:52:43)

Zahvaljujem, kolega.

Kolega Milović iz Demokratske partije socijalista.

Izvolite.

NIKOLA MILOVIĆ (27.11.23 21:52:59)

Poštovani predsjedavajući, kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre Vukoviću sa saradnicima, građani Crne Gore,

Kada dođe tema budžeta, postoji velika zainteresovanost i stručne i laičke javnosti, ali velika je zainteresovanost i privrede i javnog sektora za plan prihoda i rashoda u određenoj godini. Ovo je prilika da vidimo kako smo funkcionisali u okviru onoga što je bio zadati budžet za 2023. godinu. Kao rezultat nekoliko nepredviđenih okolnosti, koje su se odnosile na ono što je /prekid/ u 2023. godini, danas imamo situaciju da imamo Predlog rebalansa budžeta koji je sačekao i novu Vladu i novog ministra. I upravo /prekid/ koju smo vodili na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, u odnosu na pitanja koja smo imali kao poslanici Demokratske partije socijalista, danas smo od ministra Vukovića mogli da čujemo kakvo je stvarno, pravo stanje javnih finansija u Crnoj Gori.

To je ono što interesuje građane Crne Gore, to je ono što građani Crne Gore moraju da čuju. Uznemiravanja građana, vezano za teme i pominjanje bankrota, za teme i pominjanje potrošnje, za sve ono što je vezano za našu mogućnost da se zadužimo su vrlo uznemiravajuće. Zbog toga moramo da znamo kakvo je pravo stanje. Sa jedne strane imamo Vladu, koja je predložila taj budžet i koja je u većem dijelu realizovala taj budžet. Sa druge strane imamo novu Vladu i novog ministra koji nam saopštava informacije da stanje nije baš tako bajno, da nije baš tako istorijsko, da nije baš tako rekordno, kao što dobijamo informacije.

Zbog toga dozvolite da u odnosu na ono što treba da bude osnovna funkcija svakog budžeta, u odnosu na ono što treba da osjetimo kao građani Crne Gore, možemo danas sa sigurnošću da kažemo da budžet i rebalans budžeta koji danas radimo u odnosu na ono što je bila ekonomska stvarnost Crne Gore nije bio razvojni budžet države Crne Gore, nego je bio potrošački budžet države Crne Gore. U odnosu na te segmente takođe možemo da kažemo da dio alokativne njegove funkcije, redistributivne funkcije nije došao do izražaja. Zbog toga treba građani da su sa pravom zabrinuti ako nam danas, jutros ministar finansija saopštava da imamo depozite koji su na nivou od 94 miliona eura - ukoliko se dobro sjećam jutrošnje informacije koju ste nam saopštili.

Samo poređenja radi, želim da iskažem i makroekonomsko okruženje u kojem smo funkcionisali i dozvolite samo par napomena da kažem kada su u pitanju jednokratni efekti koje smo imali u 2023. godini. Ti jednokratni efekti su vezani za veći budžet države Crne Gore i veće prihode države Crne Gore i po osnovu PDV-a i po osnovu ukupne aktivnosti. Oni su posljedica inflacije u Crnoj Gori - rekordne inflacije u prethodnoj godini i rekordne inflacije u ovoj godini koje su jednim dijelom inflacije u Crnoj Gori podstaknute i povećanim platama koje smo imali u Crnoj Gori i kroz dio lične potrošnje se opredijelili da budžet ima ovakav izgled. Sa druge strane, ta privredna aktivnost je vezana za sljedeću jednokratnu aktivnost koju sigurno i vjerovatno nećemo moći da ponovimo u sljedećoj godini. I zato neće predstavljati dobru osnovu za planiranje budžeta za 2024. godinu. To je sve ono što smo imali kroz potrošnju raseljenih lica, odnosno lica koja žive na ovim prostorima, a to su 120.000 Rusa, Ukrajinaca i Turaka.

Sljedeći efekat koji tu imamo je jednokratni prilivi koji su vezani za hedžing aranžman i takođe jednokratni prilivi koji su vezani za ono što je posljedica ekonomskog državljanstva. Međutim, bez obzira na tolike prihode, imali smo značajne rashode u državi Crnoj Gori, Jedan dio i ogroman dio tih rashoda, to građani Crne Gore to moraju da čuju, je potrošen na plate onih koji rade u javnoj administraciji, a njih je skoro 80.000. Trećina zaposlenih u državi Crnoj Gori je danas zaposleno u javnoj upravi. Sa onim što vidimo kroz rebalans samog budžeta, kada saberemo ono što imamo na državnom nivou i ono što imamo kroz lokalne samouprave - to vam je potrošnja od jedne cijele milijarde eura. To govori u prilog tome da je ovo potrošački budžet, a ne razvojni budžet. Još jedna činjenica koja govori tome u prilog je nivo kapitalnog budžeta koji smo imali, koji je poražavajući i koji u odnosu na planirani koji je ovdje bio dat nešto malo preko 200 miliona eura, dobili smo tačnu informaciju, da je realizovan na nivou od 114 miliona eura. Uz sve one garancije koje su date za određene projekte i ogroman broj projekata koji je zacrtan, a većina njih predstavljaju samo mrtvo slovo na papiru. Zbog toga, definitivno možemo reći da u odnosu na ono što je predstavljao budžet i jedna računovodstvena kategorija koju danas moramo da uradimo, a to je rebalans budžeta, on ne predstavlja ni dobru, a čak ni solidnu osnovu za ono što treba da bude predlog budžeta za narednu godinu.

Međutim, zbog građana Crne Gore i zbog korektnosti koju je jutros ministar pokazao prema Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, davajući informacije koje su vrlo bitne i koje je neophodno da ponovimo još jednom večeras ovdje, zbog građana Crne Gore, ipak moram da postavim nekoliko pitanja koja su upravo vezana za razvojni dio naše ekonomije.

Dozvolite samo da se osvrnem koja je to početna osnova sa koje krećemo u narednu godinu, a na to je ukazala i Evropska unija kroz svoj izvještaj o našem napretku - najbolje ogledalo koje govori o tome gdje se nalazi crnogorska ekonomija. Daleko od funkcionalne tržišne ekonomije koja može da izdrži konkurentski pritisak na zajedničkom tržištu. Bruto-društveni proizvodi, bruto-domaći proizvod koji je podstaknut privatnom potrošnjom, dijelom rasta turizma koji većinom je vezan za prisustvo 120.000 građana koji troše skoro kao polovina građana Crne Gore, jer su to veoma platežni ljudi. Loša i nikakva reakcija, bez ozbiljne reakcije na nivo inflacije koje smo doživljavali u prethodnoj i u ovoj godini i to je zapisano i to je rečeno. Ogroman deficit tekućeg računa, visok rast neto plata koji je na kraju uticao i na ovakav rebalans budžeta koji je doveo do deficita budžeta koji je na kraju rebalansom došao do 150 miliona. Značajan nivo sive ekonomije, mi govorimo da smo došli i da smo napravili iskorak u tom dijelu značajan nivo sive ekonomije koji se vidi. Ključna sentenca na kojoj je baziran čak jedan dio programa koji je vezan za stabilne javne finansije i jaku Crnu Goru je upravljanje državnim preduzećima, katastrofalno upravljanje državnim preduzećima i loše upravljanje državnim preduzećima sa ogromnim i nedopuštenim političkim apetitom za zapošljavanjem ljudi u javnom sektoru. Preko 30.000 ljudi za jedan kratak vremenski period. Baš me zanima koja je to nova ekonomska vrijednost koju treba da stvorimo da bismo to uradili, a čuli smo od ministra da želi profesionalizaciju javne uprave, da želi optimizaciju javne uprave, da želi

kvalitetne i dobre kadrove, da je vratio kadrove koji su bili 2020. i prije 2020. godine u Ministarstvu finansija, da je po tome institucionalna naša memorija značajna kada su u pitanju neke prethodne vlade koje su upravljale državom Crnom Gorom. Tu prvenstveno mislim na neke kadrove koji su vezani za ono što je bilo i prije 2020. godine. To građani Crne Gore treba da znaju, jer Crna Gora nema 500 ljudi koji mogu da upravljaju javnim finansijama.

Na kraju, rezultat takvog ekonomskog ambijenta u kojem funkcionišemo danas dobijamo jednu ključnu informaciju, a to je, građani Crne Gore, da zbog onoga što je naša tekuća potrošnja, plate i penzije koje treba da isplatimo i da zadovoljimo to do kraja ove kalendarske godine - država Crna Gora mora da se zaduži između 150 i 200 miliona eura, prije da će biti 200 miliona eura, ministre. Vrlo ste to korektno saopštili. Građani Crne Gore to trebaju da znaju. Ako smo imali ovolike rekorde, zašto nam je potrebno 200 miliona eura, kada samo 37 miliona eura želite da stavite u rezervu koliko sam vidio? Sa ovakvim kapitalnim budžetom, a podsjetiću Vas da je kapitalni budžet 2019. godine bio 272 miliona, a da su depoziti koje smo ostavili 2019. godine bili 545 miliona eura. To je ekonomija, građani Crne Gore, i to su cifre i one su neumoljive.

Što znači, građani Crne Gore, 200 miliona eura u rekordnoj godini, u godini svjetskih rekorda koji su vezani za Crnu Goru. Moram da kažem, hipotetički, da večeras Skupština Crne Gore ne izglasa odluku o zaduženju, ministre, molim Vas da mi date odgovor na to pitanje - da li to znači da mi ne možemo da izmirimo tekuće obaveze koje nam dolaze na naplatu? Plate i penzije građanima Crne Gore. Nema para, jer je kasa prazna. To je ono što treba da čuju. Za takvu politiku i protiv takve politike ćemo se boriti.

Zato očekujem od Vas da nam predstavite šta je to plan za 2024. godinu, na kojim osnovama ćete stvoriti novu vrijednost. Ako ne možemo da zakrpimo ni tekuću godinu, kako ćemo u sljedećoj godini povećati plate, odakle ćemo naći novac za penzije? Složit ćete se, jedna vrlo izazovna situacija u kojoj se nalazite ne samo Vi, nego svi mi.

Zbog toga želim da na kraju kažem i ponovim da zbog Predloga samog budžeta i zbog principijelnog ponašanja koje smo imali u odnosu na Predlog budžeta za 2023. godinu, nemajući to veze sa Vama i sa onim što ste Vi zatekli u tom smislu, Demokratska partija socijalista će večeras glasati protiv rebalansa budžeta i glasaće protiv novog zaduženja građana Crne Gore.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 22:06:02)

Zahvaljujem.

Naredni govornik poslanik Dejan Đurović i neka se pripremi poslanica Anđela Vojinović. Izvolite.

DEJAN ĐUROVIĆ (27.11.23 22:06:32)

Poštovani predsjedavajući, dame i gospodo, narodni poslanici,

Kada je u pitanju rebalans budžeta jasno je da su političke okolnosti uticale da se on donosi sa zakašnjenjem, jer njega je trebalo usvojiti mnogo ranije, on je zapravo bio pripremljen negdje i 12. maja, čini mi se, još za vrijeme Vlade ovog čovjeka sa desne strane bivšeg premijera Abazovića, a usvojila ga je nova Vlada predsjednika premijera Spajića.

Izbori su definitivno uticali na to da se rebalans ne usvoji u maju mjesecu, ali ovo što ste sad maloprije rekli poznato je ono što je i sam premijer rekao da je, nakon sjednice Vlade, kad ste donijeli odluku da je ovo zapravo tehnički rebalans. Tehnički rebalans podrazumijeva da je rebalans već bio pripremljen i da je došlo samo do tehničkih promjena u kompletnom rebalansu koji je bio predviđen od strane Vlade Dritana Abazovića.

Podsjetiću da je rebalans bio potreban da se evidentira pomoć od 27 miliona eura koje je Evropska unija uplatila početkom marta, jer ta pomoć nije bila predviđena u Budžetu za 2023.godinu, kada je on usvajan.

Drugi razlog je bio višak prihoda u budžetu u odnosu na plan. Kao što vidimo, to su izvorni prihodi budžeta i oni su veći za 275 miliona u odnosu na plan. Ja bih istakao kao pozitivan trend što je planirani deficit budžeta od 216 miliona niži za 125 miliona. Kada je riječ o rashodima oni su uvećani za 125 miliona, i tu bih posebno istakao ovo dodatno izdvajanje od blizu 12 miliona eura za subvencije poslodavaca koji zapošljavaju osobe sa invaliditetom. Svjedoci smo da ove subvencije se zloupotrebljavaju. I ovo je poziv Vladi i vama, ministre, da se hitno donese zakonsko rješenje kojim će se stati na put ovim zloupotrebama, što prethodna Vlada nije uspjela a bila je pokrenula to pitanje. Finansijska situacija nije ružičasta, kako se objašnjava sa desne strane, ali nije ni tako katastrofalna kako objašnjava sa lijeve strane.

Sada, ministre finansija, tražim da mi odgovorite na nekoliko pitanja, da bismo skratili ovo čini mi se da smo počeli da se ponavljamo od devet sati jutros već po jedno dva put istu priču. S obzirom da je rebalansom predviđeno da Vlada preuzme dug Instituta "Dr Simo Milošević" Igalo prema Jugobanci u stečenoj visini od sedam miliona i sad mi kažite da li ste imali komunikaciju sa ministrom finansija države Srbije, da li je potrebno potpisivanje Sporazuma, s obzirom da je ministar Damjanović bio pred potpisivanjem ili je potpisao sporazum, kako bi se izvršila transakcija novca nakon usvajanja rebalansa, to vam je član 1a.

Donijeta je odluka da se emituju državni zapisi u visini od pedeset miliona za finansiranje budžeta za ovu godinu i stvaranju fiskalne rezerve, čini mi se da je to prethodni govornik Milović spominjao. Onda je pitanje nakon ovoga. Da li to znači da će ovo biti jedino zaduženje za ovu godinu i ako će biti neko novo koliko će biti?

Podsjetiću vas da je prethodna vlada pozajmila od predviđenih budžetom 600 miliona, 100 miliona. Zatim, u stavu 5, koji ste rekli da treba da se mijenja, dodali ste riječi 600 miliona za potrebe obezbjeđenja nedostajućih sredstava u 2023.godini koje je bilo iz budžeta, potrebne radi refinansiranja duga i stvaranja fiskalne rezerve za 2024.godinu. Onda mi je sljedeće pitanje: Koliko ste novca planirali za stvaranje fiskalne rezerve za 2024.godinu?

Jedno pitanje koje će interesovati vjerovatno sve, dokle se stiglo sa izradom Nacrta budžeta za 2024.godinu i kada će biti dostavljen Parlamentu Crne Gore?

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 22:11:29)

Zahvaljujem gospodinu Đuroviću.

Naredna poslanica Anđela Vojinović, ima riječ.

Neka se pripremi kolega Damir Utić.

Izvolite.

ANĐELA VOJINOVIĆ (27.11.23 22:11:42)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanice i poslanici, uvaženi članovi Vlade, poštovani građani Crne Gore,

Dozvolite mi samo na kratko na početku da afirmišem činjenicu što je potreba za rebalansom budžeta, osim naravno što je uslovljena tehničkim izmjenama povodom izmjene uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, zapravo i zbog toga što su stvorene pretpostavke za uvećanje prihoda budžeta za ovu godinu za 130 miliona eura, i time se ukupni prihodi budžeta za ovu godinu projektuju na skoro pa tri milijarde eura.

Smatram da je izuzetno značajno što se povećanje ukupnih prihoda budžeta za ovu godinu temelji na povećanju izvornih prihoda, i to u iznosu od 275,3 miliona eura, čime se doprinosi smanjenju deficita budžeta za 150 miliona eura, a time i za približno toliki iznos nedostajućih sredstava, odnosno preciznije za 145,5 miliona eura, a u povećanju tih izvornih prihoda najviše je učešće povećanih prihoda od poreza, od doprinosa, kao i prihodi od kapitala, koji su povećani za 100 miliona eura. Crna Gora je svojim Ustavom deklarirana kao država socijalne pravde i po prirodi stvari treba da izdvaja značajna sredstva za servisiranje obaveza iz oblasti socijalne politike i ovim rebalansom je taj iznos uvećan za 17 miliona, odnosno za 190 na 207 miliona eura.

Ja sam ponosna na činjenicu što se pokazalo da je država u stanju da servisira obaveze koje ima prema građanima i što je ovo potvrda ispravnosti i ekonomske utemeljenosti paketa mjera Demokrata koji se odnose na povećanje staračkih naknada za poljoprivredna i seoska domaćinstva, uvođenje naknada za novorođenčad, uvođenje dječjih dodataka, povećanje minimalnih penzija, besplatnih udžbenika za sve osnovce i mnogih drugih stvari, iako su i tada mnogi tvrdili da je ovo neodrživo ekonomski, pa skoro i nemoguće.

Sada je svima jasno da je u prethodnim godinama veliki obim sredstava išao u ruke privilegovanih pojedinaca, u namještene poslove, tendere, pale garancije, umjesto u ruke građana i da je sve moguće ostvariti, ako se radi i dijeli pošteno i ako nam je glavni cilj i princip dobrobit svih građana Crne Gore.

Zato garantujem vam, poštovani građani, da ćemo mi i ubuduće nastaviti da unapređujemo socijalnu politiku i da ćemo iz oblasti socijalne politike servisirati sve obaveze bez ikakvih problema. Uz osjećaj zadovoljstva ovakvim trendovima u javnim finansijama naše države, nameće se logično pitanje da li je moglo bolje i ja bih odgovorila sa da, jer može, jel tako, i uvijek može bolje.

Kad je u pitanju rashodna strana budžeta, mislim da je za ovu godinu propuštena prilika da se racionalnije troši državni novac na pojedinim stavkama. Ovdje mislim konkretno i na javne na nabavke. Međutim, svjesna sam činjenice da smo na kraju budžetske, evo i kalendarske godine i da nema vremena za donošenje mjera koje bi mogle popraviti, unaprijediti bilans za ovu godinu. Međutim, motiv da saopštim sopstveno viđenje kako i gdje mislim i smatram da može bolje i da ima rezervi jeste upravo u činjenici što za dvadesetak dana očekujem da ćemo ovdje u ovom domu raspravljati i o Predlogu bužeta za 2024.godinu. Najkraće moje viđenje gdje su rezerve za povećanje budžetskih prihoda.

Kao prvo, djelotvorna i odlučna borba protiv korupcije i organizovanog kriminala imaće kao direktnu posledicu, pored atraktivnijeg ambijenta za privredne djelatnosti i za investicije kako domaćih tako i stranih investitora i smanjenje poslovanja u takozvanoj sivoj zoni. Ukratko sredstva će se ubuduće slivati u državni trezor, a ne na račune tajkuna i kriminalaca.

Kao drugu stvar, javna je tajna da je veoma raspostranjena praksa u privatnom sektoru da se dio neto zarada isplaćuje na ruke, a samo dio obračunava sa porezima i doprinosima. Time poslodavci koji tako postupaju nezakonito izbjegavaju isplatu obaveza prema državi i istovremeno čine trajnu štetu zaposlenima, umanjivanjem njihove osnovice za obračun penzija, jer je poznato da je osnovica za obračun penzije cjelokupan radni staž. Uz ovu pojavu i dalje nije mali broj poslodavaca koji dio zaposlenih uopšte ne osiguravaju i drže ih u takozvanom faktičkom radu, bez osiguranja i plaćanja doprinosa i poreza, tako da se nadam da će Vlada i kadrovskim i materijalno i u svakom drugom smislu ojačati i nadležne inspeksijske organe koji bi otkrivali i sankcionisali bezakonje u ovoj oblasti i time činili da njega bude u mnogo manjoj mjeri.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 22:17:32)

Izvinjavam se, kolegice, samo da vam kažem da ste potrošili pet minuta uvodnih. Kolege iz službe nijesu na vrijeme štopericu aktivirali, tako da vam ostalo ide na račun kluba. Izvinjavam se.

ANĐELA VOJINOVIĆ (27.11.23 22:17:52)

Da se otkrije bezakonje u ovoj oblasti, kako bi ga bilo u mnogo manjoj mjeri. Takođe, vjerujem da su velike rezerve u naplati prihoda koji pripadaju državi od priređivanja igara na sreću kao i naplati koncesionih naknada po osnovu korišćenja prirodnih dobara. Kada je u pitanju Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o zaduživanju Crne Gore za 2023.godinu, tu ću biti kratka, kako ste i vi objasnili, tu je riječ o tehničkim izmjenama radi usklađivanja sa rebalanskom budžeta. Ono što je najbitnije je da se to čini za potrebe finansiranja budžeta za ovu godinu, refinansiranje duga i za stvaranje fiskalne rezerve za 2024.godinu.

Kao poslanica Demokrata, zajedno sa kolegicom i kolegom iz kluba, s obzirom na to da činimo dio parlamentarne većine, ali dio i Vlade, osjećam dodatnu obavezu i odgovornost da učinimo sve ono što jedna odgovorna vlast mora i treba da čini da se ispune obećanja koje smo dali građanima. Najbolja finansijska osnova za to jeste budžet Crne Gore. I svi smo vjerujem svjesni da će biti veoma izazovno u narednom periodu, pošto nas očekuju u narednim godinama izuzetno visoki iznosi dospelih obaveza prema stranim kreditorima, koje se moraju blagovremeno izmirivati, zato su pred Vladom ozbiljni zadaci izazovi koje moramo zajedno odgovoriti, a političkog umijeća i političke volje i ekonomskog umijeća neće nedostojati. I da zaključim, pošto je ovo bilo moje uvodno izlaganje ispred kluba, da će Klub poslanika Demokrata podržati rebalans budžeta i Predlog odluke o zaduženju Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 22:19:27)

Zahvaljujem.

Naredni govornik Damir Gutić, a neka se pripremi poslanica Maja Vukićević. Izvolite.

DAMIR GUTIĆ (27.11.23 22:19:37)

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovane poslanice i poslanici,

Rebalans budžeta je važan dokument koji je finansijski plan baziran na godišnjim procjenama, primitaka i izdataka. O osnovi kada govorimo o rebalansu govorimo o ispravci prihoda i rashoda i potvrđujemo da nijesmo dobro planirali budžet ili da je došlo do nekih nepredviđenih promjena. U ovom

slučaju imamo senzibilitet za rebalans, imajući u vidu promjenu Vlade, izmjenu Uredbe o načinu i organizaciji rada državne uprave, kao i faktičko stanje koje se ogleda u rastu prihoda i rastu rashoda u nešto manjem obimu.

Planirani usvojeni budžet za 2023.godinu iznosio je 2,85 milijardi, uz 705 miliona nedostajućih sredstava. Izmjenama Zakona o budžetu za 2023.godinu, predviđeno je da on iznosi 2,98 milijardi, uz nedostajuća sredstva od 560 miliona.

Rebalansom je predviđena veća vrijednost budžeta za oko 130 miliona i trebamo analizirati zbog čega je to tako. Jasno je da je došlo do nepredviđenog rasta prihoda i opisaćemo najznačajnije pozicije koje su veće vrijednosti, a koje bih ja klasifikovao u dvije grupe.

U prvoj grupi imamo rast prihoda na poziciji prihoda od kapitala u iznosu od 100 miliona eura. Ova cifra je zbir dvije stavke, i to: raskinut hedžing aranžman u vrijednosti od 60 miliona i drugo je očekivana dividenda od stranih lica u većinsko vlasništvo države koja se očekivala oko 40 miliona eura.

Takođe, imamo akumulirani prihod od ekonomskog državljanstva od 85 miliona i donaciju od Evropske unije od 27 miliona. Ukupno je to rast prihoda u iznosu od 202 miliona. Naizgled, ovo je dobra situacija, jer imamo povećanje budžeta u ekvivalentnoj vrijednosti predviđenog kapitalnog budžeta za 2023.godinu. Ipak, ne treba graditi optimizam na ovom povećanju, jer su u pitanju jednokratni prihodi koji nijesu sistemski utemeljeni i na njih ne možemo računati u budućnosti. Hedžing aranžman je prekinut i pitanje je da li je to urađeno u najboljem momentu. Čini mi se da i nije, da su postojali bolji vremenski periodi kada se to moglo uraditi i uraditi se za više novca, s tim što sada i nemamo više zaštitu preko valutne klauzule. Sada je ovo samo evidentiranje stanja koje se ne može promijeniti.

Očekivani iznos dividende koji je odnosi prije svega na energetska preduzeća u vrijednosti od 40 miliona nije veliki u odnosu na vrijednost preduzeća i upozorava da se mora povesti dodatna briga oko upravljanja u energetskim preduzećima koja su u državnom vlasništvu radi efikasnijeg upravljanja. Prihod koji se tiče ekonomskog državljanstva iznosi 75 miliona, dijelom je raspodijeljen opštinama, što je načelno dobra namjera. I mi u Bošnjačkoj stranci podržavamo svaki potez Vlade koji ide u prcu jačanja lokalnih samouprava, jer je jedna od naših programskih odredbi decentralizacija, ali u suštinskom smislu, a ne samo deklarativno. To znači da ćemo mi vrlo brzo tražiti izmjene i dopune Zakona o finansiranju lokalne samouprave, kako bi se sistemski unaprijedilo finansiranje lokalnih samouprava u dijelu ustupljenih prihoda, kao i načina ulaganja kapitalnog budžeta sa nivoa države. Ovaj akumulirani prihod je takođe jednokratni prihod i nema sistemski karakter. Bošnjačka stranka je ponosna na rad svojih ministara u prethodnom periodu koji su radili na stvaranju uslova na realizaciji podrške gdje je Ministarstvo kapitalnih investicija kroz širok proces konsultacija uradilo mapu puta koju je usvojila Vlada, što je rezultiralo uplatom donacija od 27 miliona eura, koja je korišćena za uvažavanje energetske krize kroz pomoć ranjivim kategorijama stanovništva i za povećanje energetske efikasnosti.

Dodatno u drugoj grupi skrenuo bih pažnju na neke stavke koje su takođe imale rast tokom godine, a koje detektuju određene procese u privrednim tokovima. Radi se o sledećem: Porezi i doprinosi na zarade rebalansom su utvrđeni na 574,5 miliona, imaju rast od 38,7 miliona eura. PDV ima vrijednost od milijardu i dvadeset osam miliona, rast od 69 miliona, akcize 296,4 miliona uz rast od 25 miliona, porez na dobit pravnih lica 134,6 miliona uz rast od 13 miliona i primamljivo porez na međunarodnu trgovinu i transakcija i 41,7 miliona uz rast od 7,4 miliona. Kratka analiza ovih parametara svodi se na rast plata u javnom sektoru, što rezultira većim iznosom poreza i doprinosa. Dobro je da imamo rast plata, rast životnog standarda, ali moramo znati da dugoročno odlučivost GDP-u ne može obezbijediti lična potrošnja, već se mora raditi da se povećavaju investicije i povećava pokrivenost uvoza izvozom.

Šta hoću da kažem? Država mora više investirati u infrastrukturu, kako bi se obezbijedili preduslovi da se razvija privredna aktivnost. Iznos kapitalnog budžeta države od 200 miliona za ovu godinu čini tek 7% budžeta, što je nedopustivo malo. Pozivamo da se u budžetu za 2024.godinu poveća iznos za kapitalne projekte makar na 10%. I na tome ćemo insistirati, ali i budno pratiti uključenost projekata, posebno sa sjevera. Po našem iskustvu tokom 2021. i 2022.godine desilo se da su svi infrastrukturni projekti zaustavljeni, a da nijesu novi započeti. Takva situacija je nedopustiva i insistiramo na izgradnji saobrajne infrastrukture, stvaranju preduslova za valorizaciju turističkih potencijala i objekata iz oblasti zaštite životne sredine da potpuni prioritet. Rast naplaćenog PDV-a i akciza govori o rastu privatne potrošnje koji je generisan inflacijom, a u velikoj mjeri i prisustvom stranih državljana koji borave u Crnoj Gori, a kojih ima više od 100.000. Jasno je da Crna Gora mora sprovesti ozbiljnu analizu o prisustvu ovih ljudi i uraditi ozbiljnu strategiju i upravljanja tim procesom. Do sada je taj proces bio prepušten stihiji bez ikakve kontrole. Imamo rast cijena svih proizvoda, nekretnina i tako dalje, a koji jasno ne može da izdrži crnogorski konzum. Država mora izgraditi strategiju upravljanja brojem i potrošnjom tih grupa, jer bi njihov nagli odlazak izazvao drastične lomove u crnogorskoj ekonomiji u ovom trenutku.

Rast rashoda uglavnom je izazvan povećanjem transfera za socijalnu zaštitu od 56 miliona. Tekući izdaci su povećani za 25 miliona i rezerve na 37 miliona. Shvatamo da je povećanje rashoda za socijalnu

zaštitu samo usaglašavanje računa sa starim stanjem i podržavamo pomoć za ranjive kategorije sa nadom da će standard rasti te da ćemo imati sve manji broj ugroženog stanovništva po ovom osnovu.

Stavke u kapitalnom budžetu, uglavnom su ostale iste uz smanjenje dva miliona, tako da nije potrebna dodatna analiza, osim što uvijek treba insistirati na povećanju kapitalnog budžeta. Mi u Bošnjačkoj stranci ovaj rebalans posmatramo kao formalizovanje situacije koja je u stvarnosti. Premalo vremena za suštinske izmjene ili značajne promjene. Takođe, dajemo šansu novoj Vladi da uspostavi procedure kojih ćemo se držati u potpunosti, a pri definisanju budžeta za 2024.godinu bićemo daleko zahtjevni.

Kada posmatrano Predlog odluke o zaduženju, imajući u vidu da je prvobitna Odluka o zaduženju bila utvrđena 705 miliona eura, da je prošlo već 11 mjeseci ove godine, a država se prema dostupnim podacima već zadužila 100 miliona eura u ovoj godini, uz rast prihoda od 130 miliona, uz projekciju da su nedostajuća sredstva u ovoj godini oko 145 miliona, izražavamo zabrinutost potrebom da se u rebalansu predvidi zaduženje do 600 miliona eura.

Imajući u vidu da do kraja godine očekujemo Nacrt Budžeta za 2024.godinu smatramo svrsishodnim da iznos zaduženja u ovoj godini ne bude veći od 250 do 300 miliona eura uz stvaraje fiskalne rezerve do 50 miliona.

Imajući u vidu da je ostalo samo mjesec dana do kraja godine, da se za taj period ne može uraditi kvalitetno istraživanje tržišta i pronalaženje najboljih opcija za zaduženje brinemo. Zašto bi se država zadužila za toliki iznos, ako nema potrebe? Ukoliko ne postoji argument prejeftinog novca u ovom trenutku, a znamo da trenutno nije povoljna situacija za zaduživanje, pozivamo na oprez i uzdržanost od naglih poteza i zaduživanja radi reda, a samim time i do neodgovornog odnosa prema novcu koji treba svi da vraćamo. Dakle, ne podržavamo zaduženje u ovom iznosu bez valjanih razloga.

Ništa manje bitno od prvog dijela Odluke o zaduženju, jeste i drugi dio odluke. Član 2 tretira Odluku o davanju garancija od 160 miliona, i to je ono što mene dodatno zabrinjava iz razloga što se često dešavalo da garancije padaju i da je u prošlosti država plaćala i ove kredite. Uz dio o davanju garancija imamo i dio o preuzimanju duga od sedam miliona za Institut "Simo Milošević".

Imajući u vidu da je država vlasnik 56% preko posrednih fondova Instituta, na koji način država planira da nadoknadi ovaj ulog, da li povećanjem vlasništva, po kojim kriterijumima, ko je izvršio procjenu kapitala i na osnovu čega će se to uraditi? Sa jedne strane postoji potreba za otkupom duga da se ne uvede stečaj u Institut, ali sa druge strane trebamo imati jasan način preuzimanja duga bilo kog privrednog subjekta, imajući u vidu i način dodjele državne pomoći i ograničenje u tom smislu.

Imajući u vidu sve segmente koji su ovdje pomenuti, koje smo i mi uočili, a shvatajući potrebu za rebalansom, razumijemo tu potrebu i pozivamo sve na odgovornost pri odlučivanju o podršci ovom aktu. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 22:30:51)

Zahvaljujem. Riječ ima poslanica Maja Vukićević, a neka se pripremi poslanik Dritan Abazović. Izvolite.

MAJA VUKIĆEVIĆ (27.11.23 22:30:59)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvažene kolege poslanici, poštovani građani, uvaženi ministre Vukoviću,

Kada su u pitanju ove tačke dnevnog reda, izmjena Zakona o Budžetu, izmjena dopune Odluke o zaduživanju Crne Gore, Poslanički klub Demokratske narodne partije će glasanjem podržati njihovo usvajanje. Shvatamo da je tehnički rebalans budžeta potreban u ovom momentu, kako bi se obezbijedilo finansiranje do kraja tekuće godine. Iz obrazloženja Predloga izmjena Zakona o Budžetu, vidimo da je potrebno obezbijediti novac i za neke ranjive kategorije stanovništva, pa je to jedan od razloga zbog kojih ćemo glasati za ovu izmjenu Predloga zakona.

Kada je u pitanju Odluka o zaduživanju Crne Gore, podržaćemo izmjenu te odluke, mi smo nekako uvijek oprezni kada je u pitanju zaduživanje države i prilikom sklapanja koalicionog sporazuma jasno smo naglasili da ćemo podržavati samo ono zaduživanje koje smatramo opravdanim. Insistiraćemo na tome da se poštuje Ustav i da o svakom dodatnom zaduživanju Crne Gore razgovara i odlučuje u Skupštini Crne Gore. Ja odlično pozdravljam to što u ovoj Odluci o zaduživanju postoji stavka koja podrazumijeva da će se preuzeti dio duga Instituta "Dr Simo Miošević", jer tamo postoje brojni problemi koji prije svega opterećuju radnike Instituta i vjerujem da je ovo možda prvi korak u početku rješavanja tih problema koji su posledica nekih radnje donijetih loših odluka. Vidimo da u Odluci o zaduživanju su predviđena dodatna sredstva za

ulaganje u željezničku infrastrukturu i kada se ima u vidu kakvo je stanje Željeznice u Crnoj Gori, smatramo to potpuno opravdanim. Crnogorska željeznica je decenijama uništavana i moram da pozdravim napore rukovodilaca preduzeća koji imaju veze sa željezničkim saobraćajem koji zaista opstaju u jednom teškom vremenu i uspijevaju da obezbijede uslove građanima Crne Gore iako im uslovi nijesu baš povoljni.

Da se u Crnoj Gori više vodilo računa o trošenju novca ne bi danas imali dotrajalu prugu, generalno lošu infrastrukturu, zastarjele objekte zdravstvene zaštite i ne bi imali potrebu da se dodatno zadužujemo. Nažalost, prethodnim budžetima nedostajale su mjere kojima bi se stvorili uslovi za generisanje novih prihoda.

U izvještajima Evropske komisije konstanta u prethodnih nekoliko godina jeste činjenica da ekonomija Crne Gore predstavlja slabu industrijsku bazu, koju karakterišu aktivnosti sa niskom dodatnom vrijednošću, ograničene malom veličinom tržište i niskim tehnološkim znanjem i iskustvom većine lokalnih kompanija, što nam najbolje govori o stanju naše ekonomije. Zato u narednom periodu moramo stvoriti sve preduslove, kako bi mogli da krenemo o ozdravljenje crnogorske privrede.

Upravo zbog toga moramo napustiti neoliberalni koncept ekonomije koju je sprovodio bivši režim, a koji je kao rezultat imao zarobljene institucije, dužničko robstvo, nenaplative poreske prihode i kredite, visoku stopu nezaposlenosti, kriminal i veliki broj ljudi koji žive na ivici potpunog siromaštva.

Crnoj Gori su potrebni hitni rezovi, neophodno je napraviti dugoročan plan oporavka ekonomije koja neće biti zavisna samo od turizma kao senzitivne grane privrede koja zavisi od mnogo faktora na koje mi ne možemo da utičemo. Na ovoj Vladi je da se umjesto zaduživanja, uvoza i nekontrolisane javne potrošnje usmjerimo na pokretanje proizvodnje, investicija u realnom sektoru.

Stvari u Crnoj Gori su počele da se mijenjaju na bolje, ali sve to ide veoma usporeno, jer je potrebno dosta vremena, kako bi se oporavilo ono što je tri decenije uništavano. Vidimo da u Crnoj Gori možda nije bilo novca za bolju infrastrukturu, za željeznicu, za bolje puteve, za nove bolnice, vrtiče, obrazovne ustanove, ali je i te kako bilo kriminalnog novca koji je služio da se pokušavaju kupiti presude u slučaju državnih udara i obezbijediti kazne za Milana Kneževića i Andriju Mandića i mnoge druge funkcionere Demokratskog fronta. Ja shvatam da postoji potreba svake države da se u jednom momentu zaduži i da finansira neke svoje velike projekte, ali bi potrebe Crne Gore za dodatnim zaduživanjem bile mnogo manje da se oduzeo sav nelegitimno stečeni kapital kriminalnih klanova koji djeluju na teritoriji Crne Gore i koji su djelovali u prošlosti, ali takođe sav neligitimano stečeni kapital bilo kog javnog funkcionera koji je svojim djelovanjem oštetio budžet države. Nama treba Zakon o oduzimanju nelegalno stečene imovine. Međutim, nama ne treba bilo kakva kopija zakona koji bi omogućio da ispod radara prođu oni koji su najodgovorniji u tom procesu već jedan zakonski predlog koji bi obuhvatio sve one koji su na bilo koji način oštetili državu, ali i kriminalnim aktivnostima sticali svoju imovinu. Da bi došli do toga mi moramo prvo biti pravna država, a uvažene kolege Crna Gora, to danas nije. Crna Gora nije pravna država i ne može biti pravna država jer danas na funkcijama imamo ljude koji i dalje osjećaju potrebu da raportiraju bivšoj predsjednici Vrhovnog suda Vesni Medenici, da se sa njom konsultuju, da od nje traže dozvolu kako da presuđuju u pojedinim predmetima, kome da odrede pritvor. Crna Gora nije i ne može biti pravna država kada sudija Višeg suda, sada sudija za istragu Suzana Mugoša čestita treći nezakoniti mandat bivšoj predsjednici Vrhovnog suda, uz želju da vječno vlada i da vjerovatno zajedno dijele nepravdu i kažnjavaju političke protivnike bivšeg režima. Crna Gora nije i ne može biti pravna država kada jedna od sudija Apelacionog suda želi da protjera polovinu Crne Gore van njenih granica. Dakle, da bi stvorili preduslove da Crna Gora bude pravna država moramo riješiti probleme u našem pravosudnom sistemu, brojne probleme koji opterećuju taj sistem koji je i dalje pod uticajem nekih kriminalnih klanova koji su podržavali politiku koja je poražena 2020. godine ali mi moramo osloboditi pravosudni sistem i od želje nekih drugih klanova koji žele da imaju uticaj u pravosuđu. Dakle, nema tog novca koji će pomoći Crnoj Gori da od nje napravimo bolju državu ukoliko ne riješimo prvo ove probleme koji nas i te kako opterećuju. Ponoviću za kraj da ćemo mi glasati za ova dva predloga o kojima danas objedinjeno raspravljamo, a i da ćemo i te kako voditi računa na šta se troši novac iz zaduživanja, kao što smo rekli, podržavaćemo samo ono zaduženje države koje smatramo opravdanim. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 22:37:14)

Zahvaljujem.

Naredni govornik je Dritan Abazović, a nakon njega neka se pripremi poslanik Bogdan Božović. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ (27.11.23 22:37:26)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege,

Uvaženi građani Crne Gore,

Sada već u malo kasnim satima, jako važna tema vezano za rebalans, koliko vidim raspoloženje on će proći tako da sa tog aspekta mislim da je to u svakom slučaju dobro. Međutim, istine radi treba da odgovaramo za ono što je bio prethodni rad i u toj funkciji želim da iskažem nekoliko stvari koje su činjenične spremne naravno da sa ministrom finansija ili bilo kim iz ovog tima vodim polemiku ako nešto smatraju da nije tačno. Dakle, već se čulo, ali vrijedno je da se ponovi radi se o tehničkom rebalansu koji je pripremljen u maju mjesecu. Sve je prepisano od strane prethodne vlade. Kad je riječ o nedostajućim sredstvima ministar je sam saopštio da su oni spremni da idu na zaduženje ove godine do 50 miliona eura emitovanjem obveznica od domaćih banaka. Vidjećemo koju ćete dobiti kamatnu stopu pošto ste se oko toga žalili kako su ranije kamatne stope bile visoke. U stvari teško je naći na tržište novca tako da su zaista otišle i kamate gore, ali u svakom slučaju mislim da sama činjenica da su to 50 miliona eura koje će služiti i kao rezerva za narednu godinu za početak naredne godine govori da stanje u javnim finansijama naravno ne može da bude perfektno, ali u Crnoj Gori nikad nije bilo bolje. Samo da budemo jasni i precizni, stanje nije perfektno, ima prostora za napredak, ali u Crnoj Gori nikad nije bilo bolje, a da bi se to potkrijepilo nekim stvarima i da bi se razbila sva propaganda, a i da se da zadatak novoj vladi i svakoj narednoj vladi pogledajte poštovani građani žao mi je nema vjerovatno tonera u boji u Skupštini Crne Gore prognozu privrednog rasta Crne Gore za 2023. godinu će je Montenegro na samom vrhu. Pogledajte, poštovani građani Crne Gore i vas koji truju propagandom, kako da nema uslova za popis kako neće biti novca za druge stvari. Pogledajte će je Crna Gora i moj apel 44. Vladi da Crnu Goru zadrži ovdje će je 43. Vlada postavila na samom vrhu od svih zemalja Evrope. Molim vas pogledajte i sami. Ako ćete da nađete i Rusiju nikakav mogući problem nemam sa tim.

Poštovani građani Crne Gore, samo da bude da polazemo račune, ali na ispravan i transparentan način. U aprilu 2022. godine u Crnoj Gori je bilo zaposleno 203.545 osoba. U septembru 2023. godine, poštovani građani Crne Gore, 243.050. Nezaposlenih lica u aprilu, poštovani građani Crne Gore, vas koje truju propagandom, 50.552 nezaposlena lica. U septembru 2023. godine 37.649.

Poštovani građani Crne Gore, u aprilu je prosječna zarada sa svim doprinosima iznosila nešto iznad 800 eura, a sada preko 1.000 eura, sa svim doprinosima. Prosječna penzija iznosila je 299 sada u septembru preko 400, odnosno na 405 ili 406 eura. Penzije su inače rasle samo u 2023. godini 17%.

Kad je riječ o spoljnom dugu Crne Gore, poštovani građani, on je u ovom trenutku negdje oko 60% i najmanji je od sticanja nezavisnosti Crne Gore 2006. godine. Kad se čuju ovakve priče o tome da se neracionalno trošilo samo želim da napomenem par stvari, za neke ljude koji su ovdje govorili, a za koji bi trebalo vjerovati pošto se obraćaju i stručnoj javnosti o nekim činjenicama. Kad su oni bili na vlasti najmanja plata u Crnoj Gori je bila 222 eura, a penzija 128 eura, a spoljni dug te 2019. godine neđe blizu 80% i nešto. Sada 43. Vlada je svojim parametrima koji su određeni i u izvještaju Evropske komisije da ne bi bilo nekih dilema i označeni, poštovni građani Crne Gore, citiram djelove: "Ekspanzivna fiskalna politika podstakla je domaću potražnju i doprinijela vrlo visokom rastu neto plata. Bankarski sektor je ostao dobro kapitalizovan i likvidan. Ostvaren je određeni napredak i umjerena spremnost da se nosi sa pritiscima konkurencije i tržišta kretanja unutar Evropske unije."

Poštovani građani Crne Gore, nakon ovih parametara, da nije bilo ovih parametara Milojko Spajić ne bi mogao da nađe novac za zaduženje. On sada može da nađe zahvaljujući 43. Vladi Crne Gore.

Poštovani građani Crne Gore, to što je neko namjerio da se zaduži milijardu eura da bi servisirao svoj program koji do sada niko nije vidio govori o netransparentnosti. U mjerama ekonomske politike koje ste nedavno usvojili nema novih mjera vezano za najavljeni budžet za narednu godinu kad je u pitanju Evropa sad II, poštovani ministre, toga nema. Zašto je to važno napomenuti, zato što su to mjere do 2026. godine koje mi redovno kvartalno izvještavamo međunarodne institucije. Mene baš zanima jedva čekam da donesete budžet jer će to značiti da ste prevarili međunarodne partnere, da im niste najavili mjere koje su reformskog karaktera ili da te mjere nemate. Imam samo jedno pitanje za vas na koje je već dat odgovor, ali volio bih da čujem iz vaših usta jer to danas niste odgovorili eksplicitno na odboru, jesmo li bankrotirali. Samo jedno pitanje imam za vas sve ostalo mi je ok i mnogo sam zadovoljan jer ste vi lično zajedno sa vašim kolegama gospodinom Paunovićem koga jako puno cijenim i kolegicu koju ne poznajem, ali takođe izražavam respekt vi ste potpuno srušili propagandu Evrope sad II i vi ste jednostavno deklasirali činjenicama ono što je gospodin Spajić i drugi ljudi koji su najavili bankrot, vi ste došli i rekli ste im - ne znam jeste li vi sigurni u šta pričate. Kapiram da ljudi ne znaju da su im stanovi kada ih dobiju za džabe. Kapiram i da ne znaju da su im neki tajni računi zbog kriptosituacije. Ali, ne kapiram da neko ko je bio na čelu neke institucije i ima informacije iz kuće u kojoj je radio, koje su pritom transparentne, ne zna koliko novca ima u državnom budžetu. To je poražavajuće. Jedva čekam Premijerski sat, i zbog toga, i zbog nekih drugih stvari, da ne bi bilo da se raspravljam s vama. Vama svaka čast jer nikad ne bi imalo efekta ovo što govorim kao što ima efekat kada govori ministar iz Vlade premijera koji je govorio neistinu oko bankrota.

Pozivam nadležne na član 389 vezano za izazivanje panike kroz iznošenje javnih stavova preko medija i informisanja vezano konkretno ovdje za bankrot.

Samo jedno pitanje imam za vas. Volio bih da izgovorite, mada više nema ni potrebe jer je jasno - jesmo li mi bankrotirali u junu, septembru, oktobru ili novembru. Kada to budete odgovorili, mislim da će sve biti jasno. Kada se govori o nekim drugim stvarima, ovdje su navedene stvari koje su tačne. Ovdje se govori o tome zašto smo mi trebali da imamo tehnički rebalans jer smo od Evropske unije dobili 27 miliona eura, odnosno 30 za energetiku. Moguće je da će i 44. Vlada dobiti neki grant ili neku podsticajnu mjeru. Kaže se vi ste prihodovali 75 miliona eura od ekonomskog državljanstva. To je prihodovala država Crna Gora jer treba da se stidimo sopstvenih prihoda što neko nije htio da realizuje u ranijem periodu. S velikim zadovoljstvom, drago mi je što smo prihodovali i nadam se da će još, pošto ima još aplikacija nezavršenih iz prethodnog perioda to ostvariti još određeni benefit za građane Crne Gore.

Govorimo o tome da treba da damo zaduženje za Institut Igalo. Naravno, to je 43. Vlada pripremila i dogovorila s Jugobankom vezano za preuzimanje duga s Republikom Srbijom. Garantujem sada ovdje zbog građana koji su se manipulirali u prethodnom periodu da bi se riješio Institut Igalo, da smo ostali na vlasti, ali nema veze, naša preporuka je da se ide i da se kupi od manjinskih akcionara da se kompletira, da tako kažem, da mi budemo u dvotrećinskom vlasništvu i da sami upravljamo Institutom Igalo. Ali, ne možemo neistinama, netačnim informacijama da stvaramo paniku kod ljudi samo da bi sticali jeftine političke poene. Populizam funkcionise ne samo u Crnoj Gori nego svugdje u svijetu. On je profunkcionisao i u Argentini. Problem s populizmom je da se održi ono što se predloži i da se onda ne traže teorije zavjere zašto se to nije realizovalo. Zbog toga mjere protiv ove vlade ne treba sada primjenjivati.

Poštovani građani, budite relaksirani, sve će da bude u redu. Međutim, nije potrebna nikakva teška politička artiljerija u ovom trenutku, treba sačekati momenat pravi da se ljudi koji su dobili priliku pokažu. Najbolja prilika za to će biti kada budu donijeli budžet ovdje i rekli da treba da se zadužimo za penzije i da postanemo zemlja koja će imati jednaku minimalnu penziju i minimalnu platu. Mi podržavamo zbog penzionera 17% samo u 2023. godini svima. Podržavamo da se podignu penzije. Ne mora se podići jedna u procentima jednako onima koji imaju dobre penzije za razliku od onih koji imaju minimalne. Tu prihvatamo da može biti razlika, ali da mi dovedemo ljude koji su radili 40 godina na nivo nekoga ko je radio 15 godina to smatramo diskriminacijom. Ovdje ne treba čekati godinu dana ako će da se zadužuju za rešavanje političkih hirova, možda imaju većinu, treba to da izglasaju, a onda treba reći sljedeću stvar. Nema čekanja godinu dana. Poštovani građani Crne Gore, minimalna plata u Bosni i Hercegovini od 1. januara će biti 525 eura. Mi smo rekorderi samo do 1. januara. Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj je od 1. januara minimalna plata 525 eura - 1050 maraka. Samo kada govorimo o ekonomskim magovima, a mi smo bez toga ostvarili da imamo rekordne prihode u Crnoj Gori, da po prvi put GDP naš prvo prođe pet milijardi, a sada prođe šest milijardi. Bilo je puno priče oko turizma je li rekordna, nije rekordna, ima li inflacije, nema li inflacije. Naša zemlja je upravljala inflacijom bolje nego mnoge druge. Neću reći najbolje, ali bolje nego mnoge druge. Od turizma smo dosad ostvarili cifru koju kriju i brojni mediji u Crnoj Gori, a naročiti 44. Vlada, milijardu i 300 miliona eura. To je za 300 miliona eura više nego 2019. godine koja je bila rekordna.

Crna Gora je, poštovani građani Crne Gore, kada je u pitanju rekaveri ili obnova turizma jedna od zemalja koja je najbolja u odnosu na 2019. godinu. Do kraja ove godine se očekuje da će prihodi od turizma biti milijardu i pedsto miliona. Kada je riječ o Ukrajincima, Turcima i Rusima, bilo je riječi kada smo uveli sankcije Ruskoj federaciji i kada neki to nisu htjeli da urade, a sada se diče po svijetu kako će da prate međunarodnu politiku koju je vodila, zamislite, 43. Vlada. Tada su rekli mi ćemo da bankrotiramo jer nećemo imati direktnih letova iz Rusije i neće moći da dolaze Rusi u tom broju. U Crnoj Gori su otvorene mnoge druge destinacije, ali isto tako i građani Ruske federacije koji nisu na spisku za sankcije, a takvih je najviše borave u Crnoj Gori bez ikakvih restrikcija. Crna Gora je pokazala da je zemlja đe se Ukrajinci i Rusi odlično slažu. Ponosan sam na to i na rezultate koje smo vam ostavili. Znači zašto. Zato što u istoriji ove zemlje, u hiljadugodišnjoj istoriji Crne Gore, nikad ovakvi ekonomski parametri nijesu postojali. Ne zaboravite još jednu činjenicu koja je veoma važna. Vlada u gro tog perioda djelovala u tehničkom mandatu. Zamislite da smo imali puni mandat. Ne idemo na mjesec, ali idemo u kosmos sa svojim satelitom "Luča", znači i taj program je pokrenut u ovih godinu i po dana, ali je važna stvar i ja sam zahvalan svim poslanicima koji su glasali budžet za 2023. godinu đe smo mi ostvarili povećanje plata za preko 50.000 građana Crne Gore.

Tako da jedva čekam poređenja i nakon sto dana i nakon godinu dana s 44. Vladom. Tvrdim da, ukoliko bude imala bolje parametre nego 43., to će značiti da je Crna Gora napravila enorman napredak kada je u pitanju ekonomija. Lično mislim da u procentima neće biti tako, a dugove koji nam dolaze na naplatu su dugovi koje su pravile 42. Vlada đe je bio Miloško Spajić ministar finansija, Duško Marković, Milo Đukanović i oni prije njega. Što se tiče naših dugova, minimalno zaduženje ostavljeno u državni trezor novom ministru da s tim raspolaže na način na koji misli da treba.

Dakle, još jednom da zaključim, ponosan na ekstremno dobre rezultate naše ekonomije, uz želju da isto tako nastavimo dalje, ali spreman da na vrlo transparentan način otkrijem do kraja kao što sam rekao za neke stvari, planove koji postoje i koji se kuju i van Crne Gore i van Vlade Crne Gore i Ministarstva finansija, jedan je već blokiran, a ostale ćemo vidjeti jer slijede mjeseci pred nama. Mislim da ćete svemu što sam ikad saopštio ovdje imati prilike da svjedočite. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 22:54:30)

Zahvaljujem.

Gospodine Abazoviću, prekoračili ste pet minuta i potrošili ste sve vrijeme kluba. Naredni govornik je poslanik Bogdan Božović, a neka se pripremi poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

BOGDAN BOŽOVIĆ (27.11.23 22:54:53)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, poštovani građani, ako nas iko više prati u ovim kasnim večernjim satima.

Ne bih se složio s nečim što je navedeno u prethodnim diskusijama, da su u Crnoj Gori prije 2020. godine u oblasti ekonomije tekli med i mlijeko. Neće biti da su sve Vlade nakon 2020. godine razorile crnogorski i ekonomski sistem. Samo ću jedan podatak da navedem, a to smo mogli da čujemo u prethodnom sazivu Skupštine, da je za period od tri decenije Crnu Goru napustilo čak 30.000 mladih ljudi koji su nastavili svoje školovanje na prestižnim univerzitetima u Evropi. Neće biti da su od dobra napustili Crnu Goru već sasvim sigurno nisu mogli da vide perspektivu u našem društvu i da mogu da valorizuju svoje znanje. Da se vratim na temu.

Predlog izmjena zakona koji su upućeni od strane Vlade ka Skupštini Crne Gore rezultat su neophodnosti, prije svega, da dođe do uravnoteženja budžeta. Dakle, iz materijala koji nam je dostupan mogli smo da vidimo da su se povećala i prihodna i rashodna strana. Kada govorimo o rashodnoj strani ona se povećala po osnovu više stavki i to usled neophodnosti da se obezbijede sredstva za subvencije za zapošljavanje lica s invaliditetom. Znam da se u dužem vremenskom periodu ta sredstva nisu isplaćivala preduzećima, zatim za obezbjeđivanje sredstava iz oblasti dječije i socijalne zaštite, kao i prava iz oblasti penzijskog invalidskog osiguranja itd.

Što se tiče prihodne strane, ona se uvećala po osnovu promjene primitaka na osnovu korigovanih makroekonomskih pokazatelja i to po osnovu povećanja poreza na dodatu vrijednost, poreza na dobit i doprinosa na penziono osiguranje koje su rezultat smanjenja sive ekonomije na tržištu rada.

Kada govorimo o porezima u odnosu na prvobitni plan oni su uvećani za oko 8%, a kada govorimo o ciframa porez na dodatu vrijednost je uvećan za 69 miliona u odnosu na ono što je bilo planirano. Svakako mi imamo u prethodnom periodu u Crnoj Gori povećanu potrošnju domaćinstava i države. Dinamika budžeta kada govorimo o punjenju je veća nego što je očekivano. Jedan od razloga je svakako to što usled ratnih dešavanja u Ukrajini u Crnoj Gori boravi veliki broj stranih građana. Po nekim procjenama oni troše koliko jedna trećina stanovništva Crne Gore. Svakako dešavanja na globalnom nivou su uticala na skoro sve ekonije u svijetu. Crnogorska ekonomija svakako nije izuzetak i uticaće i u budućem periodu. Prema dostupnim informacijama od strane Ministarstva javnih finansija mogli smo da vidimo da, kada govorimo o prihodima, imamo za 20% uvećanje u odnosu na ono što je planirano za prvih devet mjeseci. Za očekivati je da se taj trend nastavi i do kraja godine.

Dakle, ono što možemo konstatovati jeste da je Crna Gora ostvarila kratkoročno benefite od dešavanja na globalnom nivou, ali je pitanje kakvi će biti dugoročni efekti na našu ekonomsku stabilnost i na javni dug. Svakako pored ratnih dešavanja posledica je i povećanje inflacije usled čega ostvarujemo veće prihode.

Što se tiče zaduženja, razumio sam da je zaduženje planirano oko 50 miliona, i to za refinansiranje duga i za stvaranje fiskalne rezerve za 2024. godinu. Smatram da stanje u budžetu i nije tako loše, da je prethodna Vlada vodila jednu odgovornu ekonomsku politiku koja je, prije svega, fokusirana na održavanju stabilnosti javnih finansija.

Na kraju, dodao bih da će Klub poslanika SNP - CIVIS podržati Predlog izmjena zakona o budžetu, kao i Predlog izmjena i dopuna Odluke o zaduživanju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 22:58:49)

Zahvaljujem, kolega Božoviću.

Riječ ima kolega Boris Mugoša, a neka se pripremi poslanik Seid Hadžić. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (27.11.23 22:59:01)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovane građanke i građani,

Ekonomija mi je, kažu, struka jer sam učio tu školu, pa ću malo pokušati da pričam realnije o nekim podacima. To sam i kada sam bio dio vlasti govorio donosiocima odluka nemojte se zalijećati s pričama oko GDP-a, odnosno BDP-a. Jer, to je jedan konglomerat svega i svačega i možew da znači nešto, a ne mora ništa da znači, posebno s aspekta životnog standarda građana. Navešću vam samo primjer da je stopa rasta GDP-a u Luksemburgu, u Njemačkoj, Švedskoj i Finskoj u trećem kvartalu bila negativna. Zamislite kada oni čuju ove priče u Crnoj Gori rekli bi ovo je fantazija. To je kod vas sve fenomenalno, kod vas se živi fenomenalno, a kod nas katastrofa, ali nije to tako.

Prema tome, nemojmo da se razbacujemo s pričom o rastu GDP-a jer moramo da vidimo strukturu rasta toga GDP-a. Zbog čega raste GDP. Zbog čega rastu prihodi. Je li oni rastu iz privredne aktivnosti ili iz povećanja lične potrošnje. Znamo li mi da su dvije trećine našeg GDP-a lična potrošnja, ne razvojna komponenta. Tu dolazimo do one suštine je li budžet Crne Gore razvojni ili potrošački, klasični potrošački budžet. Na žalost, zašto nije razvojni. Navešću vam primjer onoga što je suština razvojnog budžeta, a to je kapitalni budžet, odnosno kapitalni projekat. Godinama sam, i 2022. godine, i 2023. godine zamolio kolege, nemojte da ubacujete u kapitalni budžet milion projekata da bi se predizborno dodvorili i manipulirali građanima i da bi došli u lokalnu zajednicu i rekli mi smo to ubacili u budžet, ali niste rekli drugu stvar. Ne da se neće realizovati taj kapitalni projekat nego neće ni početi. Kada vidite strukturu kapitalnog budžeta, on je 2021. imao 146 projekata, 2022. - 368, 2023. - 374. To je bio fantastičan kapitalni budžet 374 projekta, čudo će da se radi u Crnoj Gori. Znate li koliko projekata od 374 nije ni započeto u Crnoj Gori - 215. Znači, 374 projekata u kapitalnom budžetu, sva ona priča, fantazija, ide se od grada do grada, mi smo vam to uradili, čudo će da se uradi. Dvjesto petnaest realizovano 0 eura. Nisu ni počeli. Jer, nije bilo ni planske dokumentacije, nije bilo ni idejnih projekata, ni glavnih, ali zato su nekim političarima bila puna usta u manipulaciji građanima. Od 374 na 30 projekata ide 90% budžeta. O čemu mi, onda, pričamo. O kakvom razvojnom budžetu. Kapitalni budžet je razvojan. Kapitalni budžet je put. Neko kaže kako je put razvoj. Zato što oko te infrastrukture se grade određeni privredni subjekti, pa onda se infrastrukturom, opremanjem privlačite strane investitore. Ne može da vam investitor dođe na livadu bez komunalno opremljene, ništa bez planske dokumentacije, ali nismo ni rekli da su strane investicije pale za 50% u ovoj godini u odnosu na prošlu godinu.

Nismo rekli građanima da je nelikvidnost preduzeća blokada računa 1,1 milijardu eura. U posljednje tri godine 400 miliona eura porasla blokada preduzeća, 1.200 preduzeća je više u blokadi. Hajmo da pričamo o realnim stvarima. Volio bih da je drugačije. Volio bih da i mi imamo zdravu potentnu ekonomiju, ali je nemamo. Nama je gro ekonomije lična potrošnja. Sto dvadeset hiljada Rusa, Ukrajinaca i ljudi iz Turske došli su silom prilika, ali su oni poboljšali finansijske pokazatelje, a ne privreda. Kada se završi više ova tragedija u Ukrajini, jedan dio tih ljudi će normalno da se vrati. Onda će pokazatelji da budu drugačiji. Hvalimo se doprinosima 470 miliona. Koliko su oni doprinijeli rastu tih doprinosi. Koliko ima firmi na jedno ime što je osnovano od dijela stranih lica. Onda se hvalimo zaposlenošću. Od 240 hiljada 80 hiljada je u javnoj upravi. Znate li ko finansira te ljude. Ovaj drugi dio. Hajmo, ljudi, realno da pričamo. Ovdje se ne radi o tome ko je trenutno na vlasti, ko je u opoziciji. Mi moramo da razgovaramo, da jačamo supstancu naše ekonomije. Ona je okrnjena, ona je ranjiva. Pričamo o mikro i malim preduzećima kako su oni podnijeli ovo ludilo rasta cijena. Mogli su veliki subjekti, veliki lanci trgovački da istrpe, a što je s ovim malim. Ili mi pričate da je budžet socijalno pravedan. Daleko od toga. Mi imamo strašan problem sa socijalnom politikom, ne u dijelu sredstava koje izdvajamo. Mi izdvajamo godišnje 207 miliona za socijalu. Pa znate li koliko od 207 miliona ide onima koji su po zakonu najsiromašniji? Korisnicima MOP-a'. Deset miliona. Znači manje od 5% ukupnog budžeta ide na najsiromašnije. I znate li koliko je njima MOP zadnje tri godine? Nije mrdnuo od 75 do 80 eura i te kategorije su preskočene, a minimalna potrošačka korpa kada su nam puna usta životnog standarda je skočila sa 650 na 850 eura u par godina. Mi smo najskuplja zemlja za život u regionu. Nijesu to moji podaci. Preko 2.000 eura za normalno funkcionisanje četvoročlanog porodici. Nemojmo samo da govorimo da je porastao standard građana. Evo ja pitam građane je li im porastao standard? Kad pođu da kupe nešto u supermarketu, pa ajmo da ih pitanje je li vam porastao standard? Pričamo li mi s tim ljudima. Ja ne želim da kritikujem zato što znam što se ranije desilo, dok sam ja bio u dijelu vlasti, a nemojmo onda da manipulišemo sad kad su neki drugi u prilici da obnašaju vlast, jer ja mislim da ovdje fali iskrenost prema građanima. Nemojmo da im mažemo oči. Mi moramo, ljudi, zajedno da razgovaramo o

restruktuiranju ekonomije. Nama se ekonomija zasniva na ekonomiji sunca i snijega. Ako nema puno snijega zimi kukala nam majka, a ako nema puno sunca ljeti hvatamo se za glavu, e to nam je suština ekonomije. I što smo mi uradili prethodni, tranzicioni i ovi među, sadašnji, što su radili da mijenjamo strukturu ekonomije? Koliko smo mi zdravih investitora doveli u prethodno vrijeme? Koliko? Nemojmo, ljudi, da radimo. Čitajmo Izvještaj Evropske unije. Nemojmo da čitamo samo neke djelove. Čitajmo što tamo piše, a tamo piše da je budžetski deficit se značajno povećao, citiram ih, da nije donijet sveobuhvatni srednjoročni plan konsolidacije za savladavanje i rješavanje fiskalnih izazova, da se loše upravlja preduzećima. Zašto to krijemo, ljudi? Što ima veze hoće li neko dobiti jedan ili dva procenta više glasova? Ajmo da se bavimo suštinom naše ekonomije. One se najbolje vide u budžetu. Tekući prihodi, odnosno gro prihoda su porezi i doprinosi 2,1 milijarda eura. Znači, 200 miliona razvojnih projekata, 650 miliona zarade u javnom sektoru. Je li to razvojni budžet? Nemojmo to više da radimo. Nemojmo da mislimo da smo nekog sustigli statistikom, sustigli smo ga sutra realnošću.

Prosječan standard u Crnoj Gori je bio 50% prije dvije, tri godine, pa je bio 48% zemalja EU pa je sada opet 50% nije povećan. Indeks Ujedinjenih nacija o kvalitetu života po mjeri čovjeka nije povećan. Samo vas molim da ne pristupamo svemu iz dnevno-političkih razloga, jer ja kad čujem rasprave - sve je fanstatično, sve raste, sve se poboljšava. A život? Pričamo o nezaposlenosti, pričamo o sivoj ekonomiji, okej u dijelu tržišta prometa duvanskih proizvoda, bilo je pomaka, ali drugi sektori?

Gledali ste nekako zadnje mjesec mandata. Meni je djelovalo da je Vlada jedno dječje odjeljenje. Znači ono djeca vole da putuju i onako srećni svi putuju i sad imamo rebalans, bilo je malo šest miliona za putovanja i reprezentaciju, sad mora da ide na šest i po miliona. Bilo je malo 16,7 miliona za ugovora o djelu, čuvane ugovore o djelu, gdje DRI deset godina kaže - i vi bivši i vi tranzicioni i vi sadašnji mimo zakona potpisujete ugovor o djelu za pozicije koje su sistematizovane, pa nije bilo dovoljno 16, nešto nego idemo preko 17 miliona. Ajmo o tome da pričamo, ajmo da pričamo o iznosu za tuđu njegu i pomoć, to su ljudi koji ne mogu da brinu o sebi, znate li kolike su tri godine od 75 do 80 eura je povećano, ali niko ne priča o drugoj stvari 17.000 korisnika tuđe njege 2019. godine, 19.000, 2020 i 2021. godine i onda kreće skok, 24.000 na kraju 2022. godine, danas 28.000, što se to ljudi desilo. Ne može, kolega Kneževiću, 4,5% populacije gdje su korisnici tuđe njege i pomoći. Nešto tu nije kako treba, jer znate šta se dešava, povećava se normalno broj, a ostaje iznos od 80 eura, umjesto mi dobro pročešljamo to, pa bi iznos bio 150 eura, ali ne za 28.000, za one ljude, jer je nenormalno da se toliko povećalo.

Na kraju, Fond PIO 470 miliona su doprinosi, budžet Fonda PIO je 570 miliona, deficit nam je 100 miliona, treba povećati minimalne penzije, ja sam za, treba zbog pravednosti povećati i ostale penzije, ne mogu to više da elaboriram, jer neko sa 40 godina staža koji je izdvajao nije u redu da ga izjednačavate sa nekim od 15 godina, neko sa osnovnom školom i 15 godina, sve poštujem, nije isto kao neko 40 godina i koji je bio učitelj ili nastavnik da ima istu penziju, jer to ruši sistem penzionog osiguranja, a ako to uradimo da znamo treba da uradimo taj deficit neće biti 100 miliona nego će budžet fonda biti 700 miliona, a doprinosi su 470. E, moraćemo da nađemo ovih 230 miliona eura negdje drugo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:12:24)

Zahvaljujem.

Prijavljeni u ime DPS-a Nikola Rakočević. DPS 18 minuta, Nova 13 minuta, Demokratska Crna Gora osam minuta, Bošnjačka stranka tri minuta, DNP pet minuta, URA je potrošila, SNP četiri minuta, SD potrošio, Albanski forum tri minuta, DUA i HGI, tri minuta, Poseban klub poslanika četiri minuta, i poslanik bez kluba minut.

Izvolite - proceduralno.

MILOŠ KONATAR (27.11.23 23:13:13)

Pojašnjenja radi, ako smo završili uvodna izlaganja ispred klubova, mislim da bi bilo u redu da čujemo odgovor ministra, pa da ona nastavimo. To je uvijek bila praksa. Usaglasićete se svi koji su bili kolege iz DPS-a. Ipak mislim da je važna tema i ako otvorimo, potpredsjedniče, previše pitanja nećemo dobiti kvalitetne odgovore. Mene zanima da čujem odgovor od gospodina ministra uvaženog na ovaj dio uvodnih izlaganja. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:14:09)

Zahvaljujem.

Da li resorni ministar želi sad ili ćete kasnije? Resorni ministar sada želi da uzme učešće u diskusiji. Izvolite, proceduralno.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (27.11.23 23:14:37)

Mislim da nipošto nije racionalan predlog kolege Konatara. I siguran sam da bi volio kolega Abazović da sad čuje i raspravi još po jedan argument i da nakon toga ode kući, ali još jedan krug diskusija uvodnih implicira nove diskusije koje će se nakon toga komentari javiti i ne vidim tu nikakvu racionalnost, naprotiv vidim pregršt novih diskusija koje bi nas dovele do toga da do ujutru raspravljamo.

Nema veze, nego ne vidim racionalnost ako se pozivate na racionalnost u svemu tome, ja mislim da to nije prilog racionalnosti.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:15:29)

Zahvaljujem.

Proceduralno poslanik Konatar, izvolite.

MILOŠ KONATAR (27.11.23 23:15:33)

Dakle, možda je kasno 11,15 sati, ali meni je nevjerovatno da sad treba sa kolegama iz opozicije da se raspravljamo o tome da nam treba više vremena, valjda oni iz vlasti trebaju da govore da skrate, da se bore da skrate vrijeme, a mi iz opozicije da imamo više vremena. Ovo je vrlo važna tema, govorim potpuno je racionalan predlog, jer volio bih da čujem, danas smo imali pregršt pitanja na Odboru i nekako smo dobili kratko vrijeme od ministra da odgovori. Mislim da će i zbog javnosti, a i zbog nas i zbog vas koji ćete diskutovati u drugom dijelu, ja neću, ali ipak mislim da je važno da nastavimo sa onom praksom koju smo imali do sad. Važna je tema, molio bih da ministar odgovori da komentar na ova uvodna izlaganja i apelujem kao poslanik na sve uvodničare da se suzdržimo od daljih komentara.

PREDSJEDAVALJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:16:50)

Zahvaljujem, poslaniče Konatar.

Prije toga izvinjavam se javio se kolega Rakočević, izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (27.11.23 23:16:57)

Hvala, potpredsjedniče, za svakako širinu da salušate sve predloge, evo da dam ja možda mali doprinos, imam iskustva sa ovim proceduralnim stvarima.

Dakle, razumijem gospodina Konatara političku želju i vjerujte ako smo što pokazali u ovih posljednjih par mjeseci je da smo spremni i imamo kondicije da razgovaramo, posebno budući da smo opozicija.

Međutim, nije nimalo racionalno predlagati da u ovako važnoj raspravi, kako ste kazali, učestvuje svega pet - šest poslanika i da to traje tri sata ili četiri. Naša ideja nije da skratimo raspravu, naprotiv da ona traje dugo, ali da svi ostali uzmu učešće mimo onih koji su govorili. Podsjetiću vas šta Poslovnik kaže i ako često bježimo od njega.

Uvaženi ministar može sad da uzme riječ, a nakon njega Poslovnik ne omogućava svim poslanicima koji su prethodno govorili da komentarišu. Ja mislim da ipak je pravilno ako hoćete da ministar odluči naravno u kojem trenutku će da govori jer on tokom pretresa može da uzme riječ kad hoće, ponovo vas pozivam na Poslovnik. Međutim kažem zbog kolegijalnih razloga i još argumenata koji će se ovdje iznijeti je važno da čujemo i ostale poslanike, ne poslanike opozicije nego poslanike vlasti i opozicije, a ministar cijeni kad je svrsishodno da ustane i da odgovori na neka od pitanja.

Najzad, i time završavam, ministar će u završnom odgovoriti na sva pitanja, a naravno ako nekog bude pominjao taj neko će imati pravo, ponovo u skladu sa Poslovnikom, da odgovori na to pitanje i tu se sva priča završava.

Dakle, naš predlog je da ostvarimo određenu dinamiku diskusija na način što ćemo svi koji smo prijavljeni za diskusije uzeti učešće u istoj, da prosto i mi kažemo neku riječ jer čekamo saglasićete se već je 10 sati.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:18:57)

Zahvaljujem.

Proceduralno poslanik Konatar, izvolite.

MILOŠ KONATAR (27.11.23 23:19:07)

Neprijatno mi je zaista sad želio bih da se izvinim uvaženom ministru Vukoviću da ga vi branite od mene.

Dakle, ja bih opet zbog važnosti teme, ne zbog ljudi koji će diskutovati, koji su diskutovali u uvodnim izlaganjima. Zamolio sam kao šef kluba, kao član Odbora za ekonomiju, finansije i budžet da čujem odgovore na ova uvodna izlaganja, jer je to uvijek bila praksa do sad kad se razgovaralo o ovakvim važnim temama. Ako gospodin ministar procjenjuje pred javnošću Crne Gore da ne želi da komentariše to je svakako pravo na njemu. Ali, zamolio bih ga da ipak čujemo odgovore na ova uvodna izlaganja.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:20:00)

Zahvaljujem.

Kolega Kneževiću, izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (27.11.23 23:20:05)

Gospodine Pejoviću, gledajući po sali ovdje, zaključujem da sam ja najstariji poslanik, što se tiče mandata. Što znači da imam najviše iskustva, ali to nekad iskustvo ne mora da znači prednost pa sam se ja sad potpuno zbunio. Pa bih ja sad volio da mi objasnite, dolazili li gospodin Vuković iz DPS-a, pa mu oni ne daju da priča, ili on dolazi iz PS-a pa bi on da priča, ali ako mu se ne priča vi ga ne možete naćerati, kolega Konatar. To što je bila dobra praksa, ja sam upamtio ovdje je bilo ministara, pa mislismo svi mi ovdje da su gluvonijemi. Znači, nijesu mogli da izađu iz klupa, iznosili su pojedince nijesu htjeli da pričaju ljudi slike ima, tone nema, samo su obrvama treptali da pokažu da nijesu oteti. E sad, ako se dozvoli, ne dozvoli, nego vi imate pravo, ministre Vukoviću, ovdje ako hoćete i štiglice da dovedete da komentariše i po meni je recimo Dritan Abazović. Ja ću sad vas da pitam pošto je Dritan Abazović u minusu pet minuta kako ćete njemu da date onda da polemisi sa gospodinom Vukovićem, koji ga mora pomenuti, jer je ovdje gospodin Abazović, ovđe vadio grafikone posla nas na mjesec, krv, mokraću, Ruse, Ukrajinice, nema čega se nije dohvatio ovđe.

Znači, mene sad samo interesuje, kako ćemo mi da razriješimo ovo posebno pitam ovu zabrinutu gospodu iz DPS-a, a nijeste ovako bili zabrinuti kad smo birali Andriju Mandića i vladu, držali ste nas do pet ujutru kada smo mrca čuvali, ali sad ne možete više da izdržite i sad vi hoćete da ispričate to, pošto vas čekaju žene ispred televizora hoće one da lijegaju pa sad da vas vide žene, to što imate nećete da glasate svejedno, završavate, izlazite napolje i mi onda treba ovdje da razglabamo je li Dritan potrošio minus pet minuta ili gospodin Vuković iz DPS-a ili PS-a. Znači, ja vas molim ako hoće gospodin Vuković da govori neka mu se da govori, ako koga pomene svi će imati pravo da govore, računajte to još dva sata, a ako on neće da govori on ima pravo i na završnu riječ. Samo da krenemo više da radimo, da izlazimo iz ovoga.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:22:25)

Zahvaljujem, poslanice Kneževiću, veoma konstruktivno.

Procedura.

Izvolite.

SEID HADŽIĆ (27.11.23 23:22:38)

Želio bih samo da kažem da moje izlaganje u suštini je nastavak na uvodno izlaganje. Mislim, da i ministar će imati iz mog izlaganja da odgovori na par nekih pitanja tako da dozvolite da nastavimo sa raspravom ili sa uvodnim izlaganjima. Mislim, da u tom kontekstu ćemo samo pospješiti još raspravu, dati šlagorta da i mi se uključimo, drago mi je da imamo ovo sugerisanje i od strane opozicije itd. Ovi naši iskusiji poslanici dajte dozvolite ako se ovako dogovarate vi ovako iskusni, šta je onda sa nama koje karakterišete kao neiskusne, ja vam ovako predlažem od srca, mala je šala naravno, ali dajte da pojednostavimo stvari, čini mi se da smo svi na istome samo da nastavimo konstruktivno. I ako mogu dobiti riječ da nastavim sa izlaganjem.

PREDSJEDAVALAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:23:25)

Zahvaljujem, poslaniče Hadžiću, imate riječ.
Izvolite.

SEID HADŽIĆ (27.11.23 23:23:33)

Hvala, predsjedavajući.

Imali smo danas i Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, tako da neki su poslanici kolege imali prilike čuti određene podatke, određena zapažanja, imali smo jednu konstruktivnu raspravu i mnogo je teško ne ponoviti se i reći neke podatke koji su u suštini faktički i egzaktni i tačni. Tako da u ovom trenutku želim pomenuti sljedeće, a to je da u periodu januar - septembar 2023.godine, ostvaren je suficit budžeta Crne Gore u iznosu od 176,4 miliona ili 2,9% procijenjenog BDP-a. U strukturi ukupnih prihoda značajni iznos odnosi se na jednokratne prihode koji su naplaćeni u iznosu od 177 miliona ili 8% od ukupnog prihoda što je rekordan iznos prihoda jednokratnog karaktera. Ako iz ostvarenog rezultata isključimo prihode jednokratnog karaktera koji neće biti u narednom periodu, realno ostvarenje budžetskih rezultata iznosi 19 miliona odnosno 0,3% suficita i tome dodamo da su rashodi budžeta u ovom periodu manji za 114 miliona eura, zaključak iznosi se da iskazani budžetski rezultat nije odraz spektakularnog ekonomskog rezultata u prethodnoj Vladi. Sa druge strane, imamo činjenicu da su prihodi u značajnoj mjeri rasli direktno kao rezultat provođenja ekonomskih reformi iz programa Evrope sad jedan, i to želim pojednostaviti iz tog razloga jer sam rekao da ćemo dati šlagort na raspravu na ovu temu.

Dakle, imamo sledeće: smanjeno je poresko opterećenje na zarade za gotovo 50%, što je direktno uticalo na povećanje prihoda i doprinosa na zaradi, čime je značajno smanjena siva ekonomija na tržištu rada. Upravo zbog toga je drastično povećana stopa zaposlenosti u Crnoj Gor,i budući da, kao što je javnost upoznata, nije bilo otvaranja novih radnih mjesta, a zabilježeno je i smanjenje priliva stranih direktnih investicija. Dakle, da pojednostavimo, naši poslodavci uvođenjem dakle ove mjere iz Evrope sad 1 su u suštini prijavili svoje radnike, jer su im doprinosi bili manji i imali su računa da prijave svoje radnike. To je dakle prva stvar benefita dakle programa Evrope sad 1. Druga stvar značajan rast budžetskih prihoda zabilježen je kod prihoda od poreza na dobit pravnih lica koja su u periodu januar, septembar veći za čak 59 miliona ili 72% u odnosu na isti period bili do 2020.godine ,što je rezultat uvođenja progresivne stope poreza na dobit pravnih lica, još jedna mjera Evrope sad 1. Dakle još jedna mjera Evrope sad jedan iz tog razloga i ovo povećanje prihoda.

Treći razlog je dobra naplata PDV-a, što je opet rezultat povećanja raspoloživog dohotka građana što je takođe evo po treći put opet mjera Evrope sad. Dozvolite da nam ovdje govorim o našim raspravama u suštini, dakle logično bi bilo da nam tema bude stopa rasta u našoj zemlji. Kakvo nam je stanje svi znamo. Mnoge zemlje su i u svijetu zadužene. Međutim, njihove privrede rastu. U suštini dakle danas mi ovdje pričamo o smanjenju deficita. Stopa rasta i dalje je niska i dakle na nerealnoj jednoj osnovi, a mi kao društvo dakle u tom kontekstu, dakle ukoliko nam je stopa rasta i smanjili smo deficit, stopa rasta manja takođe, ali se ne vidi stopa rasta. Mi kao društvo tapkamo u suštini u mjestu. Čuli smo od ministra da su javne finansije i naša realnost jeste u suštini da varijanta našeg knjigovodstva, blagajne itd mi u ovom trenutku ne vidimo obaveze. Te obaveze će tek biti u završnome računu i oni će biti vidljive u tom dijelu tek nakon mesec dana.

Što se tiče prethodne Vlade, nismo imali nijednu meru kojom je povećan prihod, čak imamo pad direktnih stranih investicija. Želim prije, moj kolega je ostao dužan, dakle mislim da 42. Vlada je ostavila 450 miliona, ta Vlada se zadužila 750 miliona, ali vratila je 900 miliona kredita. Takođe, važna stvar

napomenuti interesantno ovdje kod nas jeste da pare od ekonomskog državljanstva podijeljene su u jednom dijelu dakle, opštinama po milion eura. Obaveza je zakonska da budu uložene kroz kapitalni budžet. Možemo reći sa ove druge strane nisam siguran da su opštine sve to iskoristile kroz svoje projekte za kapitalni budžet i da nisu iskoristili itd. Međutim, zašto mi kao država nismo mogli recimo ta sredstva usmeriti i napraviti neki klinički centar na severu Crne Gore, zašto nismo mogli finansirati izgradnju druge trase auto puta itd. Dakle, mislim da u tom smislu mogla su sredstva biti preusmerena, a ne podijeljena u ovom trenutku kako jesu bila. Moje izlaganje, u suštini ne bih da dužim dalje od ovoga što je rečeno, da damo šansu i drugim poslanicima da kažu i oni nešto što se tiče ovog rebalansa budžeta. Važno je da napomenemo zbog svega navedenog da u narednom periodu moraju se održati sve reformske mere koje će biti usmjerene na smanjenje tekuće potrošnje i bolju realizaciju kapitalnog budžeta, stvaranje uslova za širenje poreske baze i sprovođenje strukturnih reformi koje stvaraju uslove za dugoročno održivi ekonomski razvoj. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:30:06)

Zahvaljujem, poslaniče Hadžić.

Naredni govornik u ime Demokratske partije socijalista Nikola Rakočević.

Želim da vas podsjetim da imate još 18 minuta na raspolaganju.

Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (27.11.23 23:30:23)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Raspravljali smo dugo jutros na Odboru o ovoj temi.

Međutim, važno je, iako u kasnim satima, da to nastavimo i da prosto razjasnimo ono što možemo razjasniti i u ovoj raspravi.

Najprije, mi nećemo podržati ovaj zakon, odnosno rebalans budžeta. Toliko o tome koliko mi podržavamo. Ministar finansija je dakle ovdje izašao sa prvim svojim aktom koji će vam biti protiv toga. Međutim, istini za volju, i naravno protiv zaduženja, to radimo, jer nijesmo na prvom mjestu ni glasali za Zakon o budžetu za 2023.godinu i principijalno je da ne podržimo ni rebalans. To ne znači da je negativan naš odnos prema viziji ministra i njegovog tima, to ćemo tek vidjeti. Sudeći po onome o čemu danas raspravljamo, sudeći po stanju stvari u javnim finansijama, teško će vam biti da predložite razvojni budžet za 2024.godinu i teško ćemo tek u jednoj godini izaći iz jako kompleksne situacije u javnim finansijama.

Zbog čega nijesmo podržali Zakon o budžetu 2023.godine? Zato što smo kazali da je ekonomska logika pogrešna smijenjene Vlade Dritana Abazovića, da vizija nije postojala. I da li smo bili u pravu ili ne? Ajde da vidimo na osnovu nekoliko činjenica, dakle podataka. Ne na osnovu politikantstva nekih, bez izvora prikazivanih grafikona već da vidimo kako zaista stoje stvari u Crnoj Gori kada je ekonomija u pitanju. Dakle, prosjek životnog standarda danas u Crnoj Gori, mjereno komparacijom prosjeka stanovnika u Evropskoj uniji, je 2006.godine bio na 36%. Godine 2020. mi smo popeli taj prosjek na 50% i mnogi bi kazali nedovoljno, i možda ste u pravu, ali je on rastao u kontinuitetu svake godine. Mi tri godine nakon 2020.godine imamo taj prosjek na 49%. Ne da nije rastao već je padao. Dok je Crna Gora tapkala u mjestu region je napredovao. Godine 2020. između 10 i 20% smo bili ispred regiona, danas smo na 6 do 16% ,zavisio od države. Ovo su egzaktni podaci. Kapitalni projekti, kapitalni budžet za 2023.godinu je alarmantno nizak. Dakle, evo vam podatak, 2019.godine 278 ili 272 miliona realizacije kapitalnog budžeta, ove godine 110 miliona. Pazite vi tu razliku, ogromnu razliku. Kada nemate kapitalni budžet nemate razvoj u državi, a kad nemate razvoja nemate novu ekonomsku vrijednost. S tim u vezi direktne strane investicije su 50% niže u 2023.godini nego lani, 50% niže. Podsjetiću vas da smo mi do 2020.godine imali 10 milijardi eura direktnih stranih investicija u razvoj što energetike, što infrastrukture i ostalih vrlo važnih komponenti za razvoj crnogorske ekonomije.

Inflacija i rast cijena osnovnih životnih namirnica je zabrinjavajuća. Gospodin Mugoša je govorio o tome s tim u vezi i pominjem životni standard. Ne moramo se ovdje ubjeđivati, makar u to. Naši građani mogu da uđu u bilo koju prodavnicu danas u Crnoj Gori, restoran, kafić, sve su cijene u nebo. Upravo zbog nedovoljno dobre i adekvatne ekonomske politike Vlade koja je trajala do unazad mjesec dana. Međutim, ako na to dodamo i najavu rasta cijena električne energije, onda Vam je jasno pred kojim izazovima se nalazi prosječni crnogorski građanin pred onim što je važno, a to je Zakon o budžetu za 2024.godinu koji nas čeka na koncu ove godine. Međutim, ono što su dobro uradili u poslednje tri godine sve parlamentarne većine gdje god da su bile i upravljale Vladom, jeste u prekobrojnom zapošljavanju u javnom sektoru. Dakle, podatak da od 80 hiljada zaposlenih u javnom sektoru u poslednje tri godine zaposlenih 30 hiljada

ljudi, valjda nešto govori, tim tempom Crna Gora bi sigurno bankrotirala. Upravo zbog toga danas ovdje dobijamo vrlo jasnu poruku, jasan podatak ukoliko poslanici crnogorskog Parlamenta večeras ne izglasaju Odluku o zaduženju Crna Gora će bankrotirati. Dakle, zaduženje je potrebno da bi se finasirale plate, penzije i socijalna davanja. Dakle, mi uzimamo novac, zadužujemo se da bi finasirali tekuću potrošnju i bez toga Crna Gora bi bankrotirala, eto to su javne finansije danas i na to smo ukazivali. Da nije bilo 120 hiljada Rusa, Ukrajinaca, Turaka i ostalih i povećanje PDV-a od potrošnje, Crna Gora bi bila u ozbiljnom problemu.

Kada govorimo o zaduženju vrlo je važno podsjetiti na jednu stvar, pričali smo na Odboru o tome i vrlo je jednostavno, da se ne bi naglabali kako su se vodili javne finansije i na koji način do 2020.godine i poslije toga. Vlada Zdravka Krivokapića je svega nekoliko dana nakon što je formirana se zadužila na međunarodnom tržištu, po kamatnoj stopi od 3%. To znači samo jedno. Dakle, usaglasićemo se da je to kreditni rejting koji je državi ostavila vlast koja je trajala do par dana prije toga, a Vlada gospodina Dritana Abazovića se zadužila za 10% posle tri godine, a to je kreditni rejting Crne Gore danas, a kazao sam Vam koji je rejting bio prije tri godine. Zbog toga, živo nas interesuje po kojoj stopi Crna Gora može da se zaduži, a moraće da se zaduži, za ono što su obaveze u 2024.godini.

Na kraju, naravno ovdje je važno naglasiti jednu stvar, moramo vidjeti ko je u pravu, sa jedne strane imamo Dritana Abazovića koji je upravljao, između ostalog, javnim finansijama, do unazad mjesec dana, koji govori da imamo rekord, i ako kazao sam vam koja je razlika u kapitalnom budžetu, izdacima, prihodima, te rekordne 2019. i ove godine ili je u pravu ono što dobijamo od aktuelnog premijera da je Crna Gora bila pred bankrotom. Dakle, ja mislim da odlukom Skupštine o zaduženju ćemo dobiti odgovor na to pitanje. Ukoliko Skupština Crne Gore odluči da se zaduži i iskoristi ta sredstva za finansiranje tekuće potrošnje plata, penzija i socijalnih davanja do kraja kalendarske godine, to znači samo jedno, da je očigledno prijetio bankrot Crnoj Gori. Od ministra očekujemo mnogo veću obzirljnost nego što je to bilo u prethodnom periodu, očekujemo komunikaciju i sa opozicijom, očekujemo naravno i komunikaciju sa Parlamentom, budući da Zakon o budžetu treba da dođe na dnevni red za svega 15 dana. Mislim da već izostaje komunikacija koja je neophodna. Mislim da je važno da komuniciramo, jer godine koje slijede zbog vođenja političke u poslednje tri godine su izazovne godine i zbog toga imaćete našu konstruktivnost, ali naravno i pozor na sve što budete planirali za naredni period. Hvala vam.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:39:52)

Zahvaljujem kolega Rakočeviću.
Naredni govornik poslanik Toni Janović.

TONČI JANOVIĆ (27.11.23 23:40:02)

Želim da pozdravim sve prisutne kolege i kolegice i građane koji nas prate.

Prije svega, osjećam veliku čast i zadovoljstvo i odgovornost što mogu po prvi put u Skupštini Crne Gore da predstavljam interes građana i da zajedno sa kolegama i kolegicama radim na poboljšanju političkog društvenog i ekonomskog života u Crnoj Gori. Što se tiče rebalansa budžeta, rebalans budžeta se radi prevashodno iz dva glavna razloga, a to su - povećanje rashoda budžeta i nedovoljno sredstava za isplate plata, penzija i socijalnih davanja. Dakle, već su kolege i uvaženi ministar spominjali koja su to nedostajuća sredstva iz oblasti socijalne dječje zaštite, iz oblasti PIO fonda iz oblasti Fonda za zdravstvo, nedostajuća sredstva za zarade, subvencija poslodavcima koji zapošljavaju lica sa invaliditetom. Ono što bi ja ovdje pomenuo, jeste da je gospodin Abazović sad nije tu, ali dobro kolege su tu, pominjao je zaduženje 42.Vlade, ja moram da napomenem da je gospodin Abazović glasao za to zaduženje od sedamsto miliona eura. I šta je 42.Vlada uradila? 42.Vlada je vratila 900 miliona eura starih kredita, starih kredita koje smo se zadužili prije 2020.godine i po nekim visokim kamatnim stopama, dakle loše je ispregovaranih kredita. Moram da napomenem da je to bilo rekordno zaduženje što se tiče kamatne stope, rekordno niske kamatne stope ispod nekih tri posto nekih 2,75, ako se ne varam. Što se tiče 42.Vlade, ona je ostavila 43.Vladi 400 miliona eura na početku svog mandata, dakle, 43.Vlada je imala 400 miliona eura koje je koristila za tekuću potrošnju. Ono što su oni sada nama ostavili jeste 140 miliona eura. Ako od tih 140 miliona eura oduzmemo ovih 100 miliona eura koje su zaduženi u rekordnoj kamatnoj stopi od 10% i ako od tih 140 miliona eura izbijemo ove jednokratne prilive od budžeta ne osta ništa. Šta bi bilo da nije bilo jednokratnih priliva i šta bi bilo da nije bilo mjera Evrope sad 1? Evo samo što se tiče Evrope sad 1 i njenih mjera kako su one uticale na povećanje prihoda budžeta.

Dakle, u periodu između januara i septembra imali smo 80 miliona eura više naplaćeni doprinos na zarade, usled značajnog smanjenja poreskog opterećenja na zarade i direktna posledica je bila smanjenje sive ekonomije. Zatim, imali smo porez na dobit koji je povećan 60 miliona eura u odnosu na 2022.godinu,

opet jedna od mjera koja je uticala bila je progresivno oporezivanje stope poreza na dobit. Što se tiče prihoda Fonda PIO veći je za 80 miliona eura u odnosu na 2022.godinu, a uzrok tome jeste povećana osnovica oporezivanja i smanjenja sive ekonomije na tržištu rada. Što se tiče jednokratnih priliva, dakle jednokratnih priliva, i to smo pominjali, a moram da napomenem da ti jednokratni prilivi apsolutno nemaju nikakve veze sa nekom novom fiskalnom politikom ili nekim novim strukturnim reformama koji trebaju da dovedu do kreiranja neke nove vrijednosti. Dakle, šta bi se desilo da nije bila mjere Evrope sad 1 i šta bi se desilo da nije bilo jednokratnih priliva? Što se tiče projekcija gospodina Krvavca i gospodina Spajića, moram da kažem da su oni svoje projekcije donosili na osnovu podataka koje su mogli da vidimo, u stvari javnost je mogla da vidi i zatekne na sajtu Ministarstva finansija. Dakle, to nijesu izmišljeni podaci to su podaci koja 43.Vlada okačila na zvaničnom sajtu Ministarstva finansija.

Moram da napomenem da je za vrijeme mandata 43. Vlade došlo do pada investicija, da nije bilo otvaranja novih radnih mjesta, ali da je došlo do povećanja zapošljavanja u državnoj upravi, nekih hiljadu i po ljudi. Budžet jedne države treba da bude koncipiran da se tekući rashodi finansiraju iz tekućih prihoda u surpotnom doći će do deficita i doći će do dizbalansa javnih finansija, to smo imali prilike da vidimo. Shodno svemu navedenom Pokret Evropa sad će glasati za rebalans budžeta da Predlog zakona o zaduženjima. Hvala.

PREDSJEDAVALAČI BORIS PEJOVIĆ (27.11.23 23:45:52)

Zahvaljujem, kolega Janoviću.

Naredni govornik Mihailo Anđušić, neka se pripremi poslanik Milan Zečević.

Izvolite, imate još devet minuta u ime Kluba.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (27.11.23 23:46:08)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Mi, nakon jedne maratonske sjednice matičnog Odbora za ekonomiju, imamo prilike i ovdje na plenumu da raspravljamo o prijedlogu rebalansa budžeta. I moram vam priznati da ja lično sam sa iščekivanjem negdje se nadao raspravi, odnosno razmjeni argumenata koju smo dijelom mogli večeras da čujemo između onih koji su bili konstituenti, odnosno koji su vodili prethodnu Vladu i novog ministra finansija koji je imao jedan ovako korektan nastup danas na sjednici odbora. Zašto sam to čekao? Čekao sam iz razloga što je crnogorska javnost zasluživala ovih dana da joj neko kaže, kroz činjenične podatke, pravu istinu o tome da li je novu Vladu Milojka Spajića dočekalo besprekorno stanje u javnim finansijama, kao što smo to mogli čuti od bivšeg premijera Dritana Abazovića i večeras i svih ovih dana, ili imamo probleme koji se tiču onoga što su bile najave prethodnog ministra finansija, jednog od prethodnih, odnosno gospodina Spajića i njegovih saradnika, da je Crnoj Gori uveliko prijetio bankrot.

Mislim da kroz ovo izlaganje danas ministra finansija na matičnom odboru je ta situacija prilično razobličena. Dozvolite da za mene kao ekonomistu je prilično vjerodostojnije mišljenje uvaženog ministra finansija za koga cijenim da ima respektabilno iskustvo u oblasti javnih finansija. Sa druge strane, ministar finansija nije mahao papirima sa grafikonima u okviru kojih je Montenegro prvi na svijetu i tako dalje, nego nam je vrlo jasno, kroz stavke budžeta, pojasnio koje su to opasnosti koje nas vrebaju ukoliko mi danas ne odradimo rebalans budžeta. S obzirom da smo puno govorili o stavkama, o suficitu, o brojkama, mislim da građani Crne Gore zaslužuju jednu prilično jednostavniju sliku i da im neko na jednostavan način pojasni koje su to opasnosti koje mi danas imamo u pogledu javnih finansija. Ono što je danas rekao ministar finansija i što smo ovdje čuli i ono što smo čuli od kolega koji su do sad vodili Vladu nam govori da ukoliko večeras, dragi građani, da pojednostavim tu situaciju, još jedan put, mi ne usvojimo ovaj rebalans budžeta, drugim riječima sve ove stavke o kojima je pričao ministar finansija znače da mi u narednoj godini, odnosno čak i krajem ove godine, tačnije, ne bismo bili u prilici da isplatimo plate i penzije. Dakle, bez odluke o zaduženju koju večeras treba da usvojimo i rebalansa budžeta to znači da mi ne bismo mogli da isplaćujemo plate i penzije. Neću se više osvrutati na to, drago mi je da smo napokon razjasnili problem na relaciji Građanski pokret URA i nova Vlada. To na današnji dan izgleda tako.

Sta se, dragi građani, dešava u međuvremenu u oblasti ekonomije i javnih finansija u državi Crnoj Gori? U međuvremenu se dešava galopirajuća inflacija koja jede sve pred sobom, galopirajuća inflacija od koje, između ostalog, ova država živi u prethodnim mjesecima. Ne zaboravite, dragi građani, da sve ono što su bili efekti programa Evropa sad, čije ciljeve pozdravljam, se u dobroj mjeri ostavaruju iz jedne takve galopirajuće inflacije i nikad gore kupovne moći građana o kojima je govorio kolega Rakočević. Na današnji dan po nekim proračunima građani Crne Gore kad pretoče svoju kupovnu moć u osnovne životne namirnice za preko 35% manje mogu da kupe na današnji dan nego što je to bilo prije programa Evropa

sad. To je jedna stavka. Dakle, imamo galopirajuću inflaciju, imamo drugu stavku koja je za moj negdje pojam možda i najbitnija u čitavoj ovoj priči, a to je potpuni izostanak kapitalnih investicija u ovoj državi. Rekao sam to danas na Odboru za ekonomiju . ekser se u Crnoj Gori nije zabioo u prethodne tri godine. Dakle, ovdje smo slušali premijera i slušali smo o raznim stvarima i o naprecima i o rastu GDP-a i tako dalje. Pitam građane večeras, ne ljude koji se bave ovim stvarima ovdje, koje se u prethodne tri godine kapitalne investicije u Crnoj Gori mogu sjetiti, evo pitam sve vas ovdje da mi navedete kapitalnu investiciju, mimo jedne koju ću ja pozdraviti, ali je ona dobrim dijelom vezana za privatno javno partnerstvo, to je žičar Kotor - Lovćen. Imali smo neke od investicija one su se ticale najviše završetka prve dionice auto-puta za koju znamo ko je realizovao tu investiciju i drugu koju ja znam, jer sam vrlo precizno sve to prečešljao, to je otvaranje dionice puta od Podgorice ka Danilovgradu.

Povovo pitam i premijera i sve one koji se hvale ovim podacima da se sjete u tri godine jedne ozbiljnije saobraćajnice koju su napravili u Crnoj Gori. Idemo dalje, šta još imamo u međuvremenu dok traje ovo trvenje oko ekonomske politike i vizije ekonomskog razvoja Crne Gore. Imamo, prema zvaničnim podacima Centralne banke, pad direktnih stranih investicija samo u odnosu na prošlu godinu za 50%. Dakle, ponavljam, bez kapitalnih projekata domaćih i direktnih stranih investicija u Crnoj Gori nema stvaranja nove ekonomske vrijednosti koja će da obezbijedi nova radna mjesta u realnom sektoru, koja neće da nam donese situaciju kakvu danas imamo, jedan najozbiljniji izazov, a to će biti predmet mog pitanja na kraju Vama, ministre, i danas sam Vam ga postavio na odboru, pitanje javne administracije. Dakle, imali smo podatak da je samo u okviru dva izborna procesa zapošljeno između sedam i devet hiljada ljudi u javnom sektoru. Imamo podatak da u poslednje tri godine taj podatak zaista možda nekome zvuči, ne znam, neko će misliti da se ovdje šalimo, dakle, u poslednje tri godine je u javnom sktoru zapošljeno 30.000 ljudi. Dakle, privatni sektori i privrednici u Crnoj Gori koji će biti tek na udaru u ovom trenutku izdržavaju javnu administraciju koja je prenatrana i oni će kroz ono što su rast poreza na dobit, kroz ono što je najava o rastu PDV-a, u narednom periodu u mnogome da naruše taj sopstveni ambijent, i to je tek sledeća faza o kojoj ćemo pričati.

U međuvremenu, makar u Podgorici, a znam da je u dobrom dijelu ostalih lokalnih samouprava ova situacija takva, građanima su se obećavale neke ozbiljne stvari, epohalne u dijelu rasta ekonomije, a šta smo mi dobili? Mi smo dobili direktnu najavu povećanja cijena struje za sledeću godinu. U Podgorici su u međuvremenu uvećane cijene vode, u Podgorici su u međuvremenu najavljena uvećanja cijena komunalnih usluga, čistoće i deponovanja otpada, cijene parking servisa, uvećane su osnovice za porez na nepokretnosti, to smo dobili u međuvremenu kada je u pitanju standard i status građana Crne Gore. Šta smo još dobili? Dobili smo gubitake kakve siguran sam nismo imali prilike nikad do sad da vidimo. Dakle, ovdje neko može da priča o ugašenim fabrikama iz doba socijalizma koje nikako nisu u XXI vijeku mogle kroz taj koncept opstati, ali nismo dobili recimo Željezaru EPCG za koje u onom trenutku dok je otvara premijer Abazović zna kakva je njena sudbina, ali je bitan ekonomski populizam i da vas na ramena iznose radnici tih pet dana kako biste omogućili da oni mogu da nastave još nekih pola godine da rade i danas je to preduzeće pod poreskom blokadom, isto kao što je i preduzeće Solaris ili Solar Elektroprivrede. Dakle, oni su danas poreski dužnici svega nekoliko mjeseci nakon svog funkcionisanja. Dakle, to je jedna stvar.

Imamo gubitake i u drugom dijelu funkcionisanja. Imamo odnos kakav smo imali konfuzni po pitanju Instituta "Simo Milošević" gdje je problem samo što ne možemo da čujemo jasan stav. Dakle, imamo i situaciju oko kreditnog rejtinga na koji je podsjetio kolega Milović. Dakle, u ovom trenutku gori kreditni rejting, građani Crne Gore, imaju u Evropi samo Moldavija i Ukrajina koja se nalazi u ratnim sukobima sa Ruskom federacijom. Građani Crne Gore, vi u ovom trenutku imate najgore uslove kada krenete u banku da podignete gotovinski ili potrošački kredit. To znači jednostavno tu situaciju.

U svakom slučaju, imao bih puno toga još da kažem i da nabrajam, ali sve ovo dovodi do situacije da životni standard građana Crne Gore, u ovoj situaciji, njihova kupovna moć je možda u najgorem položaju poslednih nekoliko decenija, bez obzira na efekte programa Evropa sad 1. Ovdje se postavlja jedno ključno pitanje, koji su to, da ne bude da sam ja ovdje pohvalio novu Vladu, ono što je moj problem kada su vaši stavovi, mislim da ste korektno rekli danas nama ono što smo vas mi pitali za početak što je nama bitno, kakvo ste stanje zatekli, ali mislim da trebaju mnogo jasniji odgovori na ono kako riješiti ove izazove. Dakle, mene konkretno zanima kakvi će vaši stavovi biti po pitanju kresanja javne uprave i administracije, kakvi će biti vaši stavovi konkretni i podaci kroz izradu novog budžeta o kapitalnim investicijama, ne na način kako je to kolega Mugoša pričao, da ovdje svi zajedno štancujemo kroz opšte amandmane, deset bolnica, sedam škola i tako dalje, pa da od toga ne bude realizovano ništa, nego oročene kapitalne investicije koje će imati prilike građani Crne Gore da gledaju, kao što gledaju prvu dionicu auto-puta, kao što gledaju podmorski kabal, kao što gledaju skijalište i tako dalje. Takve nam trebaju kapitalne investicije. To je drugo pitanje ka Vama, uvaženi ministre. Treće pitanje, kako ćete se odnijeti prema ovim gubitašima koje našem budžetu d gomilaju milione i milione eura dugovanja i poreskih dugovanja i svakih drugih? Neko mora da presječe i da kaže odgovoran način kako će to pitanje to da riješi, znači idemo samo u još veće dubioze.

Dakle, na koji način ćete Crnoj Gori obezbijediti stvaranje nove ekonomske vrijednosti koje će obezbijediti otvaranje novih radnih mjesta u privatnom sektoru. U svakom slučaju, sa nestrpljenjem čekamo izradu novog budžeta, i to će biti prilika da na jedan detaljniji način porazgovaramo, na ozbiljan način o ovim stvarima, a do tada ostaje da još uvijek vam tražimo odgovore na pitanja i po pitanju realizacija najavljenih plata i penzija, jer u ovom trenutku državi Crnoj Gori kako bi isplatila plate i penzije trebaće oko milijardu eura, a na to imamo najave oko realizacije programa Evropa sad 2. U svakom slučaju očekujemo sa nestrpljenjem da date odgovore na sva ova pitanja. Zahvaljujem i izvinjavam se što sam odužio.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (27.11.23 23:57:56)

Hvala Vam, gospodine Anđušiću.

Konstatujem da je vrijeme poslaničkog Kluba DPS-a potrošeno.

Vi ste pomenuti, je li to replika samo mi recite, jeste li u negativnom kontekstu?

Replika bez mogućnosti odgovora. Izvolite.

FILIP ADŽIĆ (27.11.23 23:58:41)

Mislim poslije večerašnje rasprave da je građanima apsolutno nejasno ko je aktuelni premijer, da li gospodin Abazović ili gospodin Spajić i apsolutno im je nejasno ko je u poziciji da zastupa stavove ministra finansija Pokret Evropa sad ili Demokratska partija socijalista, da bi mi otklonili neke dileme koje mi nemamo. Vidim da ste pežorativno govorili o tome što je Montenegro na prvom mjestu po ekonomskom rastu, koji nije rekao gospodin Abazović, nego su procjene i Svjetske banke i MMF-a. Crna Gora je najbrža rastuća ekonomija, dakle, apsolutno demantuje sve one vaše tvrdnje o nekoj ugroženosti, o nekim lošim ili nestabilnim finansijama. Takođe, rekao bih da nam nivo duga demantuje sve ono što jeste vaša priča o bankrotu, ali s obzirom da je gospodin Rakočević ekonomista i da je govorio da bi se održala ova finansijska godina i stabilnost i da Crna Gora ne bi bankrotirala da je potrebno zaduženje od 50 miliona eura inače bi bio kolaps u našoj državi. To smo čuli od vas, tom logikom, gospodine Rakočeviću, možete li misliti što ste vi ostavili ako je gospodinu Spajiću tada trebalo 750 miliona zaduženja kao jedna od prvih mjera. Dakle, nemojte molim vas da govorite o tim kategorijama i da neke stari zaista plasirate potpuno populistički građanima, jer nije u redu.

Ono što moramo reći da je inflacija koja se desila u Crnoj Gori upravo proizvod neodgovorne 30-godišnje vaše politike gdje ste sva preduzeća zatvorili, gdje je Crna Gora potpuno postala zavisna, uvozno zavisna zemlja i to nijedan građanin ne može osporiti niti vi to možete na bilo koji način demantovati. Takođe, vlast je ova Vlada preuzela nakon jedne velike krize koja nije pogodila samo Crnu Goru, nego kompletan svijet, možda ćete se sjetiti da smo bili u periodu korone, da je bilo problema na svjetskom tržištu, da je bilo problema kada je ekonomija u pitanju svih mnogo razvijenijih zemalja, da nije ni Crna Gora to mogla izbjeći. Da smo odgovornim pristupom, upravo kroz 43. Vladu, stabilizovali finansije i da je upravo to doprinijelo da danas možemo i da razmišljamo o daljem povećanju plata i penzija. Dakle, nemojte mi reći da možemo danas govoriti o jednoj lošoj finansijskoj situaciji, a ja mislim da to ni ministar finansija, kao odgovoran čovjek i kao neko ko nema potrebe da se populistički dodvorava javnosti i politički poene kupi, ne može reći da se može govoriti o sprovođenju programa Evropa sad koji podrazumijeva velika povećanja i plata i penzija, a da zatiče urušene finansije. Nema zdrave logike, ne postoji građanin kojem možete objasniti da zatičete zemlju koja je pred bankrotom, a samo mjesec dana nakon toga najavljujete ekonomsku ekspanziju, ne može.

Dakle, sve ono što pričate ne potkrepljujete ni jednom jedinom činjenicom. A vama je gospodin Abazović večeras u 15 minuta svog izlaganja iznio sve činjenice koje nijesu rezultat njegovog proizvoljnog vođenja statistike, nego rezultati koje su dobijeni od strane relevantnih međunarodnih institucija. Zbog toga mislim da smo trebali na vrijeme da dobijemo odgovor od ministra finansija, da čujemo sve one parametre, sačuvali ste ga ne znam iz kojih razloga, mislim da će možda gospodin Knežević najbolje znati iz kojih razloga i najbolje osjetiti iz kojih razloga vi čuvate večeras ministra finansija i 44. Vladu, ali bi bilo značajno da smo dobili te informacije. Kako ih nijesmo dobili, uskratili ste javnost da dobiju informacije. Vlada ova je počela da radi kao noćni klub, sva izlaganja, tj. i preskakanja izlaganja ekspozee koji je bio nakon ponoći i večerašnje izlaganje ako ga bude, ministra finansija, opet će biti poslije ponoći, dakle, onemogućavate građanima da čuju ono što je i vizija i premijera koja nije rečena građanima i ono što je vizija ministra finansija, ali bez problema zastupate njihove stavove i njihove ideje. Neka je sa srećom, ali činjenice pobiti ne možete. Mi smo vam ih iznosili i iznosićemo vam ih svakodnevno. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:03:00)

Hvala, gospodine Adžiću.

Kada se birala Vlada one večeri gotovo je čitava Crna Gora to gledala. Tako da bilo posle ponoći, bilo prije ponoći ljudi vole Skupštinu i ljudi prate to.

Vi ste potrošili vrijeme. Gospodin Adžić je koristio repliku jer je bio prozvan u negativnom kontekstu. Uz sve poštovanje Vašeg zahtjeva možete proceduru da dobijete, ne možete da dobijete repliku. Izvolite proceduru, gospodine Rakočeviću.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (28.11.23 00:03:42)

Gospodine Mandiću, Vi ste iskusni poslanik i predsjednik Parlamenta sad, znate li šta znači replika u skladu sa Poslovníkom? Kad se u negativnom kontekstu pomene poslanik ili klub poslanika. Šta je bilo negativno u diskusiji, gospodina Anđušića? Najzad, on je čovjek koji je poznat po tome da u negativnom kontekstu ne govori o bilo kome. Dakle, to su političke kvalifikacije. Ako ćemo političke kvalifikacije da je neko loše radio i neodgovorno državni posao, pazite državni posao, da počnemo doživljavati kao uvrede, vi nećete da stižete da govorite od replika DPS-a. Dakle, Vi ste dali repliku, razumijem, i neka ste zbog komunikacije, potpuno neosnovano, jer nije bilo elemenata za repliku. međutim, kada već jeste, gospodin Adžić, posebno ako nemamo više vremena za klub, je trebao da uvaži činjenicu da je dobio bez osnove repliku, a i da mi više nemamo minutažu za

NIKOLA RAKOČEVIĆ

...za diskusije da se ne obraća, pritom, naravno, ja ću imati po Poslovníku, još jednu stvar - ispravku navoda, jer je čovjek kazao /upadica/ možete po stenogramu to vidjeti, kazao da sam saopštio javnosti nešto što nijesam. Dakle, to ću naravno u narednoj interakciji nakon što završite tražiti.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:05:13)

Gospodine Rakočević, želim da ovdje bude maksimalna sloboda i da mogu ljudi da kažu jedni drugima što misle, posebno poslanici koji su predstavnici naroda.

Pitao sam gospodina Adžića, jer sam ušao i počeo da predsjedavam da li ste pomenuti u negativnom kontekstu, gospodin Adžić nije reagovao - da kaže nijesam ga pomenio u negativnom kontekstu, i ja sam nakon toga saopštio da je replika. /upadice/ Vi ste čuli, Vi ste mogli da mi kažete počeo sam da predsjedavam, nijesam znao i zbog toga sam postavio takvo pitanje, a ne bih ga postavio da sam predsjedavao. Pošto ne želim da ostane nešto nedorečeno, Vi ćete dobiti dva minuta, ali će gospodin Adžić dobiti dva minuta. Ne mogu sada da dam Vama i da završim tu.

Izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (28.11.23 00:06:07)

Uvodi se jedna loša praksa u rad Parlamenta. Prvo, danas jedna je takva situacija bila ovdje oko replike, pa ste dali i poslaniku Abazoviću repliku na moje izlaganje, jer prethodni predsjedavajući je imao uputstvo i zbog čega je dao repliku. Vi ste sada došli i dali repliku poslaniku Adžiću iako nije niko negativno pomenut u ovoj priči. Znači, moramo raspravu vraćati u određene tokove. Moramo vraćati raspravu u određene tokove, ako ćemo za ono što je, a evo svjedoci smo ovdje svi nikakav problem ne bi bio da poslanik Adžić dobije repliku, da smo bilo koga negativno pomenuli u bilo kom kontekstu, maksimalno izrečena riječ je bila - *neodgovornost*. Ako je *neodgovornost* riječ za koju treba da se dobije replika onda očekujte da ćemo mi tražiti repliku na svako sljedeće izlaganje ko god ovdje imao u Parlamentu i za još manju diskvalifikaciju.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:07:12)

Gospodine Živkoviću, nijesam bio svjedok izlaganja gospodina Anđušića, ali kad se javio gospodin Adžić, pošto sam preuzimao predsjedavanje, postavio sam jasno pitanje - da li ste pomenuti u negativnom kontekstu? On je rekao - jesam, da nije to rekao ili da je bilo intervencije iz vašeg kluba - nije pomenut u negativnom kontekstu ja mu ne bih dao repliku. /upadica/ Ne može replika na repliku.

Izvolite, gospodine Rakočeviću.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (28.11.23 00:07:57)

Hvala.

Evo da pomognem, da idemo dalje.

Odustaću, naravno, od svog prava da govorim da bi išli dalje. Ovdje nije riječ o tome da li ćemo nešto kazati ili ne, kazali smo da smo dosta toga i tada ćemo govoriti, a prosto molba prema Vama. Vodite računa o tome da pravično dodijeljujete riječi i da poštujemo ovaj Poslovnik, jer se on vjeruje, ama baš nimalo ne poštuje od kada smo konstituisali ovaj Parlament.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:08:26)

Hoću da Vam kažem dugo godina sam bio u opoziciji i najmanje što želim, a mislim da to primjećujete svih ovih dana, najmanje što želim da oštetim opoziciju. Ovdje je problem između dvije opozicione stranke, da je problem između parlamentarne većine i opozicije, pa da kažemo, ajde sad daje se neka prednost parlamentarnoj većini. Ovdje je razgovor između dvije opozicione stranke, ne želim da oštetim opoziciju, ali vrlo mi je teško da arbitriram između opozicionih stranaka.

Hvala Vam gospodine Rakočeviću da razumijete, dugo sam godina bio u tim klupama i vjerujte ne želim da Vas oštetim. Mnogo smo puta mi bili kao opozicija oštećeni, pa to dobro pamtim i znam koliko to ostavlja posljedice kada neko iz opozicije onoga koji daje riječ ne da vam priliku da saopštite ono što mislite.

Hvala Vam, gospodine Rakočeviću.

Riječ ima gospodin Milan Zečević.

MILAN ZEČEVIĆ (28.11.23 00:09:43)

Uvaženi ministre, kolegice i kolege poslanici,

Evo moje prvo obraćanje u Parlamentu, iako sa pozicije vlasti nije popularno pričati o zaduženju i rebalansu budžeta, mislim da mi to neće predstavljati problem, jer ovo zaduženje nije politika ove Vlade, već je pogrešna projekcija budžeta 43. Vlade. Iz izlaganja ministra Vukovića čuli smo zbog čega nam je potreban rebalans. Samo ću se malo na to osvrnuti i to građani trebaju da razumiju. Glavni razlog je taj što ovi troškovi nijesu predviđeni budžetom za 2023. godinu. Rebalans budžeta je neophodan zbog nedostatka finansijskih sredstava prevashodno u oblasti socijalne i dječije zaštite, penzionog osiguranja i obezbjeđivanja nedostajućih sredstava za finansiranje zdravstvenog sistema. Povećanjem broja korisnika socijalno-zaštitnih prava, ili da građani bolje shvate tuđe njege, za 11.000 korisnika koji nijesu obuhvaćeni budžetom za 2023. godinu, za to je potrebno 11.000.000. eura. Zbog toga je potrebno glasati za rebalans budžeta. Inicijalni plan što se tiče penzija, inicijalni plan usklađivanje penzija, koliko sam shvatio, projektovan je na nivou od 3%, dok je stvarno usklađivanje za mjesec maj iznosio 8,35% odnosno za septembar 5%. Na osnovu ovih razlika, i da bi penzioneri primili decembarske penzije Fondu penzijskog invalidskog osiguranja fali 25,4 miliona eura. Fondu za zdravstveno osiguranje moraju se uvećati sredstva za iznos od 19,4 miliona eura, jedan dio uvećanja se odnosi na sredstva za bruto zarade, koliko sam shvatio, i doprinose se na teret poslodavca i transfere za zdravstvenu zaštitu van sistema javnih zdravstvenih ustanova u Crnoj Gori, za šta je potrebno 6.000.000 eura.

Drugi dio, na aktivnosti snabdijevanje lijekova i medicinskih sredstvima u okviru javnog zdravstvenog sistema i za to uvećanje sredstava od 12,6 miliona eura treba platiti Montefarmu, a dolaze na naplatu, koliko sam shvatio, u zadnjem kvartalu 2023. godine. Iznos od 11,5 miliona eura Zavodu za zapošljavanje, a odnosi se na subvencije poslodavcima koji zapošljavaju lica sa invaliditetom i budžet nije dovoljan zbog donošenja novih zahtjeva za ostvarivanje ovog prava.

Zaključak - potrebe rebalansa su isključivo zbog povećanja rashoda budžeta. Bivši premijer Abazović je pokazivao ovdje neke grafikone gdje smo mi broj jedan po ekonomskom rastu u Evropi i ja onda pitam zbog čega je potreban rebalans budžeta. Evo ja ću reći gospodinu, doduše nije tu, 43. Vlada za svoju, kako smo čuli, spektakularnu vladavinu nije uradila ništa u domenu fiskalne politike, i iole značajnih strukturnih reformi već je i sama doprinijela većem rashodu budžeta imenovanjem 1.309 javnih funkcionera.

Da bi ti ljudi primili plate, penzioneri penzije, i da bi imali socijalna davanja do kraja godine neophodno je da glasamo za rebalans budžeta. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:14:13)

Sljedeći koji ima riječ, gospodin Momčilo Leković, neka se pripremi Duško Stjepović, vi dijelite vrijeme na pola, ovo što je ostalo.

MOMČILO LEKOVIĆ (28.11.23 00:14:25)

Zahvaljujem predsjedniče Mandiću, poštovani građani Crne Gore, poštovane kolege poslanici i poslanice, poštovani ministre sa saradnicima.

Jeste da su kasni sati, ali vidio sam da na ovom You Tube prenosu ima preko hiljadu gledalaca i mislim da bar zbog njih moramo biti skoncentrisani, moramo ovo privesti kraju. Dakle, čuli smo ovdje različita stanovišta o rebalansu i ovoj odluci o zaduživanju. Neko će reći da je stanje katastrofalno, neko će reći da je stanje malo bolje, neko će reći da je stanje odlično, a ja ću reći da uvijek može bolje. Zaista smatram i siguran sam da će period koji nam predstoji, a to je donošenje i usvajanje novog budžeta, značiti nešto novo za Crnu Goru. Upravo su me prije neki dan u jednoj emisiji pitali da li se osjećaju promjene? Definitivno da se osjećaju, i one se vide na svakom koraku jer za razliku od ranijeg perioda kada smo imali na primjer rebalans budžeta zbog palih garancija od 170 miliona eura, dakle, 2012. godine, takođe, imali smo i rebalans budžeta 2017. godine zbog duga Montenegro Airlinesa od 7.000.000. Sjećam se da smo imali i akcize na one SIM kartice i električna brojila, da nam je rečeno da je gorivo luksuz, da smo imali minimalnu zaradu od samo 193 eura, da smo imali zamrznute plate i penzije i još mnogo, mnogo toga. Budžet smo, dobro se toga sjećam, punili na taj način što smo prodavali i rasprodavali državnu imovinu. Sjećam se i Luštice i Svetog Stefana i Maljevika itd. itd. Sada to više nemamo.

Dakle, svi smo se složili i rekli smo da je rebalans tehnički da ga karakteriše jaka socijalna komponenta, dobra naplata poreskih prihoda što u stvari znači da se smanjuje siva zona u oblasti rada, a što u konačnom znači da onaj usvojeni Zakon o fiskalizaciji daje rezultate. Takođe, izmjene se predlažu u cilju tehničkog usaglašavanja usljed donošenja i primjene ove nove uredbe organizaciji i načinu državne uprave. Vidimo da će se ovo zaduženje koristiti za stvaranje fiskalne rezerve za 2024. godinu što je, po mom mišljenju, jako važno. Vidimo i da se povećava iznos koji je namijenjen za potrebe željezničke infrastrukture i održavanje željezničkih vozni sredstava, a sve za potrebe finansiranja remonta pruge, sanaciju čeličnih mostova i tunela kao i njihovu modernizaciju u iznosu od 40.000.000 što je nekih 8.000.000 više. To je zaista pohvalno jer svi smo svjesni i svi vidimo u kakvom je stanju naša Željeznica, u katastrofalnom stanju. Evo vidjeli smo, čini mi se prije dvije noći, da se zapalila i ona lokomotiva u Zeti što samo po sebi pokazuje da moramo ulagati u Željeznicu, a i da nijesmo mi zbog toga krivi, kao nova vlast nakon 30. avgusta, već da su krivi oni koji su nam to tako ostavili.

Takođe, jedan od glavnih razloga za donošenje ove odluke i konačno rješavanje jako složene situacije u Institutu „Dr Simo Milošević“, vidjeli smo da se ovdje stvaraju pravne pretpostavke da Vlada preuzme dug i spriječi da Institut ode u stečaj. Ovo je možda, takođe, nešto, da kažem, što podsjeća na bivše vlasti. Dakle, dug koji je ostavljen i nešto što sada moramo rješavati.

Dolazim iz Bara tako da dobro znam, i te kako dobro znam, šta znači za jedan primorski grad kada jedan takav gigant ode u stečaj. Dobro se sjećam *Primorke* koja je zapošljavala, vjerovali ili ne, 1.400 radnika koja je imala tri velika pogona. Dobro znam šta je za građane Bara značilo to što je ona otišla u stečaj. Isto tako znam šta su građani Bara izgubili prodajom *Rumije trans*, *Bar bilja*, *Jadro agenta*, *Košute*, *Izbora*, *AD Puta*, *Ziba*, itd. itd. Čvrsto stojim uz moje primorce, uz moje Novljane, čvrsto vjerujući da oni ipak neće doživjeti sudbinu grada Bara koji je u svim ovim slučajevima doživio katastrofu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:19:48)

Hvala Vam, gospodine Lekoviću.

Riječ ima Duško Stjepović, a neka se pripremi Vasilije Čarapić, kao pretposljednji prijavljeni.

DUŠKO STJEPOVIĆ (28.11.23 00:20:01)

Hvala, predsjedniče Skupštine, gospodine Mandiću.

Uvažene kolegice i kolege,

Evo kako reče kolega Momčilo Leković, ako nas iko više i gleda, pozdrav i svima njima.

Zaista, kolega Lekoviću, Vi ste rekli da dolazite iz Bara i naveli ste kakva je ta ekonomska politika na lokalnom nivou bila bivše vlasti. Ja ću Vam reći, evo tu je i kolega Dragović, mi se znamo iz lokalnog parlamenta, dolazim iz Danilovgrada. Paradigma ekonomske politike bivše vlasti najbolje se može vidjeti na primjeru te opštine. Tamo 33 godine je trebalo da promijenimo vlast. Kad smo došli, ja kao potpredsjednik Opštine, zatekli smo na računu, poštovani građani, morate da čujete ovaj podatak imponzantan kakvi su nam ostavili bivši iz vlasti - 1.000 eura smo zatekli na računu Opštine Danilovgrad poslije 33 godine imponzantne razvojne politike itd.

Još jedan imponzantan podatak, poštovani građani, dobro čujte jer ovo je paradigma, opet kažem, te i takve državne politike. Ostavili su nam 12.500.000 eura. To je, poštovani građani, kao da ja vama sad dam 10 centi i hajde sad kupite jedan automobil ili da vam dam euro ili 1.000 i kupite stan. Mislim oni su sebi tako otprilike i davali po 1.000 ili 2.000 ili 3.000 ili 15.000 za nekih 200.000 koliko su im koštali stanovi, ali onda sad, izvinite uvažene kolege koje ste takođe možda manjeiskusni u politici, ne znam čemu neka defanziva ovdje. Čemu defanziva, kome se mi pravdamo, 30 godina su sve moguće razorili što su mogli da razore, 10 godina su prosječnu penziju povećali za četiri eura, ponavljam za 10 godina prosječna penzija u Crnoj Gori povećana je za četiri eura. Najniža penzija ili minimalna penzija bila je 144 eura. Minimalna zarada je povećana sa 193 na imponzantnih 222 eura. Kad smo mi došli u državnom Parlamentu rekli smo da se mora promijeniti takva politika jer to nije ono što je u Ustavu zapisano, država socijalne pravde. Sad treba nekome da se pravdamo što smo povećali plate, što smo povećali penzije i što ćemo i dalje povećavati i plate i penzije. Ne mislim da mi treba da se pravdamo nego treba da svakome kažemo ono što mu je i što treba da zasluži. Ovo je po reakciji možda malo nediplomatski, ali vjerujte mi mi smo ljudi iz naroda i ovdje trebamo da pričamo građanima Crne Gore jer ja ću svaki put da se obaraćam ovim građanima kao da je neka starica iz Zagarača, evo tamo iz Danilovgrada, jer tako trebaju da nas razumiju. Ne možemo iza floskula, ne možemo iza lokacija, sad su se neki sjetili da nam mudre ili bistre politiku, da prosipaju mudrost dok su bili, na primjer, na nekim vrlo bitnim funkcijama u državnoj upravi, na fakultetima itd. živi se nijesu čuli, 30 godina ništa nijesu znali da naprave i sad su odjedanput nevjerovatni. To je nevjerovatno koliko oni znaju da nam sad kažu kako treba nešto da napravimo. Šta je trebalo, da crknu ljudi od gladi sa 193 eura ili sa 244 eura? Ne, evo izvinjavam se možda sam malo prekoračio, ali ja sam uvijek ovako emotivan na ovom Odboru za međunarodne odnose i iseljenike imam dosta bogat i diplomatski rječnik pa ću ga prilagoditi, ali ovdje sam htio da budem zaista iskren jer mislim da su građani zaslužuju iskrenost. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:24:18)

Hvala.

Gospodine Vasilije Čarapić, izvolite. Otvorio sam mogućnost da mogu svi slobodno da govore. Ako je vama toliko važno da reagujete, evo, izvolite reagujte.

VASILIJE ČARAPIĆ (28.11.23 00:25:37)

Hvala, predsjedavajući.

Uvažene kolege,

Mi smo noćas čuli od ministra, a i od stalih diskutanata u suštini da se radi o tehničkom predlogu rebalansa. Prije svega, odnosi se na zaduženje. Neću ponavljati nešto što smo već iznijeli, mislim da je jako bila precizna diskusija, ponosan sam, donekle, na sve argumente koji su iznešeni i sa strane opozicije i sa strane parlamentarne većine. Mislim da smo bili jasni i konstruktivni, ali imao sam potrebu da prenesem samo jednu poruku. Dakle, kada pričamo o iznosima koje je recimo Vlada Duška Markovića prenijele Milojku Spajiću, koje je Milojko Spajić prenio Dritanu Abazoviću, koje je Dritan Abazović ponovo prenio Milojku Spajiću, iskreno smatram da se radi o malim brojkama. Imajući u vidu sve ono što je crnogorska ekonomija nekada bila i sve ono što su potencijali crnogorske ekonomije smatram da su 50 miliona 450 miliona ili 140 miliona naslijeđenih depozita, to su male brojke. Znači, naš potencijal je mnogo veći i mi treba da vidimo kakva će ekonomija naša da bude u narednom periodu. Treba da razmatramo to sa nekog drugačijeg ugla. Tu sam noćas da malo skrenem tu diskusiju. Pričali smo i o zaduženjima koliko se ko zadužio pa je ovaj najmanje, pa je ovaj po najvećoj kamatnoj stopi i sl. Svakako se radi o malim ciframa. Mi imamo prostor za mnogo više i negdje i razumijem zašto Vlada Dritana Abazovića nije imala razvojni budžet sa ekonomskim reformama. Ona je ipak vlada koja je usvojila taj budžet u momentu kada nijesu

imali puni legitimni mandat. Dakle, nijesu ni negdje imali motivaciju da previše razmatraju o tome kako će da razvijaju ekonomiju.

Smatram da je ovo velika šansa da mi upravo pričamo o tome, za nekih mjesec dana, kako ćemo razvijati dalje našu ekonomiju. Crna Gora, kao mala zemlja, kao malo tržište ipak treba da se razvija na jedan način koji nije linearan već smatram da treba da se razvijamo kao jedna ekonomija koja eksponencijalno raste. Mi da bi bili konkurentni na tržištu moramo da budemo izuzetni u nečemu. Smatram da turizam može da ostane, da tu leži potencijal za dalju izvrsnost i izuzetnost i treba ga razvijati kao jednu granu koja treba da se dodatno diverzifikuje. Takođe, moramo da gradimo ekonomiju baziranu na znanju. Smatram da u tome leži veliki potencijal. Mislim da možemo doći do toga od nekog budžeta koji sada imamo da ga možemo nakon ulaska u Evropsku uniju da ga dupliramo i da naš rast bude svake godine najveći u Evropi. Mi možemo da rastemo, u suštini najviše, u narednih deset godina, imamo taj potencijal i mislim da je vrijeme da usvajanjem tehničkog rebalansa koji se realno se odnosi samo na potrošnju, da bi platili neke dugove, to je sve regularno, ali moramo da razmišljamo duže, moramo da razmišljamo o razvoju ekonomije o novim reformama, o novim investicijama. To je neki ugao koji želim da dam noćas, to je poruka koju želimo pored ove poruke koja se odnosila, prije svega, na odnos prethodne vlasti i nove vlasti da prenesem kako bi mogli da imamo dobru uvertiru za ono što će da uslijedi za nekih mjesec dana. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:28:52)

/Upadica/ Kakvih navoda? Morate mi precizno reći o čemu se radi, šta je rekao gospodin? Filip Adžić.

FILIP ADŽIĆ (28.11.23 00:29:08)

Rekao je da prošla vlada nije razmišljala o razvoju ekonomije jer je bila u tehničkom mandatu ili kratko. Samo vrlo precizno da vam kažem, dakle, razmišljala je Vlada i o razvoju i o ekonomiji, ali mi smo se susreli sa situacijom, a vi svjedočite tome, da smo imali inspektore, sada gledate inspektore koji reketiraju investitore, da smo imali kriminalce koji kontrolišu policiju, policajce koji rade za kriminalce.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:29:28)

Gospodine Adžiću, već ste ispravili navode. Evo već ste ispravili, dovoljno.

FILIP ADŽIĆ (28.11.23 00:29:36)

Vrlo je konkretno ovo što vam govorim, da imamo kriminalne klanove koji naručuju presude. Dakle, mi smo morali dovesti jedan sistem u jedan funkcionalan nivo da bi mogli da razmišljamo o razvoju i o ekonomiji. Naravno koliko smo mogli sa tim mi smo i razvijali što i pokazuju svi oni parametri koje smo noćas pročitali. Trebalo je srediti sistem da bi mogli da krenemo onim ubrzanim razvojem kakav mi očekujemo.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:30:03)

Hvala, Vi ste ispravili navode.

Sada da vas obavijestim oko jedne stvari, prije nego što dam gospođi Despotović riječ, da kažem da iz najvećeg opozicionog kluba, iako su bili prijavljeni gospodin Oskar Huter, Dušan Raičević i Nikola Janović vrijeme potrošeno. Gospođi Aleksandri Despotović želim da dozvolim tri minuta da nam se obrati, ali prije nego što se obrati želim da vas upozorim na jednu stvar. Kada Demokratska partija socijalista napada Demokratski front i Novu srpsku demokratiju napada personalno predsjednika stranke i vrlo jasno razdvaja partiju od nekih koji joj se ne dopadaju tamo. Ubuduće, molim vas kada govorite o Demokratskoj partiji socijalista koju sada predstavlja jedna nova reprezentacija, kada govorite o bivšem režimu i onim političarima koji su ranije predstavljali Demokratsku partiju socijalista i to kvalifikujete na njihov račun neće biti replika, a kada govorite o Demokratskoj partiji socijalista, kao partiji koju danas predstavljaju neki drugi ljudi molim vas da znate sada da se dogovorimo. Znači, Demokratska partija socijalista danas ima jednu novu reprezentaciju ovdje u Parlamentu i oni mene prozivaju oko ovoga kada govorite o Demokratskoj

partiji socijalista. Ko bude koristio izraz *bivši režim* i bude navodio one elemente koji imaju utemeljenje u svemu onome što je upoznata naša javnost možete da koristite. Kada pominjete ovu Demokratsku partiju socijalista u ovom obliku, imao je pravo gospodin Vuković da me opomene iako sam mu ja nudio da odgovori na te napade vezano za Demokratsku partiju socijalista. Izvinjavam se gospodinu Huteru, Raičeviću i Janoviću što ne mogu da dobiju riječ.

Gospođo Despotović, izvolite.
Evo izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (28.11.23 00:32:13)

Znači li to da kada mi kritikujemo onog Andriju Mandića doskoro isto važi i za Vas ako Vas sada kritikujemo? Kao što Vi kažete za Demokratsku partiju socijalista. Jer ako kritikujemo Vaše političko djelovanje, ono koje je bilo doskoro, znači li to da neće se dobiti isto kaznene replike?

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:32:37)

Govorio sam o sljedećem, vi kritikujete Andriju Mandića i nastavite slobodno i sve što procjenjujete da može da vam donese političku korist vi to koristite, ali kada se bunite kada neko od ovih poslanika parlamentarne većine pomene Demokratsku partiju socijalista, kao što ste mi maloprije saopštili, želim prosto da razdvojim jednu novu generaciju političara od onog nasljeđa koje kritikuje parlamentarna većina i evo želim da napravim tu razliku. Ako to vama smeta i želite da, prihvatam i to, nego da ne dužimo, ovo je jedna ideja koju predlažem svima ovdje. Mi ne možemo da se ne osvrnemo unazad, kao što vi ne možete da se ne osvrnete i da kritikujete Andriju Mandića iz 2016. ili 2015. godine, ja vam to ne branim. Ali pošto nema ovdje onih koje bi rado ovi ljudi kritikovali, koji su nekada nosili politiku Demokratske partije socijalista u ovom Parlamentu, a neko želi da se osvrne na njih, a njih nema, a vi se osjećate povrijeđenim ne možemo mi sada da zabranimo poslanicima da se ne osvrnu na to stanje. Andrija Mandić je tu i sve ono što imate da mu kažete ranije on će ustati pa će to braniti. Pošto nema ovdje gospode koji su nekad, da kažem, bili nosioci politike Demokratske partije socijalista, a neko želi da pomene i to vrijeme nemojte da to doživljavate kao uvredu i da razdvajate ili prihvatate nasljeđe ili ga ne prihvatate. Ako ga ne prihvatate, ja ću da prosto tražim od ljudi da ne pominju Demokratsku partiju socijalista, ako ga prihvatate, onda molim vas nemojte da otvarate ovoliku priču oko tih stvari.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (28.11.23 00:34:33)

Korisna je, svakako, rasprava. Prvo mijenjate teze i manipulišete. Znači, Demokratska partija socijalista ima svoj program i kada se pomene u negativnom kontekstu Demokratska partija socijalista onda je obaveza da se traži replika, ono što nam pripada u skladu sa Poslovníkom. Tako da to nema nikakve veze što znači da mi treba da pominjemo druge ovdje političke subjekte koji su imali različite forme djelovanja političkog u prethodnom vremenskom periodu i oni to predstavljaju sada mi treba da njih prozivamo, pa oni ako se osjete uvrijeđenim treba da razmišljaju hoće li tražiti kaznenu repliku ili neće. To je potpuno jedna zamjena teza, jedna manipulacija koja nema apsolutno nikakve veze. Vi kada u negativnom kontekstu pomenete Demokratsku partiju socijalista svaki put ćete imati kaznenu repliku, u skladu sa Poslovníkom.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:35:20)

Da ne dužim, iznio sam jedan stav koji se razlikuje od Vašeg, ali evo imamo pred nama parlamentarni život pa ćemo pričati još o ovome, da ne oduzimamo vrijeme gospođi Despotović.
Izvolite, gospođo.

ALEKSANDRA DESPOTOVIĆ (28.11.23 00:35:36)

Zahvaljujem.

Zaista ću se truditi da budem vrlo kratka i da ovih tri minuta iskoristim samo sa možda jednog mikrostanovišta, odnosno sa stanovišta agroekonomskog, baveći se upravo tom preoblematikom jer sam profesorica iz te oblasti.

Ono što bih željela da napomenem jeste da ovaj budžet koji je bio za 2023. godinu, a koji nije bio razvojni budžet da je uticao na dvije privredne grane u Crnoj Gori, a koje su osnovne privredne grane. Prije svega, navodim poljoprivredu i navodim turizam. Ovdje ću se više osvrnuti na mikronivo zato što smo makropokazatelje potpuno čuli, ali sa mikronivoa gledajući moram reći sljedeće: nedovoljne investicije, nedovoljni razvojni projekat - pod broj jedan je uticao značajno na smanjenje razvoja sjevera, a znamo da je sjever osnova za razvoj poljoprivredne proizvodnje koja donosi novu vrijednost. Sa druge strane, nijesmo imali završene investicione projekte u oblasti turizma koji predstavljaju najbolji konzument poljoprivrednih proizvoda u našoj zemlji, odnosno od naših poljoprivrednih proizvođača. Dakle, sagledajući sa mikronivoa jednog poljoprivrednog proizvođača, jednog čovjeka koji radi i donosi novu vrijednost smatram da je onemogućen bio da bez razvojnih projekata na pravi način reprezentuje svoju privrednu granu.

Drugo, takođe ću se opet sa mikronivoa osvrnuti, opet, na poljoprivredu i opet na poljoprivrednog proizvođača u skladu sa svim inflatornim kretanjima koja su se dešavala u ovom periodu. Molim vas, želim istaći da su inflatorna kretanja poljoprivrednog proizvođača ili farmera kako god hoćemo da ga zovemo pogodili sa dva aspekta. Jedan aspekt jeste sa stanovišta domaćinstva, a drugi aspekt jeste sa stanovišta poljoprivrednog proizvođača. Domaćinstva, kao konzumenta osnovnih životnih namirnica, i proizvođača će se bave procesom proizvodnje i će je bilo značajano uvećanje cijena repromaterijala. Pitam vas, odnosno, obraćam se i njima da sami sada preračunaju i vide koliko oni mogu da kupe osnovnih životnih namirnica u ovom trenutku u odnosu na prošlu godinu. Željela bih sa ovog mjesta, i zato sam se javila, da upravo pridemo toj kategoriji ljudi sa jednom posebnom pažnjom, prije svega, zbog njihovog ekonomskog osnaživanja. Crna Gora ima izuzetan potencijal za razvoj poljoprivredne proizvodnje i meni je žao što sam pročitala izvještaj Vlade od 18.11. koji ukazuje da Ministarstvo poljoprivrede je ostvarilo svega 12% preuzetih obaveza. Takođe, jako mi je žao što Poglavlje 12 koje se bavi bezbjednošću hrane, najznačajnijom oblašću koju ovdje imamo, je nazadovalo u odnosu na prethodnu godinu. Moram vam, takođe, reći da tu nije bilo razvoja, nije bilo investicije, nije se prišlo izgradnji vrlo važnog objekta, a to je referentna fitosanitarna laboratorija koja je jako važna za Crnu Goru, za njeno priključenje Evropskoj uniji, kontrolu hrane, zapošljenje mladih ljudi. Zato vas molim da ovom problemu pristupimo zajedno, da rješavamo i da u narednom periodu ovi ljudi budu pod posebnom pažnjom. Neću dalje pričati, imala bih još o tome, ali ću ispoštovati vrijeme i nadam se da će u okviru budžeta za 2024. godinu biti razvojni fond koji će se sa posebnom pažnjom odnositi na poljoprivredne proizvođače, na seoske žene, na one ljude koji žive samo od te djelatnosti koja za Crnu Goru predstavlja jako, jako značajnu privrednu granu. Zahvaljujem, morala sam se javiti sa mikronivoa jer su ovo bili makroekonomski pokazatelji. Zahvaljujem na datoj riječi.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:39:34)

Hvala, gospođo Despotović.
Da li predstavnik Vlade želi završnu riječ?
Izvolite, gospodine ministre.

NOVICA VUKOVIĆ (28.11.23 00:39:55)

Uvaženi poslanici i poslanice, građani Crne Gore,

Dozvolite mi da ostanem nesvrstan i da govorim u ime Ministarstva finansija, u ime podataka, pokazatelja, u ime struke, svih ovih ljudi koji su večeras ovdje sa mnom i svih onih mojih kolega koji danonoćno rade i pokušavamo da napravimo jedan sistem, da ojačamo Ministarstvo finansija iznutra, da to bude jedna institucija koja neće trpjeti nikakve promjene što se tiče situacije i potpuno nezavisno ko je ministar, u bilo kom trenutku, i da će nastaviti nesmetano da se bave svojim poslom i da služe građanima Crne Gore. To je cilj.

Počecu vrlo praktično i konkretno, jedino tako i mogu, tako da ono što će biti svima jasno, a to su pokazatelji i informacije koje su večeras izazvale najviše interesovanja.

Na dan 30.10. stanje u državnom trezoru 142.000.000, na 31.10. je ta cifra 146 koja je jako interesantna i koja se pojavljuje po izvještajima. Niko ne govori o strukturi i drago mi je što se večeras ne pominje zlato jer se zlato stalno pominje. To je sekundarna rezerva likvidnosti, to su rezerve likvidnosti i ne treba da se pominju. Pričamo o onome što su likvidna sredstva, odnosno depoziti u ovom slučaju, ono što može da se troši.

Imali smo dakle 18.000.314 eura u glavnom državnom trezoru, imali smo 100.000.000 iz Dojče banke koje su uzete, koje se drže na posebnom depozitnom računu, što su kolege vrlo ekonomično oročavale, overnight sredstva, jer je sada pozitivna kamata i mogu da se ostvare određeni prihodi po tom osnovu. Imamo 22.000.000 od hedžinga. To je struktura sredstava koja je ostavljena da izvršava tekuće obaveze na način kako one dospijevaju.

Na današnji dan, imamo 6.600.000 na glavnom računu državnog trezora, imamo 66.000.000 od ovih depozita koje su ostavljeni, imamo ova 22.000.000 od hedžinga koje čuvamo za dolare da bi servisirali redovne obaveze. Niko ne govori o dugu, u suficitu nema duga, dug je posebna kategorija, njegovo izvršenje za cijelu godinu je 338.000.000 i 110.000.000 kamate, pa je to 450.000.000 za 2023. godinu, 60.000.000 do kraja godine ostalo neplaćenog duga, a na računu je 94.000.000.

Presjek deset mjeseci 2023. godine.

Prihodi budžeta u periodu januar - oktobar 2023. godine iznosili su 2.123.000.000 eura, što je u odnosu na isti period prethodne godine veći za 507.000.000 ili 31%.

Za period januar - oktobar prihodi su iznad plana 371.000.000, 21% značajno bolje ostvareni prihodi od plana, rezultat je prije svega, sve ono što smo večeras nabrojali pomenućemo opet.

Poboljšanje ekonomskih tokova u zemlji koje značajno mjeri detemisan povećanjem brojem stranih rezidenata. Neplaćenih jednokratnih prihoda po osnovu hedžing aranžmana zaključenih 2021. godine 60.000.000. Naplaćenih jednokratnih prihoda od ekonomskog državljanstva 56.000.000. Naplaćena EU donacija po osnovu energetskog paketa EU podrške u iznosu od 27.000.000. Rast u odnosu na plan, dakle, bilježe kategorije: PDV-a, akciza, poreza na dobit, doprinosi, porezi, naknade.

Izdaci budžeta za period januar - oktobar 2023. godine su milijardu i 940,4 miliona. U odnosu na planirane manji su za 120,8 miliona eura dok su u odnosu na isti period 2022. godine veći za 265.000.000.

Kapitalni budžet, posmatrajući pojedinačne projekte od ukupno 374 projekta planiranih budžetom za 2023. godinu kod 215 nije evidentirana nijedna transakcija plaćanja. Dakle, 2/3 projekta se ne realizuje. Kod preostalih projekata preko 90% izvršenja evidentirano je kod 30 projekata od kojih se pojedinačno najveće izdvajanje odnosi na transfer od po jedan milion eura prema deset opština i sredstva koja su ostvarena iz ekonomskog državljanstva.

Deficit - suficit budžeta potrošnje, imajući u vidu realizaciju prihoda i rashoda u posmatranom periodu januar-oktobar preliminarni podaci ukazuju da je ostvaren suficit budžeta u iznosu od 183 miliona eura. Procijenjenog 3% od procijenjenog bruto društvenog proizvoda dok je stanje na depozitima države na kraju oktobra iznosilo tih 146.000.000. Imajući u vidu navedeno, ako se izuzme ostvarenje jednokratnih prihoda u budžetu, idemo ponovo, ekonomsko državljanstvo 56, hedžing 60, EU donacije 27, ukupno 143.000.000, suficit bi iznosio 26.000.000 eura, dok bi stanje na depozitu iznosilo 3.000.000. Ako se posmatra realizacija kapitalnog, odnosno u slučaju da je realizacija kapitalnog budžeta bila približno na nivou plana zaključno sa oktobrom, kapitalni budžet realizovan u iznosu do 55.000.000 eura manje od plana bio bi ostvaren deficit budžeta od 30.000.000 dok bi na depozitima nedostajalo 50.000.000.

Posmatrajući realna očekivanja do kraja godine, a na osnovu revidiranih projekcija prihoda i planova rashoda koji se rebalansom, koji je rebalans nastavak maja, oktobra svega onoga što je bilo i zaduženja koje je planirano ko god je bio i kad god je radio rebalans 125.000.000. Uzimajući u obzir stanje na depozitima na kraju oktobra, te na osnovu inputa o naplati prihoda i rashoda na današnji dan projektuje se da će u novembru i decembru budžet ostvarivati deficit potrošnje. Ostvarenje deficita potrošnje će iscrpiti raspoložive depozite države te će biti neophodno preuzeti radnje na tržištu kapitala kako bi se obezbijedila potrebna sredstva za redovno servisiranje obaveza do kraja godine. Na osnovu preliminarnih projekcija to zaduženje se očekuje od 150 do 200 miliona do kraja godine i da će to biti dovoljno da se izmire sve obaveze države, zarade zaposlenih, uvećani troškovi, penzije, uvećani troškovi socijalnih davanja, potrebe zdravstvenog sistema, kao i ostale obaveze utvrđene rebalansom budžeta uz stvaranje fiskalne rezerve od 100.000.000 eura koje bi obezbjeđivale likvidnost u prvom kvartalu 2024. godine. Hvala vam najljepše.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 00:48:02)

Hvala Vam, gospodine ministre./upadice/

Gospodine Adžiću, nastavljamo Skupštinu sutra i Vi možete da gostujete na nekoj televiziji, pa sve to pojasnite.

Dame i gospodo, odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Prvo odlučujemo o Predlogu zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Glasajte, molim vas, izvolite.

Mogu li da zaključim glasanje?

Zaključujem glasanje. Glasalo je 56 poslanika, 43 za, 13 protiv, uzdržanih nije bilo. Konstatujem da smo zakon usvojili u načelu.

Na Predlog zakona podnijeta su četiri amandmana i to:

1. Vlada dva amandmana koja su sastavni dio Predloga zakona, s tim što je amandman 1 korigovan na Zakonodavnom odboru;

2. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona;

3. Poslanici Dejan Đurović i Darko Dragović jedan amandman koji je preformulisan u Predlog zaključka koji je prihvaćen od strane predstavnika predlagača a o kojem ćemo se izjasniti nakon glasanja Predloga zakona u cjelini.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet predložio je da Skupština prilikom donošenja Zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu usvoji Predlog zaključka o kojem ćemo se takođe izjasniti nakon glasanja Predloga zakona u cjelini.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“. Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se stvore uslovi za nesmetano finansiranje potrošačkih jedinica.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“. Izvolite, glasajte.

Mogu li da konstatujem da je završeno glasanje?

Konstatujem da su glasala 43 poslanika, svi su glasali za, nema protiv, nema uzdržanih. Konstatujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, glasajte.

Da li mogu da zaključim glasanje?

Glasalo je 57 poslanika, 43 za, 14 protiv, uzdržanih nije bilo. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu.

Sada prelazimo na izjašnjavanje o predlozima zaključaka.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka poslanika Đurovića i Dragovića. Izvolite, glasajte.

Mogu li da zaključim glasanje?

Zaključujem glasanje. Glasala su 42 poslanika, 42 poslanika za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka.

Kolege poslanici, radi važnosti prije nego se izjasnimo o Predlogu zaključka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet pročitacu ga :

Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija, da prilikom pripreme Zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu izvrši promjene nastale prilikom pripreme navedenog zakona za objavu u „Službenom listu Crne Gore“, a koje su posljedice eventualnih promjena u vezi sa plaćanjem obaveza države nastalih u periodu od predlaganja Zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu do usvajanja na sjednici Skupštine Crne Gore.

U slučaju da je došlo do povećanja ukupnih budžetskih izdataka, usljed izmirenja obaveza države, a u vezi sa stavom 1 ovog zaključka, za iznos predmetnog uvećanja smanjiće se pozicija tekuće budžetske rezerve. Skupština Crne Gore zadužuje Vladu Crne Gore da o izvršenim promjenama izvijesti Skupštinu Crne Gore.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Izvolite, glasajte.

Mogu li da zaključim glasanje?

Konstatujem da su 43 poslanika glasala, svih 43 za, nema protiv, nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Prelazimo na izjašnjavanje o sljedećem zakonu.

Predlog odluke o izmjenama i dopunama Odluke o zaduživanju Crne Gore za 2023. godinu. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Sastavni dio Predloga odluke je jedan amandman Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“. Razlozi za predoženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se u najkraćem roku implementiraju predložene odredbe.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Pozivam vas da glasamo.

Izvolite, glasajte.

Da li mogu da zaključim glasanje?

Zaključujem glasanje.

Ukupno je glasalo 45 poslanika, 43 za, dva su bila protiv, nema uzdržanih. Konstatujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Stavljam na glasanje Predlog odluke u cjelini.

Izvolite, glasajte.

Da li mogu da zaključim glasanje?

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 55 poslanika, 43 za, 11 protiv, jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o zaduživanju Crne Gore za 2023. godinu.

Poštovane dame i gospodo mi ćemo nastaviti sutra Skupštinu, bićete obaviješteni o njenom nastavku, mislim da će početi sa radom u 10.30 h, ako Administrativni odbor završi ovaj posao koji smo planirali prije toga. Jer Administrativni odbor treba da predloži članove za privremeni odbor koji će se baviti problemom i pitanjima praćenja popisa u Crnoj Gori.

Ja vam se zahvaljujem i prijatno.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.11.23 11:35:37)

Kolege poslanici, kolege poslanici, prvo bih vas zamolio da svi zauzmemo svoja mjesta.

Nastavljamo Treću sjednicu Drugog redovnog zasijedanja u 2023. godini.

Prelazimo na tačku Izbori, imenovanja i razrješenja.

U okviru ove tačke potrebno je da obavimo pretres i izjasnimo se o predlozima odluka Administrativnog odbora i to:

- Predlog odluke o izboru dva kopredsjednika i 12 članova Odbora za praćenje primjene Sporazuma o uslovima za održavanje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova i

- Predlog odluke o izboru jednog člana Administrativnog odbora.

Prije nego pređemo na predloge odluka, obavještavam vas da je poslanica Zdenka Popović, podnijela ostavku na mjesto člana Administrativnog odbora, pa objavljujem da, saglasno Poslovniku, Skupštine konstatuje ostavku.

Predlog odluke o izboru dva kopredsjednika i 12 članova odbora za praćenje primjene Sporazuma o uslovima za održavanje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova.

Podsjećam da je Administrativni odbor podnio Predlog odluke o izboru dva kopredsjednika i 12 članova odbora za praćenje Sporazuma.

Za kopredsjednike i članove se biraju: Darko Dragović, kopredsjednik, Nikola Rakočević, kopredsjednik; članovi: Gordan Stojović, Jovan Jole Vučurović, Vladislav Bojović, Nikola Rovčanin, Slađana Kaluđerović, Nikola Camaj, dr Jevto Eraković, Nikola Zirojević, Damir Gutić, Filip Adžić, Adrijan Vuksanović i dr Vladimir Dobričanin.

Otvaram pretres.

Izjavitelj Administrativnog odbora je Mihailo Anđušić.

Da li izjavitelj Odbora želi dati dopunsko obrazloženje? Hvala.

Da li još neko želi riječ?

Želim da vas obavijestim da smo imali prije ove sjednice sjednicu Kolegijuma predsjednika Skupštine i da smo zaključili, pošto smo ovu materiju pretresali detaljno sinoć da možemo da se izjasnimo, ali ako neko ima nešto posebno da saopšti - izvolite.

Konstatujem da niko ne želi riječ.

Da li izjavitelj Odbora želi dati završnu riječ?

Prelazimo na izjašnjavanje. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke o izboru dva kopredsjednika i 12 članova odbora za praćenje primjene Sporazuma o uslovima za održavanje popisa stanovništva, domaćinstava i stanova. Molim vas izjasnite se.

Da li mogu da zaključim glasanje?

Zaključujem glasanje. Glasalo je 46 poslanika, svih 46 su bili za, nema uzdržanih, nema protiv, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Poštovani poslanici završili smo zasijedanje za danas.

Izvinjavam se, moramo da dopunimo Administrativni odbor.

Predlog odluke o izboru jednog člana Administrativnog odbora.

Administrativni odbor podnio je Predlog odluke o izboru jednog člana Administrativnog odbora i predložio da se za člana Odbora izabere Duško Stjepović.

Otvaram pretres.

Izjavitelj Administrativnog odbora je Jelena Nedović.

Da li izjavitelj Odbora želi dati dopunsko obrazloženje? Ne. Hvala vam.

Da li neko želi riječ? Ne želi niko. Hvala vam.

Da li izjavitelj Odbora želi dati završnu riječ?

Prelazimo na izjašnjavanje.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke o izboru jednog člana Administrativnog odbora. Izvolite glasajte.

Da li mogu da zaključim glasanje?

Glasalo je 45 poslanika, svih 45 za, nema uzdržanih, nema protiv, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke i za člana Administrativnog odbora izabrala Duška Stjepovića.

Kolege poslanici ovim je današnji radni dan završen. O nastavku sjednice bićete blagovremeno obaviješteni.

Hvala vam.